

״ כסרל

פערזאהנען

אחשורוש קעניג איבר פערסיען אונד מעדיען

המן איין אגאגיטער,

מרדכי דער האף [illegible]

התך
הרבונה > צוויא דיענר

שתר
אדמתא > פערסישע [illegible]

מרס איין [illegible]

ממכן איין [illegible] אויס ירושלים

בגתא
תרש > ליב וואכע

הגי ערשטער קעמערער

[illegible] צווייטער קעמערער

צווייא [illegible]

צווייא [illegible]

[illegible] אונד [illegible]

וואכע אונד צווייא [illegible]

דיא הנדלונג איזט [illegible]

דיא [illegible]

[illegible] הנדלונג איזט

[illegible]

Hazard 21, 1423

ערשטר אויפֿצוג

טהעאטר צימר פֿר דען קעניגליכען [illegible]

ערשטר אויפֿטריט.

הרבונא אונד [illegible]

[illegible]

Der hochmuth kommt vor ein fahll.

F. Moses.

[illegible]

(צווייטר אויפֿטריט)

התך אונד הרבונא

[illegible]

פערזאָנען

אחשורוש קעניג איבר פערסיען אונד מעדי[...]

המן איין אגאגיטער,

נארעלענאו דער האָף נארנצאר

התך

הרבונא ——— נאממר דיינר

זעתר

אבגתא

זרש אי[...]

ממכני איין [...]

ביגתא

תרש

ואָסטי, ער[...]

אסתר קוויינ[...]

צווייא חייבער

צווייא נאממר פרעהלין

בריגנען אונד פאלק

וואכען אונד צווייא[...]

דיא הנדלונג איזט [...]

דיא דאו מאהליגע

[...]יי קלייזונג איזט

[...]חסדי

Hayard 21, 1123

ערשטער אויפצוג

[illegible] ציוור פֿר [illegible]

ערשטער אויפטריט.

הרבונא אונד מחרבני

[illegible] וועלפר אין בגריף איינע פֿארט צו געהן הרבונא וועלפר
[illegible] נאך [illegible] אין איינר געגע[illegible] שטונדע פֿראגע ער
[illegible] צו —

[illegible] גוט גוט!) אב —

הרבונא אליין

[illegible] [illegible] [illegible] איך איך נון [illegible] [illegible]
[illegible] וואהר נון [illegible] [illegible] [illegible] אלז ער [illegible]
אונד דאן [illegible] איך דאך [illegible] וואל ער [illegible] [illegible] אין
[illegible] אם [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] — ער [illegible] דאך [illegible] [illegible] אלז [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] פֿר [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] אונד [illegible] אללע [illegible] וועלכע [illegible] [illegible] אוי
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] איינע [illegible] אונד [illegible] [illegible] [illegible] איך [illegible]
[illegible] [illegible] אליין [illegible] [illegible] נאך [illegible] [illegible]

צווייטער אויפטריט

המן אונד הרבונא

[illegible] [illegible] [illegible] אלז וואן [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] אין [illegible] [illegible]

בינאַ — וואן דאָל אויסטירען איטעל וואָל אונגלעט — איך
נייפעליג הערפי־כער בגאנגען —

התן — דאַ טואלטן וואָהל בחראן בחבונאַ — ער דוירט אן
לאנג ביז דיא מאַל נייט איהם אן פֿאינג נייט —

חבונאַ — יאָ וואָהל ווערט מיר געלבט דיא נייט לאנג ביז אין
פֿראָנט אַלע גיבען וואו זיך דאַ מאָנען דערינען
וויפט — צו מאָהל דיא נייאַ גמאפטע גזאַטהאַפען
הערפערה

התן — וואו דער האָך מוטיגער הבּן דעס אומגינאל וום
פֿאן אויסט

חבונאַ — אונד איסט דאָך אין העלעבאַג דאַ וואָהל אַלע
איסט איין אגאָגיטער, אונד דער קעניג האט
דאָך צו אין פֿערסילען גזאַטראַפען ער האָט

התן — וויא מאָנען גוטר אונד טאָפּפֿירע פֿאָטריגאַ
דיגע עהרן לטעלע פֿער דיגנט דער צו
גפֿאָבר פֿאָר דיין פֿאָטר לאונד אויז געלאָפּ

חבונאַ — ווער אין וואָהל דאַ געגין גזאָגען — ער ווארט אַלע
ווייל צו איינס גרעסרן ווירדע — דען דער
ליפערט איהם אונד איין אהני איהם ניפט זייז

התן — ער איסט איין ליפֿליער וויא מעהרנטיהאַלל די
זיין — אבר ניר גרויט הערן גינלט אונד —

חבונאַ — הייסט צו נאַוט ימאָנד —

דריטער אויפֿטריט
הבּן אונד דער האָף ואנצלער, די

הבּן — איסט דער קעניג שאָן אום לפֿיגע גזאָהל

התן איזט ווינדער אונד — ניך ניפט — דער קעניג האט מיר אוהרעבטען דיזע
גזאַמאַפען זורער אונדערי מעניסטער זיך אוויי
גזאַ מעפטען דיזע איהם אין פֿאָהר ציזעלער דאַ וואָרט

3

נאך נור אלז דיא מיך בגלייט האבען. דער האנג נאך ווערטער
וויר רעדען אונד דיא צייט איין ווייניג מיט שטאמפגעלעזען
אונטער האלטען —

וואס דיעזע בעלאנגען גלויבע איך דאס ניכטס דאז
פערסיל אונד ערשט דיך אין איין בעזאנדערן גלאנץ
געפראנגט, אלז ביי דער רעגירונג אונזר גראסען
אסוועראס —

אונד איין זאטראפען וויא דאן איזט, דאס פאלגענדע
דען גלאנץ פאנאלעס —
זאל איך דיעזעס פיר איינע אפליקאנט אין נעמען דא דאנק
איך - אבער איזט עז אונטערשיידינג וויא דער גלאנץ
דיא ווארטע מיטען?

בעדיטע מיך דער הימעל - איין מאן אין מיינעם אלטער
זאל זיך נאך איינע פאלט צונגע בריינגען? וואז זיך
דער ענדע מיינע לעבען מיט דיעזען שלעכטע ערט -
ניכט דען פערניינען דיא מיין טייפעל, איך וויל אבער
אלז איך ניעדער הבע פייא האנג - אונד דיא ניכט
ווייניג —

ווירך
אונד וואן איך נאך אין מיינע יונגער יאהרען וועהרענד
דא וועהרע איך דאך פאן איהרען ניעדער נייגע, דענן
וואהר מיין פעדער ניזאבעל - אב איך צואהר איין
פערסאנע פאן געבורט בין - אונד דיא איין אנגעזעהען
דא טרעט דאך דער ניכט מיין הערצען ניכט פערגעסען
דען דער גראסע לעבער בלויפט איינער ניכט זאל
זאנדערן בלייבט אויך איין יעדען זיינע וויררע
ווערפע ער בלייבען זאל —

וואן יעדער דא דעמט, וועטע מאן דיעזע לאסען
מיט ליפער ווערפען אונד פאליפט דאך ניכט פיינע

התך אונד איך ווערה אויך דיזעלבען נייט ...
האבען עז ערלויבט דיר איך איין ... גא...
ווי איז דענן איך איינגעריכט אין דער גנעדיג...
צו געבען — עז ווירסט ~~אויך~~ עזוויב ...
ווערה זיינען
רחבונא איך ווערדע דיר אונד דיין געזעלט פֿאלג...
איך האבע איין גוטען ווילפֿערט בראטען ...
באקא בוואהרט ווערדער פֿר דיינען גאסט ...
דיהנליך איזט — צווייא פֿלאשען שאמפאן...
ער ווארטען אונטערה — מאנען ... וויר א...
מיט אנדרה דילקאטיבחען —
התך נון דאז פֿילט רעכט פֿארה גיפטיג — מא...
וויר האבען אונס ווידער —
יעקסטה אויף טריט
מרדכי
אונד דיא פֿאריגע
מרדכי איזט יעטצט אללעס צור טאפֿעל ?
התך יא איין פֿריינד — ווארום ?
מרדכי זינד פֿילע יודען דרינען ? —
התך דיא זיין דען גאנץ לפיגען דיא העה...
איך ערלויבט ראנגע אונד דער גנעדיג —
מיר דיך פֿר דען בוחגר גאנץ ער ...
מרדכי גוט גוט — נימט פֿר ער זוהן גוט —
פֿיהלט ניך פֿראגען — אדיע —

ביננ: גוט אלז יעדר דא באלד פארט קאממען איזט
יעצט הבק וואללן ויר זיך אונזר בראטען
פֿער זעהרן (זיב)

זיבענטער אויפֿטריט

דער טיטעל פֿאטר האנץ ווירט אויפגעזאגן
שפייגע זאהל

דער קעניג מיט זיינע מיניסטרן אונד
האפֿלייט זיצען אום איינן געדעקטן
טאפעל — איבר דעם קעניג זיין שטול
הענגט איינע קראנע

קעניג צו דאמן דעפֿרסן דאה: נון יעצט וואללען וויר ניכט רחין רדנן — איך וויל
עהר ווערן איינר אונטר טאהנע גליקליך צו מאכען — צו
זאגן דא איך דיא ליב אייגענשאפֿט געניגט נער
גלעבט האבע — אונד דיא העלפֿט אב געבע נאך
געזען האבע —

אונז וואלפֿאהר איינן אב זיפֿט גלאבן דיזעס —
גראזער קעניג ?

קעניג וויל דער פֿריי געבארנע בורגר — טפֿפערער אונד
איינפֿאדר פֿר זיין פֿאטר לאנד פֿערפֿעכט — אלז דעס
קלאפֿאלג —

ביד
האט דאן דער אבער קעניג פֿר זיין עהפֿערפֿונג דעפֿירפֿט
וואן דר דעם פֿעבאל דא זיין פֿריין לעבן לאסט ?

הין איך גלויבע ניכט אלז דער וויין שאהן דאפֿהל פֿייא
איבן געוויסט האט — וואו דענען דיא הין — ווירד איין
אונטר דיאפֿער שלאפֿע ניכט געווינער ורעבעלי
איין פֿריי געבארנער פֿאטריאט —

[illegible] גענוג — גענוג פֿאן דער זאכע — ווען מן דיזע טאפֿעל אויט [illegible]
טרינקען — דיזע רעדע העטן איש [illegible] —

(ערנסט זיין בעסער צום טרינקען איין יעדר טובט דעם
איין יעדר מאנט איין פֿר ביזונג מיט דען [illegible]
גענוג — וועהרנד דאס דיזע טרינקען הערט מן טראָמפעטן
פֿייערן —)

ה״ן — פֿר טרעפֿליכען ווין האבען אבר דיזע [illegible]

איין פֿערסילר באַוטראַגע — וואָ פֿערסיג דען פֿאָזער צוג האט —

דער צווייטע פֿערסילער באַוטראַגע — ניכט נור אין ווין אליין, זאנדרן אויך אין אנדרי פֿ[illegible]
אונד פֿריאָן [illegible] ליבע איך זיינען היר אין אונזר פֿ[illegible]
לאנד דיזע שענסטע —

דער ערסטע [illegible] — ווען איך ניכט צו [illegible] גוועזן וועהרי. הערט איך [illegible]
[illegible]. [illegible] גאַלען דען פֿאוהר צוג האבען — דא
איז דיזע פראָפינגן אין גרינען לאנד פֿיין [illegible]
[illegible] ווארן [illegible] דיזע [illegible]. אונד וואס [illegible]
[illegible] וועלכע אין גאנצן ערד [illegible]

ה״ן — וואס [illegible] אין ז״ן — אבר וואס [illegible] הייט [illegible]
[illegible]
ניכט פֿר [illegible]

דער [illegible] — הא הא הא — איך האב איינער [illegible] מיט פֿ[illegible]
אין [illegible] — עס איזט פֿאבעל אלז דיזע [illegible]
אונד [illegible] אודער [illegible] — דען [illegible]
איזט [illegible] — [illegible]
אונד [illegible] — [illegible]
[illegible] דיזע איזט [illegible]
[illegible] — דען דיזע איזט [illegible] אלער אנדר[illegible]
אונד אין [illegible]
[illegible] הייט אין [illegible] — [illegible] דיזע [illegible]
וויא [illegible]

אין דער [struck] זייט אלז איך אין לאנדע בין געוועזען
נאך ניא דיא זערע גהאבט דיזן גראדע ערגעבען צו ער
בליעבען - מוסין איך שובן פיעל פאן איהרע בעאובאכ
אונד ווייניג גהערט האבע —

דיא דאזל גלייך דיזער ליינען - דען ווירד איהרע צוויי
גאר איין ענדע האבען - דאן אורטיילט אב דיא
ניכט שעהן אויס —

גראושר ערנונג ווער ווירט דאבאן צווייפלען - אבר וויא
מאנכר ווייבליכר ~~[illegible]~~ פראו ווערט ניכט דורך דען פיין
פר שעהנהייט - אונד אויך מאנכע מאנגל פר דאבען
דא האבן זיא אויך דיין - דיא דאזל ~~[illegible]~~ אונז ליידען
וואשען בלאס דיא נאטור אונד איהרע ענטבעהט -
אונד דא ערנט איהרע אייגען אוגען רעכט וויד
אן איהרע שענהייט
אבר ווירט אויך ערנגען וואסטע געהארכאמקייט
אב דיא ווירט! דיא צייט —

(ווערהרנגר דינער אונטר רעדונג נאך [illegible] אונד הרבונא
ניכט אונזער [illegible] אונד דיינען גלעפטיג מיט
ווייע אונד אב טראגען)

הרבונא גערע: אין דאזל וואו דיא פרויאן צוואר ערכלט
דיא ערנגען פייערן - דאגע ~~[illegible]~~ דער ערנונג
בפסעהט דא גלייך פר אים ~~[illegible]~~ ער ליינען - אונד פאן
איהרע ליידע אונד לאנג ניכטל אן צו האבען וויסער
דיא נאטור —
(~~[illegible]~~ הרבונא אב)

איך בפירטי דיזו ערנגען ווירט איגוס ניכט פר
גוט אן נעהמן אונד לפיליכט —

איך ווייל אולש דיא זיה געהארכאם איגע אונד ערנונג פאלט

הין — איך [illegible] דיא ענינגן — איך גלויבע דיא איז ו...
אויך גבראפט —

דענעש — קטיללר — (דיא הערן אלל גנייא צו אן הע...
הינטר דעם טראטער דיא נעע...
רעדן אין פאללר באסהייט -)

ענינגען ווסטע — יא התבונא פר געסע איר נין וואחט, דאגע איבן...
דען אב ליראליפען אין — נענע נין איך אין נינ...
הייסן דעלין אונד צו פאל בבען איהם צום טראגן
האטפען דיין נראנטער אונד גבורט בייאע ווע...
לפרעפען דיגע ~~[illegible]~~ ווירקונג פון נאחגעטער איז ער
טראגן אונד נאך דעם צו איין נויהה / אונד
גבורט, א ענע אינה דאך דאגען, איגט ער איין
נעפטלין — דאגל איבן איך ווידער האלע ע...
איך איבן לאון הבען אונען פאר איין גזא...
נרען, אבר עס איינ ערהעלאע איך נינט טי...
סירען / לינט החיין דער נענע בפעגלט - יא ע...
שלאפע פר דייגע אום לעבגע לייגלרר אונ...
איהחן ווללען צו פאלפיהרען (דאז איסט ער) / דאז איינע נירהגן
דענענלאהרט דאל ביינא איין לאנד בהרהר איז
וואהן פלאן האבען / איך אללע ראופיטעט דען
לאסען — ניין — גווין נינט — דאג איהם
דר איין גראן פאסור נינט גענע האט —
גוהר פר געסי נין וואחט!

(ווירהחנבר דיעפרהי עהט דיך דהר נעניג אונ...
ענינסטר ווען ווייד אין עיר נענע לעעהט צ...
אונע דיא טוהן דעסגלייכען אין דעם נאהט החפו...

איך האבע איהרן בריעף נייך געלעזט אונד —
שוויג איך האבע אללעס מיט איהן געהערט — שטאפע מיר מיט
דיינע ווירדע הוואללע דען הוליך נאך טיפער אינן הערצן (ניכט)
צו בליבען! אין געגען ווארט אללע דאזגן אונד
הערן — מאל זאל דיא מיר זא וואהר אלז איך קענני
בין ניכט אונדאנקבאר אלז מיט איהר בלוט זוב וויסן
(ער שוויגט הין אונד דיא קעניסטער אן ווערפע וויא
שטיינפט אזו שטעהן) — גוטע הרבנוא לאסע דיא
זא גלייך נאמען — הער איך זאגן זאל דיא איהר
ליניאל עס ווארטען — (צו דיא קעניסטער) אונד איהר
פאלגעט מיר. איך זאג דאס בעזע גלעפן ניא ווירדע
אינן גריפט זעהן — דען מיין נאר ווערדי. זונסט נאך
שטערנר גרייצט — דיא הינק בלייבע היר אונד
זאגע איהר אין נאמען דען קעניג ניי פוס אויז דיען
זאהל צו רייסן

(דער קעניג מיט דעם געפאלגע געהן אב)

אפשר אונז טריט

היתך אללין

דאז וואהר אלזא דעס ענדע פאן דעהר מאהל צייט! — היתך
אך איך בפירכטע ניכטס גוט — דער קעניג איזט צו
וואהר היניג אליין אבר ליידט צו ער ווייסען — אבר
קעניגען ווייסט. איזט שטאנד האפט — איך גלייבע
דיא לאסט ליבער דיך באננען אבר גאהר אונז
ערבען ברינגען; עהר דיא ביטעט — איך וויל מיין
ערגעלזט טוהן אונז דיא דאז — צו ברעכן — וויאוואר
הין האט דא זאלטע גלויבען — אבר דאס שטיללטען
איזט אויך ניכט אונזער אבגיבן — עס איזט: בייא
דען קעניג נור עהל אין דער שלאפען גלויבע — ער
האט דאך זונסט מיין פראהלק מיט שטעהנג צו

אן פאנג — אבער וואו ער זיך פריער געפונען און [ווען]
שטעהט ער דא וויא איינער עלט — אונד וועלך[ע]
וויל וואל ער דען יעניגע איין בלאזט וואן ער אים
מיט איהם אינט — ער ~~...~~ איזט דער יעניגע לאנ[ג]
לאנגע צייט הער גראהם — דיא אורזאך דא פ[ון]
איך ניכט ראהטען :

(הערבונא מיט אונדרע ברייבנטע (וואו
שפראגען אב)

הערבונא דיא יעניגען לאט עלטה בחיין — אז התך וואל אוי[ך]
שרעקליכער אין בליק טאטען בלייך — דיא בויארט[ען]
ווירקליך —

התך גערני מאך זיך דוא פארט נאמט —

(הערבונא מיט אונדרע בדיבנטע אב
ניינער אונד טריט .

יעניגען וואסטי אונד התך וקווערפ[ער]

~~[illegible]~~

דער טיראן איזט פארט — ער וויל איין גריפ[ען]
עהר גערה — וואהל אין — איך ער ווארט[ע]
פון איהם — וואש וועהרע איך ניך פאר וואו[ן]
זיגען אויז לעבען — ביז איינע געהלע אין ע[...]
מיט איינע צערע פון איינגט אינגט — בראבר יופ[י]
האלטו דען יענע בלין ווער ? אום דען טיראנ[ען]
דער שוועסטרען — דאך נין — ער גזאהל לע[...]
ווענדע דען שוועסטער ליבע אונד איך / דאז ער
אלז ער דען נאגענדן וואהם אין לבען טרעג[ט]
אונד זיך מיט דיא גזאוען ווערדעט — איינע
טיגענד באפטע גמאהלין שוועסטער זו האבען א[...]
דאז ארפט אונד נידער טרעטען [...]

נר׳ זל
יעניגען
נר׳ מא.

אֵ ליגנער! וויא פילען זא וואונדערליך (דיא קלאגט בייא דער
ווארטעט דיא הערני איבר דען אפען אונד ויהר דיא קראנקע
גנאהר דיא דיא הראם נידט) אונד דאס ביטט זיר אויך
ניכט שטעהן אן גנאהק — לאסען דיך ליטען שטעהען דען
דאס אין אינפאמאיטאט. מיר איזט דאס לעבען דאך איין
לאסט — (דיא ווארפט דיא קראנע אונד דיא ערדע וואו
זאל מיר דיזע ערבולדע הראשט (דיא וויקטיבין אינע
איהר נייט גוויס דאס מיך צו ביזאהן?

התן — איך בין אוישבפאלל דעס שאנאורענס הייר — גראוליג
קעניגען איך (עהלי אן טאייל אן איהר ליגנאל אונד
בדוידער ער פאן הערצען — דארף איך מיר לויכלן
אלז איהנען מין גרינגען ראהט דיהנען אין גוליך
וואולט. איך מיך לעצין —

קעניגן — נין אונד דען ראהט וועהרי!

התן / אונזער × — דען קעניג מינדליך צו ער ווירדען: איך פר
גיפרס (אייהנען) ער פרינצעט אויך:

קעניגען — הערע התן! האלטען מין גראספאטר גנאנע —

התן — גאלנאווער פראגע — איך בין דאך פאן
באובאלזוהן — זא ווירדע איך אויך איהני לויכל
דען גראולען אונד טאפפער ערפטיגר קעניג
נפטרנעדער גנאנט האבען דער זא פיהר
שאטען מין לעבען בויגען האט —

קעניגען — שפארע דיינר פיהלע ערהן טיטעל דיא דואר
איין דיא לעגלט זאגער ער וואהר זויין זאן
זא האלטען אולש גזאגט — מיינש גליבען וויהר
וויהר קאמען —

התן — גראולע קעניגין וואל מיינען דיא אובר מיט דיזע
פיהר הרבע?

לעניגען: דאס וואָללטע ערפאהרען — איך אלז דעניעל פאן ג
מאן זאָל דא איין אוב שלאָפפען מעגע אויז גנ
פלאהן! ניין — וואָסטי אלז שפיאָנער פאן דער
בוענדעלער ווייסע לעבען — אונד וואן ער דרויף
אינוט אויך צו שטערבען —

באָווער: [illegible]
גראָסע לעניגען ווי האבען נור איין לעבען —

לעניגען: [illegible] אונד דאס בין איך דא גאוט אונד
אלל ער מיר אום איינעם שטען נאמעל פיל אינט
דען אב מאן ביזו דא איין טאָלאן דיין מיר אונד
אונד איינס שלאָפעריאן — דאָרום וועללי איך
ליבער דען טאָט —

(הײן נאוט הגין אונד גיבט הכן איין וויג אב
געבען הכן גערעט אבן)

ערהנטר אונד טויט

הײן: פאסען דיא זיך גראָוסע אונד דיא לעניגען —
לעניגען: הײן לנינט גוייל מיר מיין טאָסעל אוחט...ל צו פי

הײן: ויידער — יא

לעניגען: דאָל איסט דיא גרעסטע וואהל טאבט דיא מיר דע
לענע ער פער וויל האט — אונד דאטע נאך מ
אין — צו ויא פלוהל וואנר ערפאנגע איך ער
וויא ווירט זיך איינע וועלט [illegible] אין אייערה אורלו
שוויגען גיבטע לעסה — אונד דאָל איסט ניא ער
פיר גלואר — איינע ביטע הערטע איך נאך
איינע הין ריכטונג אין דיא אויגען דעס פאללאסט
דא מיט אלז איך דאל פעבעל נימט אין גאפען דאָל
ווייז איינע ויסטעהעטי —

הײן: לעניגען וואָסטי — בריגנגט איך צום ערשטינגן
גייך לוטיג דען טאָט ענטגעגן צו שיאון?

קעניגען דאז איזט לעבען אונד זיין טאבעל פֿיר מיך / הין
וואנדערט דך גוויס וויל ביין איינם פֿריאן פֿיל קטאנד
האפֿטיג ניט בעטט — א איהר זענד וואז פֿיר איינע
גרילע קלרעט איהר אייך איין — זאהלען דיא
קטאנד האפֿטיגקייט אין איינע פֿאנצער — וויא זאנדרע
וויבליפֿער ביאו ווירט פֿאן איינר געהלע בוואהנט —
דיא [illegible] איין קריגל הער פֿיהרער ניכט בעלה ווילען
איין — אונד דעס געגען טייבל. זאנדר גפֿאנצערטער
אייזען פֿיסער — נאהל אייזערליך — האט איינע
~~[illegible]~~ גייסט דער פֿייר איינע וועלפֿריאו ניכט
טעליך איזט —

(דיא ליאעט ביא דיסע לענדער
וואהטר הין פֿיר אפּעליך אין)

האן ווען זיין איהרע האבייט דאז זיט ?

קעניגען ניזאנד — הין ניכט / דען קעניג ניכט — דיא אנדרי
ערד ווערם אדר קלאפֿען אויך ניכט —

האן איין קעניג האט זיינע קלאפֿען דיא אויך אום געבען
ווייסער ערטליפֿען — אונד דאס זיינען זיינע ריגערן

קעניגען זיינע קלאפֿין! — ווי זעלין זיינען אלל קלאפֿען —
דער אונד ער ליב פֿליעגט אין דיא זעלען —
ווערכע האבען אייגערנע אדער ניהפֿינגע — ווערכע
אויך גילבירנע אדר גאלדנע — דיא פֿהאגע איזט
נון ווערכע דיא פֿערוועגטען איהר וואהל רעפֿינדען!

האן נאטירליך הבענע דיא זיט גאלדענען אם בעסטען

קעניגען דער האט זאן העררעט אויג הין — וויא דאז איין פֿאב
נעהמר קלאטס אן דען דאז קיניגאל [illegible] גאלדענע זעטען
גפֿסעלט האט ניכט מעהר ~~[illegible]~~ זיינע ליעדען
פֿיהלען וואן ער ניכט מעהר גלויבט. אלז וויא איינען
טורמען דער ניכט גוטס פֿאן יהרע אונס גזאגט וואו

האן גראוער קעניג — ערלויבען דיא מיר איהרעט ווארגען מיט
דעם קעניג צו רעדען — אונס איהר לעבען?

זעניגען ווען דאס אן ער בישטען אויך לאגן ערנסט ווערדי
איך אויף ניפט דריי — אונזר זא וויילע אין
דאס מיט ליידען וועלכע פֿון ~~[illegible]~~ אייס
בלאס גראגאוועלען טרעטען ריינען

פֿון היגאין לעבען ריא וואול — (אב)
אב גרען

איילפֿטר אונזר טריט

(דיא זעניגען אלין וועלכר פֿון נאך
גאנגען פֿר זעטלין)

זעניגען גערי בעדי וויפֿל — ווסטר פֿון דעס לאסטר — א
וועגנס ~~[illegible]~~ איך דאניק פֿר איר צו בישטען — דאז איך א
וויס אלס ער איך פֿון הערצען האסט — פֿאלגלין ווא
דיעס נור פֿר קטעללעג — ניין איך וויל גערן לעג
איך וויל דאס ווערדט גרגען דאס איך ענטוויק
וויחר — איינע הערץ ווירדע איך אן לערנען דאזיט א
איגנען הערצען מוט איין פֿלעסע — אונזר איר איינע
דנקבאגן —
(זעניגען גינעט דאז ליר ומצ דיא ערגע
דיא לענטי פֿרס נאטס איין לארענרינט
איין בריגנעט)

זעניגען טריטעט נעהר איך בין פֿיר בריט —
(דער בריגנעס בינזעט מרר זעניגען דיא אוגען צו —
לארף רינטר דענט דאס שווערהט אין דעם פֿא
דער מיטלע פֿאהר בזאג —

פֿאהר דיזאר
צוועלפֿטר אונזר טריט
פֿון אלין

פֿון דער ערלטער שהיט אלגאו צו איין פֿאהר האבען א
נין גלערה איינע ערערצען האט גוט געוינע
זאני צוויפֿעל וויחר איחר דאס ליפט שלאה אונזר גל
דיין — אבר ווען אין זעניג דיא אוגען ברוינען
הינדר פֿער לאשען איטנ, דען פֿינען אויך דויש

ריאן דיך איין - אונד דאן איז עס צו שפאט — 9

(ער שלאגט דיך איין אללע עקן אויף) הערנאך איזט דאן
פֿאלשער גילוק - דאן מײנער טאפטער איזט דער
נעמען אין רייזע גליק! (ווער לוסטיג אונד אונד אובגעדי
דעם איזט הײן דעם נעמען שוואגער פֿאטער - (דער נעמע
נאמט מיט קליינע פֿרישע אונד נײה געשטערס הויבט דא
איזט ער שלאגן - ער האט ניכטס צווײפֿעל זעהר אײנ
גריפֿט אײנע טיפֿע וואונדע האט דיך יינע בעמערקט —

ברייטענבער אונד טריט

דער נעמא - הײן

ברידעניג: וואס זאגט דיא נעמען דא זוא איהם דאס אורטײל
פראנעססט - !

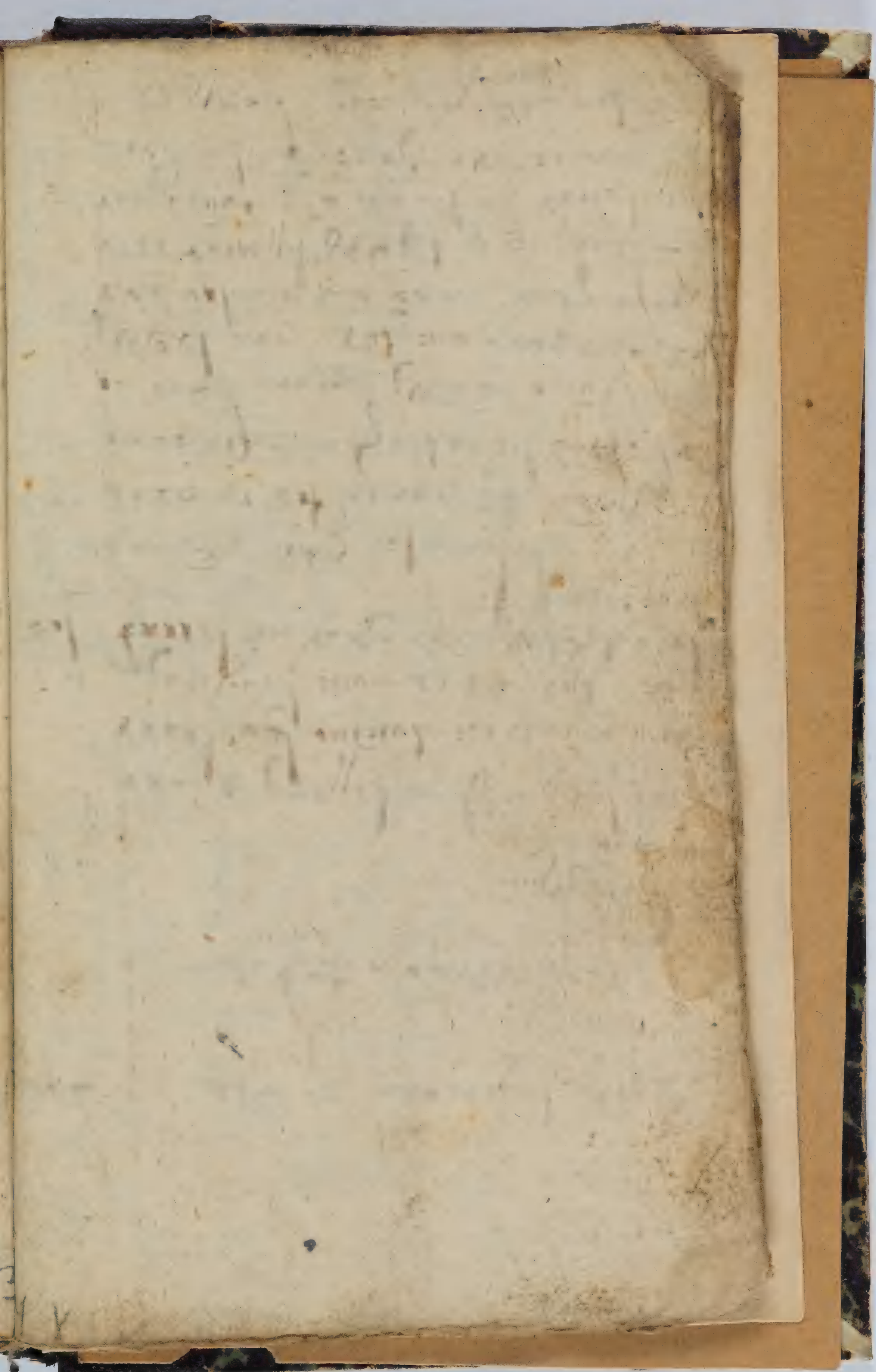
הײן: גראדע בעמערקט - איך גלויבע וואן איין ערבען פֿאן
דיין יונגלינג אונד איין נאציאנאל געהאלט ווירד - נען
עס ניכטס פֿיר גנעדיגער דיין, אלס נעמען וואסער מיט
איהרם שאוס אורטײל - איך האבע מיך ערלויבנ
דא איך איבער פֿאהר שלאגט איבערן נאהען ביים
מאנארך אויך גנאדע צו ביטטן, אונד דיא איהר
איהרע הערליכע פֿיר באטן האט —

דער נעמע: וויען איינע פֿרויא האלטשאפֿן איזט - דאן איזט דיא ציג
אבֿני גרענצן - אלין אובער מײנע טאבעלע
היצע איזט פֿיר איבער - בלײבע מיך איין דען
זאהל, איך וויל איהר גנאדע געבען —

הײן: וואן עס נור ניכטס צו שפאט איזט —

דער נעמע: הײן דוא ווירסט דאך ניכט דא אײליג אין דיא זאנע
היצע פֿאהרן דיין!

הײן: איהרע מײסטערט האבען זיך געלעבט דיא ריפֿטער
האלטן לאסען, איך בעזארגע דיא ווידרען דערסעלבן
צו געווינן פֿיל צאגען האבען —



פֿיערטער אויפֿצוג

דאס טראוער שפיעל פֿאהרט דעהר הויפּ
דעם וועגענדען פֿאוסט — נעהמליך מיט
איזט דיזער איין גאנג — אים הינטער גרונד
מאן דען וועגענדען פֿאוסט . ד רעכטס אונד לי
זייטע אַלעען מיט שטיינען ביימען אונד שט
הויזען פֿאר דעם איין גאנג דער רעכטער זייטע
שפּרענגערס וואהנונג

ערסטער אויפֿטריט

הלק אונד הערבאנא נעבסט אונד
בריגאנטן

הלק האַלטו אויך דיא נייערע וועניגען שאן געזעהן
הערבאנא אין איין בליק, איך האב דיא געזעהן - איך גלויב
איזט שאן - דיא איזט נאך זעהר יונג —

הלק דאס גלויבט! — דיא איזט ער אין דער שטאדט
זעהר היבשע האט דיא מיט אללע גאבע דער שע
פֿער זעהן — אונד וואס נאך מעהר / דיא גוטע
דיא דיא בריגנט מאפט אויהרע שעהן הייט פֿאהלגאו
דען זיי ער אופטעט דיא דאך וועניגען איזט
בגלייט דיא דיא גרעסטען בראנטע דא פֿריי
אלז איינע איינע פֿרייעד איזט איהר אונז ד וו

הערבאנא דיא נאהם מיר דאז שעהן פֿאהר — אונד דאז אי
איין ווענג שאן — וואן דיא דיא גראבנע ניפט או
איהרע הויבט געהאבט העטטע — וועהרי ניי א
זיי געוועזן צווישען איהר אונד דיא גוועהר פֿרע

הלק דאס מאפט דער גראלד וויל אונד פֿיר שטאנ
דען דיא האט — דיא עסטווערט ניי פֿראפט -
ניין שאן דען איהר דעהר וועניג געגעבען הא

בייא איין זערפֿען אין זייהרעם אלטער איזט דיעזעס
וואס זאנדערבאהר — ווען ער זאג דיא גוטע געוואָל
שטאמען - אב דיא וואהל פֿון איינער פערסאָהן פֿאָן
שטאנדער מאָג זיין ? —

זיא העלט איהרע פֿאמיליע פֿיר לייגען - דער קעניג
האט פֿאָרציגע אין איהר געמיטע - אום איהרע (איהרם)
פֿאמיליע אונד דער נאמען צו ענטריקען - זיא
האב איהן צור אנטוואָרט - אויך איין אנדערס מאָהל
ווירדע איך עס זאגען אונד שילדערע מיך דער קעניג
אונד איך ווירדע איבער מיינע פֿאמיליע ניכט ער
רעהטען — דיעזע ווארטע בעגייסטע זיא מיט זא
איין שטאָלצ, דער האהייט אונד ווירדע אויסדרוקט -
צום שלוס פֿאָגרט זיא זיך - ווען דער מאָנארך
~~אם~~ מיינע פֿערסאָהן אין גרינדליך איינעם מיספֿער
גניגונג אודער דיעזע עהרע ~~דינקט~~ - דא ביטע איך
אום דיא גנאדע מיינע (איך) פֿאמיליע פֿריי הייט ווירדע
צו געבען —

אונד ווייא נאהם דער קעניג דיעזע ווארטע אויף ?
ער מוסטע צו פֿריידען דא מיט זיין - דען מיינע ליבע
צו איהר איזט אהני גרענצען - דא ער ווידרטע -
אונד נאהם איהרע האנד מיט ענצוקען = זיין —
דא איין טייבעען אין זיינעם שלאָס צו האבען אונד
עס ווירד פֿאָרט צו שליסען דאס וועהרעט עהרעגעט -
דיא מאגט זיין פֿאן שווער וועלפֿ געהאָרט אוהרנאוצאוו
ער זיא, דא בישט פֿאָן זיין אין מיינע קעניגען ..
דיא האלט מיין הערצן דא געפֿעסלט אלז אינפֿ ניכט
ווירד קפֿרייאן קאן - היר בייא דאס דער מאָנארך
איהר דיא ראָטהע אויף גרענצע מיט איינעם וואָרט
ווס געליבט אין דאהער אין זיינע אויגען דעס
פֿייאר דער ליבע אונד דער פֿרייהע —

הרבאוני גלויבע דירס אללע בייא דער הייליגען טייפעל!

התך יא אין געגען ווארט אללע מיניסטער אונד דאס
דיא ווייסטן דען קעניג אללע [illegible] הערצען גליי
יאן נאניי ידען אין גיפט לעגען אלז דיעז
ועהללונג איהנען [illegible] פייער וואפט — ניר דערוא
הין גלויבע איך וואהר דיין גליק וואנן ניכט [illegible]
הערצען גזאגן - דען דער האט גיווסר גלינצט
דיא עז נאהר גיבען הילפט - איך קאנדגע
לעגן איהם אובר - אונד באנאני איך מיין
בטראכטונג רעכט וואפען —

הרבאוני אונד ווארום וואפט דען דעהם אלין דיעז [illegible]
ערהלונג מיינע פייער! ער ווירד דאך דיך קיין
אונז מיינע טאפטר גיפט האבען - דענדיא
דאך איין אפפען גיפט — .

התך נאין אללע יעגליך זיין — ער מיינט וואונדר
פיהר לעבן הייטען מיינע טאפטר האט - פאלג
ענען דיך איך דיעז גראונען פייא איהם אין
גלויבען האבען - מיר אלט עז רעכט ליב
אלז עז בא נאונען וויטל - וואסן דיעז קעניגע
נאך איהר קראנקער אונד לעבן היים גביא
דיא גרעלט. דהר פירט אונד ווירע / אונ
וואן דיא אויך [illegible] בעטלה קלאוכט — וויאוו
איהר גיפט דיעס ווירד קריפט —

הרבאוני איזט נאך אללע ביא טאפעל? —

התך ניין - דער קעניג איט מיינע מיניסטר אונד דיא
נאליגען מיילן איז גאנגען דיא ווירדען גליי
הויה ער [illegible] —

הרבאוני איהר ווייסע גיהט אלין ידעער אן דיינס קלעג

דען ער איזט ניכט מאנירליך גענוג צו
שטערן — (בריאנער זוב)

התך — דאז נאמט דער אלטע זתרפי אויך אויז זיינן פאלסט

הרבונא — הא הא הא — יא וואהל דאלטאוסט צו דען ניוטן
אין דער אויך איין, ווען זאן פר טיר הינין גזאגט —
(פוייסטר אויגען שהיט)
זתרפי אונד דיאז פאוגע

זתרפי — קענט זן ניכט דיאז נעניגן צו פירעכן בגאנען ?

התך — ליבר פריינד, ער נאמט געהר פהיאז אומארידענג
בייא דיאז נעניגן צו פר לאנגען דאז וויר דיאז נים
נאך רעכט גזעהן האבען —

זתרפי — איך פר לאנגע יוסט נין אוריגנג — איך ערכטערני
אבר דיאז נור צו זעהן ~~וועגלעטן~~ —
~~וואנעשט~~ איין פאר וואהטע פירעכן מיט אויבר

הרבונא — איך גלויבע דער אלטע גיבט אויך דיאז לעבנע ערבני
נאך גערן —

התך הרבונא — שוויג דאך מיט דיינעם פאס — (צו זתרפי) דאז קען
ער דיגע שטונדע נאך דער צו גלאגען — זען ער
זיך דארטען פר זיינע בהויזונג הין — דען ווירט ער
דען קעניג זאגט דיאז נעניגן באלד געהן — אברנים
ער זיך ניכט איבעל טיר איך האנג ווירט ניין פריי
גוואלטעט —

זתרפי — גוט גוט — איך וויל גהארכען — (דר זעצט זיך
נעבען זיינע וואהנונג הינטר איינם בוים
בוקט אויז זיין ביגען מאנט דז אויגען אונד לעגט
דר האלטען)

הרבונא — זעהי וויא ער דא גדולדיג פאלגעט ?

התך — ער איזט איין עהרליכער גרייז — וויא דו ווייניג
זיינעס גלייכען גיבט — גלויבע מיר ער איזט ניכט אויך
זונסט אלז ער דיאז נעניגן שפרעכן וויל — דארום
ווירד דען גאנצע האלב שטאט שאון

(דריטער אויפטריט)

דער קעניג מיט געפאלגע האט לייטע גאנערה
הינן דיא קעניגען אופער נעבליבט צווישען
דאווע
אונד דיא פריגען

דער קעניג
איך האבע דאס אללע איינע אונטר שאבער וויר
אן טייבל אן איינע צפריעדענייט נעמען, דאס
איך דער היממעל איין יאורען ווירע ער געצט
אונד דאס מיט גראסמאיינעס רעדען (ביר ביין
דער קעניג דיא קעניגען בייא דעהר האנד) ניפט
שוועללע איינס הערצענס !

קעניגען מיט איינער פרבייגונג
גראסר מאנארך! דיא לייבליך איינע איאן ליבע
ביז אין העפסטען גראהה / וויא קען איך איין
דיגע מיט וויארום הר גשלטען — ווילפר דיא
איך אונטר טענינגלעך שלאפן העגען — אונד איך
הר מאהר צג פאהר אללע הרפויליך אונד ערגעל
עהרנספל גאבען — ?

קעניג
גנוג ליבער ענגל — עז איזט ניפט גליינע
דיינע גשגן ווארט בלאהנט איך הר אללען - אונ
דען פאהר צג הר דיאנסט דואו — דיינע רייז
אונד נארקטער דיינען פאן דען שעפערבלט
דאן איין טראהן צ ניהרהם / נון האט דאס
איך דא צ געווסבלט —"

קעניגען
טרויגע איך, אודער איזט עז ווירקליך אין ער
טאבט וואז איך העהרי ?

קעניג
נינן דעס הייעלס וויא נאנשטו נאך צווייפל
דאו בילט איינע קעניגען אויף עביג (אונד ביינדנט)
איבר פריינדע דעס הרפויליג רייפל גוואר
דיא אויך נינפטיג פר איידרע קעניגען בטראנ
אונד יעדע גלייך הולדיגען

(דיא ערנסטר גאבן יעדר נאך איהר ראנג נאמליך
דעהר האגע נאנצלר — דער ערגעלי ארפהינע —
הויין — דיא צוויא פערסיוועל זאטראופען, דיא
שרייבער, איין יעדר זאפט זיינע פור בייגונג אונט
פערסילע זאחט אונט יין דער קעניגן דעם
ער פאן דעם גירטעל — ווערבונג דיזעס
הערט ין טרומפעטען אונט פייקען — דרבי
לוייזט הינטר דען בייש צו אונט גיבט זיינע צו
גנייגונג מיט בינעצווינע צו פעדר לטעהן)

דער קעניג צו האלק

אונט דוא הנך זייא דער קעניגן איהר קענעהר
גיב איהר דען ריפען דער איינר קעניגן גזיבהט —
אונט ברינגע מיר טעליפען ראפארט פאן איהר
בפינדען —

הנך מיט איינר שליפן בריגונג

גראשר [struck] מאנארך — איך ווערדע מיינע פבליפט
דאו פיהל איינר ערפפטן מיר צו לאסען אובסטווירן —
(צור קעניגן) איך דאנקי דיא פיהל גינע וועלכע מיר
דאו איינר גביטרין בשטימט האט — איך ווערדע
איינע דיאנסטן מיט פריידען פור ריכטען —

דער קעניג

אונט איהר דיגע צוויא דאמען זיין דיר אלגלפאל
געגעבען, נעמלט דיא גיבען אונז מארטעראף דיא
דוא האלט — בעלטעס ניכט — דיא ווערדן דיר ניינע
ניט פור נידגן — איינע שלאגעט דיא ווייטע גוט —
דיא אנדרי אינט בגאבט מיט איינם שטיק דאס איהם
גלייכעט ווערניג אן צו טרעפען איזט — דיא איינען פאן
איין גוטעס האר קאמען אויז יערען — (דיא האבן
דאמען נעהן ניקט אונט נוסען דער קעניגן, דיזאנגן)
איך האבי דאס ער דיה אן יין פילאסאפאלן
וויהר —

קעניגן

בייצער דעס גראולעס רייך — דיא איבעס בייפגן
איך מיט איהרע וויאהל טאגט — וויא קעניג זאגען
אלז איך דיזעס גלייך גלייג אין נרעהע ווירדע —

דער קעניג — ען איבער קיינעם דעם רייך — עס ווירט דאך
נישט געגען מיינען ווילע האבען ?

דיא מיניסטער [illegible] — עס לעבע דער קעניג אַחַשְׁוֵרוֹש, מיט דער קענ[...]
אומה —

(איין בריפטרעגער [illegible] אונד איבר געבט
דעם קעניג איינען בריף. דער קעניג אֶפנעט אין אונ
פינדעט איין אַנדערן דרינען)

דער קעניג וואס איסט דאס ! (ער לעזט דען בריף פלוציל[...]
דורך) דיא באשטראפונג פאן פערזיקאלוס [...]
קענטאגען מיר אן אונ איבר שטראפט[...]
דעם טאט. אב גאנגען איסט — דיא איבער[...]
מיר דאס אנדערן אום ווידער עס אן איינעם ווירק[...]
מאן צו בריגען — (ער ליזט זיינע מיניסטער אי[...]
געגאנגען אן) ווערדט אונטר אייך ווירד דער וו[...]
אום בעלוינט ליבען ! — ווארטע הַמָן איך האב[...]
שאון לענגסט נאך געארגט וויא איך דיר דיינע
טרייע פרייהייט דיא דוא אן פריהען קריג בוויזען
באלוינען וויל — נעמפאנגע יעצט דיינעם לאהן

(המן נייגט זיך אונד נעמט דען הוט פאן
דעם קעניג ווארפט איהם דאס אנדערן א[...]
דען האלז — המן קוסט דען קעניג דיא האנד

המן — מיין הערץ איסט צו מיט וואנע אן גפילט — אלז מיין
[וואגעט]
ליפען איבר דאס גרעסטער ערגעבנר זיין צו לויט[...]
פיל שטערקר צו רעדען — בעהערשט דיא גלי[...]
יא — גליקליך זיין דיא אונטר טאנען דיא
צו איין מאנארך בעגליקט ווערדען וויא אחשורוש
קעניג. איך נעהמ אלז זאגען וואס איך פיהלע
וואס איסט איבר פיל צו שוואך דאס צו —

דער קעניג לאסט דר גאט דיין האן — איך געהאר דיינר ראטבאהר
זיעט אין מיינע אויגן — גייגע ווייטה וואפנאוק לעגן
דיא פֿיינדע קאָן מיינם לאנדע —

הם ווייכט געוואלט אלז נאך אין הערץ אונטר דעם פֿאנדר שלעגט-
אונד זיין הערצן קעניג אַהַסְוֵרוֹס גרויס אונד זיינם בעט שלאפען
אין · דער טראפפען בלוט רען איך האב פֿריעסיד ליעבער
זיין גראשר מאנזור —

דער קעניג איהר פֿיינדע דעם זייך, איך דר זופע אויף הַאָן דיא
עהרע צו ערזייגען אלז אַבר זאטראפער אונד שטאט
האלטער צו פֿערסיבאלוס — נאמט נין אונד בגלייט
איך אין זיין וואונדט — אונד דוא מיינע געוואלן
~~איך~~ איך אייך באלד וויבהויז בייזאמיר געבן לאסען
אויך פֿר לאסע דיך אין וועניג דען ~~[illegible]~~ דיא דיינך
געשעפטען רופען מיך —

קעניגין ווייא דו דען קעניג וואהלגפֿעלט נא בין איך פֿאָן
הערצען צו פֿאלגען —

(דער קעניג מיט דיא מיניסטר געהן אב)

פֿירטר אויפֿטריט

דיא קעניגין צוויי האלב געווען הרך

(יודפי קומט הינטר דין פֿיים הרפויר אונד הוסטעט
דיא קעניגין ער בליקט איהם)

קעניגין הַא דא איזט ער — (צו דיא דאמן אונד הרך) ענטפֿערנט
אייך אין וועניג דען יודע מעהט געבן מיט מיר
שפרעכען — (דיא דאמן ענטפֿרנן זיך אונד געבן איך איניגע
גרונד שפאציערען) קאמען דיא נעהר פֿעטר יודפי

יודפי נון מיינע דאמען דארף איך דיך ניך גא היסען?
אדער זאגע איך אייך זאגען איהרע קעניגליכע
~~[illegible]~~ מאיעסטעט —

קעניגין דאס ביטע איך מיר אויס — ליבער פֿעטער זיא

שפאסען מיינר — בין איך דען נישט מעהר איהרה
פריינד איפט ווירקיג — זיא גרופען מיך נישט א[illegible]
רופען אלז וויא זיא עז געוואהנט זיינען —

מרדכי — נין זאלפען אסתרכען, אויגטען רעפט זא? —

נעניגען — זיא פעטר מרדכי / אונד וואן מיר אונטר אונז זיין
גאזגאללען זיא מיך נישט אנדערש הייסען / —

מרדכי — זא יולפען וואל פיר פרייע עהלעבר איך [illegible]
אן דיך - נעניגען צו ווערדען! - איך אללע הינטער[illegible]
בייך מיט אין גידאן - אונד דוא לאסט דיר דאס
פאן מיר ער צערהון אונד שטעהסט דא מעגליך

נעניגען — הם — איך זאגע מיר דא גראדע מיינע פרייע [illegible]
[illegible] - אין געוי מיר דען אומגאנג אונד דיא
רעדוונג מיט מיינעם ליבען פעטר דא דורך בנאמען
אויגט —

מרדכי — לאסט דיר דעס וועגען נישט באנגע זיין - איך [illegible]
מיך טעגליך פיר מיטאגס איילף אודר פונקטא [illegible]
געהן לאסען / דא קאנסט איך לפירעכען אדר [illegible]
איינען פר טרויאורען פאן דיר, מיר פאן [illegible]
וואהל זיין אונד טאג — דיא נור וואהלגעמוט —

נעניגען — ליבער פעטר דער יענע בלייבעט [illegible] / אונ[illegible]
איך האבע אייך [illegible] פיר לפירעכען מיינען[illegible]
צו [illegible] —

מרדכי באלט [illegible]

בהיטע דער היממעל - דוא מוסט שטאנד האפ[illegible]
זיין / איך ווערדע דיר שאהן גזאגען וואן דוא
גבייגנעס [illegible] גזאלטעסט ביז דאז הין לאוגע
דא אין איין הערץ פרר לאסען זיין - איך וויל
נישט לאנג [illegible] איין [illegible] דען דיינע אונ[illegible]
[illegible] געהן מיך [illegible] אין - דוא קאנסט [illegible]
טעגליך אום דיא [illegible] דא [illegible]

קעניגען וואללען זיא מיך לאזען פֿערלאסען ?

מרדכי זיא מוססען דער וואהל שטאנד ער פֿאהרדערט עס —

קעניגען אבער איהרפֿר לפֿירצען מאלטען זיא —

מרדכי פֿערלאסט דיך דרויף —

קעניגען נון דאן איך לעבן זיא וואהל - בעטען זיא שטענדיג
פֿיר איהר מונכען —

מרדכי גאָטי / דער הימעל זעגנע דיך, טראוסט איינס
הערצען אין מיינע אלטע בטריבטע טאגע —
(ער זעגנט דיך ווידר אונד זיין פֿאריגען גיין מיט זיין בין
דיא קעניגען געהט נאך דעם פֿאלאסט צו דיא האנדראמען
אונד התך לאנט איבער קניענדיג
פֿערדיאליד)

קעניגען (צו גיא האנד גיין) ואלט מיינע פֿריינדינען / ווי וואללען איין ווענג אין
דען קעניגליכען גארטען שפאצירען — דאו התך וועמע
אין איינס שטונדע אין מיין צימער - (זיא געהט מיט
דיא האנד ראמען אב)

פֿינפֿטער אויפֿטריט

התך אונד מרדכי

(התך וואלפֿר [illegible] טאהר הינעלגעהט
וואו מרדכי זיצט)

התך נבע וואהר אלטה איר האבען יעצט איינע בוטע
קעניגען ?

מרדכי אז זיא איך מיינע עס אויך - זיא לפֿירעט רעכט
פֿריינדליך מיט איינס —

התך איך ווערדע ניא גירא צו ווילען וואו זיא אונטר
רעגירונג צו ווילען איהן אונד דיא קעניגען וואהר —
ווען דר מירל מיט שימאללען וויל

מרדכי ~~[illegible]~~ אונד איך ווערדע ניא בירג צו
ווילען מיט וואלפֿר איין הערן איך גרבען ווירטלי
רעגע אונד וויא זיין ווערדשטע נאהען איינט-
דען זאגע איינס איהם פֿיליפט —

התך איך בין געוועזן ביי דיא קעניגן אונד הייסע...

מרדכי פֿאן התך האבע איך שאן געהערט / ער ג...
איין גוטער מענש זיין / אונזערע אונטער רעדונג א...
ניכט איינטרעצאנטעס געוועזט — דיא קעניגע...
האט פֿיר שרעק געוואהרע ביי איר בעשטעלט ...

התך עס ריינעט דאך פֿיעל אונד גראסע קוועל...
היר אין גראסע / אונד דיא קעניגן האט ביי א...
בעשטעלונג ~~געשאפט~~ —

מרדכי איך האבע איהר אונזער געטראגען - מוסען א...
גאר נאהערע אין פֿאלגסט וואונגע / דיא האט...
דען טיטעל אלז האבן יעדע געלעגט —

התך דער טיטעל שטרעבט איהם הערצע אין - דען...
וואנט אויך ביי דען האף / וואס געגע...
דען דיא קעניגין פֿון וואהרע ?

מרדכי פֿיינע לפֿיצען צום איין גאנצען אן צוג
איין שטון בלייבן טראפיטאותה / דהייאל...
עגיפטישעס ליינען / אונד - אונד - גאט
דאס האבע איך פֿיר גרעסען ~~[illegible]~~ - איין שט...
אונד איין סאאל - איך קען דאלדינג ניכט
מעהר נענן — וויא הייסט אן עליוושן...
איך ניכט דראן צו ערהינערן ?

התך שענער וועג ין דער ריינע וויסיאבגן גאב...
פֿיר געלט — איין שטעקל פֿאר לאן סאאל
ווירט עס געוויס זיין —

מרדכי קאנסט דאוון העלפֿענדר דאוג - גאר הייסט עס אוו...

התך אוועריא אפסן איך וויל איר דיעס גאר גלייך אונזער שריי...
פֿיר איהרע בלאגונג שפרעכן / ...

התך: וואס בקאמט ער דען דיזע איהם ?

מרדכי: איך בגער פאן דען געלט אן ווארפיט. דען איך
קענע איהן גלויבן אב ; אונד דער שטעגט
איהנן צו ריהנען —

התך: איך ווערדי הרנאך מיט איינם נאכרומען
באשטאנן וואסן יעצט האבע אלז דיזע
מיט ניכט — אריג אוטער (אב)

זעקסטר אויפטריט

מרדכי אליין

מרדכי: דער האט מיך רעכט עקסימיניערט — אונד
איך האבע איהם דאך בטראגען שפעטר
דער וועלט דאז ווייסט אלז דיזעס מיינע ערלעבן
ליגען וואהר — אבער נאהט ליגען איינט ער
ווינט — ~~האבע~~ הערשטע איך איהם געסגל..ענס
גוואלן ערזעהן ! איך קענע איהן זיך ניכט אב
ער מיין פר טרויאן וויאזיג אינט — ער מעגט
הער נאך ווייטר פלירן — אונד דאס וויל
איך נאך ניכט האבען, דען עז זאגעט מיר
דיא ווארהייט זיכט ווירד נאך וואס דאז גוטן
אויף פיהרן וואלן — זאגט הטעט דיא
מיינע יודען פר איינע פערסיגע קעניגען
בשונט — דאז קאמט זיי ביבלן אונד
תמים זיא רעדן עבר גביים איך ווי
וישן (ער האורכט) דיא רעדן צואטאנן
איך פר שטעהי דיא שפראכע
(ער ווישט הינטר דען בוים הרבאר)

(זיבענטער אויפֿטריט)

(ביגאן אונד תעררעס גאללען אונד רעדן
זעהר גהיים ורבני וועלכע הינטרדרען בייק
האררכט —

ביגאן — היר בויסען פֿיר דען טאהר זיינען וויר זיכער?
(זיא שויאן זיך אום אונד דר בליקען ורבני) דער יודען
קטעהט אונזרע שפראכע ניכט, פֿיר דעם קענען וויר גטרו
~~[illegible]~~ פֿארט ~~[illegible]~~ רעדן

תעררעס — איזט דאן צו אונזר פֿאהר האבען שאן אללעס בריי

ביגאן — אללעס — איך האבע צוויא לאהט ארסעננונק רובי
אין איין פֿלעשגען אויפֿגלעזט - הייטע איבענט וואן אי
דעם קעניג דען שלאפֿטרונק פֿרעזענטירע, ווירדע איך
שאן היננין ווישען צו פראקטיזירען —

תערעס — ווירד דיזעס אויך באלד ווירקען?

ביגאן — דיזער גיפֿט איזט גוואלטזאם, אלז ער איהם גוו
אין צייט איינר שטונדע שאן אין יענר וועלט גליק
האט —

תערעס — איך וואלט עז וועהרי שאן גלעבן - דען איך בין דיזע
זיגזאמען לעבען זאט אונד מיהד - צו דעם דיאנסט אל
דער בעלעבטע דיא מייער נענען הער גפֿיהרט האט
האבען וויר וועדר טאג אונד נאכט קיינע רואה —

ביגאן — זיר ענטפֿליהן דען גלייך נאך אונזרם פֿאהר לאנד,
אונד דא ווירדען זיר הערליך בלוהנט ווערדען - דאן אי
לאנדעליטע ווירדען דען אן לאנג האבען צו איינר ניי
ערפֿערהונג, זאמין זיא דיזעם טיראנן זוין גראו
טריבוט יעהרליך געבען מוססען —

תערעס — וועהר ווירד אבער דאן דען פערסיען טראנבליי

ביגאן — דאז זיינען אונזרע זארגע ניכט - וויישטו ניכט אלז
היר ביא האנק איין האן קענסטיהרט - אונד
דיעזר פֿאהר פֿאל גווס וויסען זיין וויהר —

תרש

אונד וואן אונזר פֿאטר האפֿענטליך אב גליפֿען איזט
איזט דיעזר מאן אונד פֿיליכט עהרענטליך דאגעגען -
אונד ווער האבען דען איינע בלאמאזש פֿאן איהם צו
גווארטען —

ביגתן

דא פֿאן וואללען זיר יעצט ניכטס ווערטייבאללען - ווען
דיעזער טאבט אויך גאיפט איזט — דען וואללען זיר
אויפֿס אייפֿערזיכטיגסטע — דאס איבעריג לאסע איך
דיר — דען דיעזע האבע איך דיא וואפֿע ביים
דען קעניג

תרש

דיא זווייא בעלט. פֿערפֿאנגע וויל איך דיעזע אבענט
גאטוואללען — דיא וואללען פֿיר דען טאפֿר היניטר דען
קעניגליכען גארטען פֿעהרט לעגען - דיא וועהרען אונס
ניט אן ברוך דעססטאגל אויבער דיא [illegible] גרענצע
גטראגען האבען — אפֿראפֿאס האסטו אויך דען
גיפֿט גוט פֿאר וואהרט? —

ביגתן

פֿיר איינע פֿאהר זיכט טראגע נור איינע זארגע —
דאס פֿלעשליין שטעקט אין איינער בוזעם גפֿאך
אין איינער נאכטווארע אונד איין צימער - טויזענט אנדרע
קעננען זו ניכטס פֿינדען —

תרש

נון דאס איזט גוט — איך וויל איין פֿאסטען אויך
גיוויס פֿאר זאגען — אונד וויל אללע פֿאר פֿלויכט צו ברייטען
ליבער ביגתן פֿרייס גווגאט איזט האלב גוואננען —
הערען גזאגט זיר — זיר וועהן דא דורך גראללען
הערען אין אונזר פֿאטר לאנד — אונד דאן האבען
זיר ווייט וואנסיכט —

ביגתן

גלויבע זיר האבען ווירט אונד דיעזעס גוויס אויך גוט צואללע
דאן איך ווייס אלז ער דאן פֿיהל וויטער לייסטען
ווירד אלז ער לאבען איזט — אונד דאן קעננען
זיר נאך גליקליכע יאהרע ווען ליבער תרש —

תרשעס — איך האבע דז וועניגסטענס — אבער ליבער גאר
עז איסט דאך איין גראס אונטער נעהמענס, [illegible]
מהר — ווען מיר געלינגט דר האנדעל ווערן —

ביגתן — פייגע מעמי — ווענג אבער איין אנדערע מענש
מענש אבער איין אנדערע ליבעגעל טיהר — איגט
אל איינס — פיר דר האלמען וואלן מיר לאבן [illegible]
דז וויל ניינע מענשן גראלע באיהאן — איך וו[illegible]
איך מאכע מיר ניכט זא פיעל מויען געפעהרע
ביזא זא איינע אפערע מוז זן דיא גרויסען איין וו[illegible]
פער רייסען לאסען —

תרשס — איך פאלגע דיר אין אללם — לעבען אדר טאדט —
גליך אבר זוים גליך — היר האלטע מיינע האנד דאר
נין וואלן וויר ווידרולין אין פאלאסט געהן, מיר
מעכטען זונסט פער מיסט ווערדען —

ביגתן — האלט רעפט — וואומע בריבערען —
(זיא פאסען זיך מוטיג, אום דען ליב אונד ליבען פרי[illegible] אם)

ערסטער אויפטריט

מרדכי אליין

מרדכי — איין געהליסטע טייפעל זייט איהר פורט — א באל
ען אונד דארט איך ניכט פר שוויגען — דא איין[illegible]
אונטר נעהמענס, איין לאנדעס פאטר מיט איינע[illegible]
פון דער וועלט צו שאפען! נין — דאס מוז געהינ[illegible]
ווערן הייטע נאך — יא גלייך עטוואי איך נור דיא
דעניגען צו שפרעכען בקאממען — גראסער גאט[illegible]
איבר דירט איז ניכט צו גרינדען — איך מוס[illegible]
דא זיצען אונד דיא שפראכע הר שטערבן — וואו[illegible]
זיגען איבר בוכען שטעג מיט אב ריידען — איהר ז[illegible]
בטראגען — דער יודע האט איינע פאלוטישע[illegible]

ריפטיג פֿיר שטאנדען - וואס איסט נון צו טוהן (פערנימט
איין בריעף טאלע הער פֿאטער שרייבט מיט בלייא אונד איין
שטיקכען פאפיר אונד ורגט) "בעלטעס מוטכען דאווידס
"אויגען בליקען דא גלייך אלז ערלייך איינס פֿרעמדען לאס
"שאהר ער שיינען אהני ברינהנסעם - איך האבע דיר
"עטוואס צו זאגען וואס ליב אונד לעבען אן טהייט
"אונס אונזר בידר ווייטיגע רואס / בעראהרעי..
"אלטר פֿרטר מרבפי " — (ער זאגעט דאס בליעטכען מיט
איינם איבלאבט צו אונד זאגעט דיעזעווארטען דער
ערלט. דער בעלט. דען איך זעהי זאל דיעזעס) בליעטכען
דער קעניגין צו שטעלן — דען דיעז שרעקליכע טאגט
מו אונד זאהל אן טאג — (ער גיבט איין בראנטער איין
היינער ברונדע דעם עטאטר געבען וועלכע צווייא פֿלאשן טרעגט
ער רופט) הע גוטר פֿריינד (דער ברינהנסע וויאוט זיקאום
ווענטער זייא ער דאך דא גוט - אונד ברינגט ער
דער קעניגין דיעזעס פֿאפירכען - דער קעניג איין גאב
ער מיר ער זיינען פיאבכען רייט דהרין - ער מוז אבר
דיעזעס גלייך בזאנען - ער איסט דער קעניגין פֿערזאנט
שאהן גוט - ער זאל איין צווייא מינוטען בזארגט זיין -

ברינהנסע

יורני

דאס וואהר וויהרהרין איין זאהל גלאובען — אבר איינע
(זאם)
נייע נייע גרעהבט - דעם עטבכען זאהל מיר דא נייא
געריכט אויך אויך. וואס הערט איך וואלל טוהן ווען
איך זיינע בגירדע גרייטצט הער, דעם בליעטכען צו
עפֿנען - ער איסט געשהאולא — ויר טעזאלעגען
האבען אבער בזאנדרע נייסען איך נומען וואנט
זאהל זיינען זיא איינם דאך נייליך - וועדר דען דאל
קער פֿערכען באלד נאמען — גיין שטעהט זיא נאך
פֿון דען שפיגעל טהער זאהלל טאהל זיא ער נייכט -
שטאלז דאוואהר אויפֿעפֿן גלייך פֿערטיג - אבער דאז זיאן

אין קעניגין איזט ווירד דעס גווים אנדערש מיט איהר
באשאפען זיין — דארט קוממט דיא גליקען —

ניינטער אויפטריט

קעניגין אונד מרדכי

קעניגין פראגט ערשראקען: פעטער וואס איזט פאר געגאנגען – אלז דיא מיך דאז
צו שפרעכען פערלאנגען?

מרדכי: וועלכעס איך האבע דיר גוויס איין שרעקליכען פיר
אויגאפט! — עס איזט מיר לייד – אליין אבער דיאז
דיר פערוואהרט עז —

קעניגין: נון וואס איזט דען געשעהן? —

מרדכי: עס איזט נאך ניכטס געשעהן – עס קאנן אבער וואהל געשעהן
דאמיט עס אבער פאר הינדערט ווערן – דעסוועגען
האבע איך דיך רופען לאסען —

קעניגין: ~~[illegible]~~ זאגען זיא מיר דאס לאבען ניכט ווייטער זאגן
דיא מיר וואס פאהר געהט —

מרדכי: זאהעדע מיך אן – ערשרעקע אויך ניכט – דאנן
דיא צווייא טראבאנטען ביגטן אונד תרש – אונ
האבען זיך אב גירעדט דען קעניג אייגען זערר
צו טעטען

קעניגין: גאט וואס הערע איך —

מרדכי: דיא זאגט עז דעם קעניג גלייך ענדערען – איין
[illegible] איזט פער לאהרען – דען דיא וואללען געס
שלאפן שטעהן נאך הייטע אבענד פאהל צו זיהן —

קעניגין: ויא וואללן אבער דיזע בובען איהר ~~[illegible]~~ אב
שייאלינג פיר האבען אויז פיהרען —

מרדכי: דורך גיפט הייטע אבענד אים שלאפען גוויס
עז איהם ביים געסען ווירדן —

קעניגין: ענטזעצליך – איך איילע צום קעניג – אום
איהם זיין לעבען צו רעטטען — (אב)

צעהנטר אויפטריט

מרדכי אליין

דאס גוטע קינד האט זיך רעכט ער[illegible] —
עס אינגערינערט זו פֿר רעכן / וועלכה וויל וואן דאס
שיקזאל דען בדרוויכטע גאליגלעטע. / וויא עס מיט
דער ערגיבונג גאנצן ווערה. / דאס איזט דעהר
גלויבה געהאבען / דען דעהר קעניג ווירד דיזעס
שאנן אין דיאזערען פֿאסען / ער ניכט זיך אונע
העבט העלנט אונד אייגן געגן דען המן אללגימיינע
ווערל איהרעליגעס וועלכן איזט פֿערמעגענד ביינע
גנאדע אונד וויל הייט אויז צו שפרעכן מיטוועלכר
דאז אונז איהרע[illegible] ניעדער פֿייהלט — זו דאוועד
~~[illegible]~~ בסאלם דאס ווייסלוך גניגט וויר האבס
דיאז ניארף — דער עבינע היטעט
גראה שפעפֿר טואגוויישר ביינע
גיטיגע האנד ניכט פֿאן אונד ווענדען — דאז לאנג מיר
אין דיזר שטערבליכע וועלט וואנדעלן — ביז אונזרע
זעלע וויעדרום שעפפֿערליך צו דיר גרופען ווירד
דאז לעבען וויא וויעדרום אין איינע אומשטערבליכקייט
גלינזעליגט — (ער שטעהט אויף וויל ערהעבן
אונד הרבאנא קאמן הערט)

עילפֿטר אויפטריט

מרדכי המן אונד הרבאנא

המן: זיך גלויבע ער האט געבעטעט?

מרדכי: איין מאן אין איינעם אלטער ווי דיזר פֿפֿליגט פֿליסיג
בעטאונגען / דאס ער פֿיר איינע יונגן מענשן אויך
ניכט שעדליך איזט — צו מאהל וויר אונז דען טאג
דהויא מאהל אונזר געבעט פֿיר ריכטן

המן: איך דאנקע גאט וואן איך איין מאהל דען טאג בעטן
קאן — וויסע דו העהר מרדכי — מיינע איך
העהר האבע יעא — וואורום אלז וויר קאמן זיינען —

אוך זיך צו בגינען, אונד דען אונוואופיט צו נאסט[illegible]

מרדכי ניכט וואהר איך האבע דז ער ראשען — איך [illegible]
טאנסיעהר הארבונא?

הרבונא צו מיהנען — עהר ווירדיגער גרייז —

מרדכי ער קאן אויך איין בראפער טאן זיין — אונד [illegible]
ווייטע זיינען מיר לעבענדיג ווילקאם

המן שון אום זונסט וואלן ווירניכט בייז איהם טרעטען
הערר מר — הער האגע יעדע וואלטע איך זאג[illegible]
איך בין דען טיטעל ווירקליך נאך ניכט געוואהנט —

מרדכי שפאס ער נור הערר מיניסטער המן — נאמען [illegible]
הריין ווייר וואלען שנאפסען —

(זי זעצט אים הינטר גהונדעל ביגתן אונד תרש שלאפ[illegible]
מיט איינע [illegible] וואר עבר דאס טעאטער [illegible])

המן וואס וואהר דאס?

הרבונא וואהרן דאס ניכט דיא צוויי טראבאנטען בגתן ותרש

המן יא — דיזע זוען וואל הובט צעפליכטס ב[illegible]
האבען זיא וואהרן שטארק געפאסט —

מרדכי דא זיא שוהן ווראטהרט זיינען — דא קאן איך אי[illegible]
איין ווענג דא פאן דיזע אונגעהר אונוואופיט [illegible]
דען איך וויל געוואלל דא פאן

המן דיזע געשטרבן
נאמע הרבונא ~~[illegible]~~ איך [illegible] צו הערן
ראללע אב)

(דער מיטלע פאהר האנג פאללט, צימער אין
דעם קעניגליכען פאלאסט צוויא בריהנענע ברענען
איינען טיש געגען איבן מיטען אין צימער — [illegible]
פיהר שטיהללע אונד דען טיש ליגט פאפיר טינטע
פעדער —

(צורופטר אונג טפיט)

הײן דער האנג נאנזלער צווײא לרײבערר
איין בראבאנטר דרר א| ענדע שטען בלײבט
(דיא דעצען זיך נעהעלף הײן אונד דער האנג נאנזלער
אונג דער איינע נײטע דיא לרײבערר צו רעדען
אונד ליען גאען אונבר איבער איין ידרר
לרײבער נײט זיך פעדר אונד פאפיר)

הײן: מיט דיזען אונג טראג הערטע זיך דער נעניג געלוו
פר לאבלען צ טאסן איך דײא גאפען ווערלג
ודבען אדער טאהט אן טרעפען ניכט געהער בין
גליבען זיא איר הער האנג נאנזלער וואן איך לאנד
פירשט ווערדי איך קענט נײן טאאטל אורטײאל
אונטר לרײבען

האנג נאנזלער: נאך איינע בארטײאונג נאך נאן איך איבנען נײן דיא
פאזל געבען - דען גריפט אונד באלעציא זו דין
וויא געלטעס דער עהרליכע בורגער פארט נאזען -
וואן נײן פירפט הער דיא בשטראפונג דערדאבריגנײט
ווערהיל - צ עאהל זיא האבען היר דעס ענעדיפל
אלג דיעט לורען זיך אן איארק אובער הויבט פראײכן
וואלען -

הײן: פר דאזען דיא דיזע ועלן נאך ניכט - ער געדרט
פיאלע איבער דיגונג דאו צ - בי דיזעס וואהרנאנט
ווירד -

האנג נאנזלער: דער אלטע ידרע ערבפי טראכטעט זיך דיזעס ניכט
אוינ דיינע איבעל - דען דורך דען איגט עציוב
טאג דנזונען

הײן: אונד אונג דען דײן פליורען האט אן דיזו ארגשיברט
אן הדטיע מוסן גנײדר אונטל זופען -

האנג נאנזלער: דאו צ האבען ווי ידצט נאך צייט -

פֿאַהר אללע - זאָגט דיזער יודע עקסאַמיניערט ווערדען

המן דא ווערדען וויר שאָן זייא הערן (צום בריעפֿנער)
דען יודען מרדכי הריין נעהמען - (בריעפֿנער אב)
ווען דיא אַרעסטאַנטען דיזעס ניכט בעקעננען -
גלויבע דאך ניכט אַלז אָן דיא טאָרטור געבען

האָפֿקאַנצלער דאס ווירט זיך צייגען - איך גלויבע ניכט אַלז ווירדען
נעטיג האָבען - עז ווערדען זיך גאַנץ בווייזע פֿינדען

(דער בריעפֿנער מיט מרדכי)
דרייא צעהנער אונד שריט
מרדכי דיא פֿאַרגע

האָפֿקאַנצלער וויא ביזט דיר אין נאַהמען דעס גראָסען קעניג אונד
בעפֿעהלע דעס פֿרעזידע אונד מרדכי הייך - וויר
פֿראַגען איך דיר וואָס ער געהערט האָט פֿון דיא
צוויי טראַבאַנטען ביגתן אונד תרש —

מרדכי איך האָבע געהערט — איך האָבע געהערט —
איך האָב איין קלאָרעס געשפרעכניס אויף איינע אַלטע
שאַגע בעקוועמען — איך וואס איך איין ווענינג בעינע

המן האָבע איך ניכט פֿיר הער געזאָגט —

מרדכי יא — איך האָבע געהערט ביגתן האט געזאָגט צום
פֿעלדען - ער האט תרש אין דער גלאָסען אונד
דען ווי ער דען קעניג אין שלאַף איין געבען

המן דא האָבען ווירדען פֿונדער - איך האט דאַ פֿיר
ערנדע איזט נערש

מרדכי ניין איך בין ניכט נערש איין הער - איך האָב פֿרען
געזאָגט - דאָ האָב איך געהערט — ביגתן האט געזאָגט
צו תרש ער העטע ~~[illegible]~~ דען קעניג אין שלאַף געבען
אונד דען ווילער דעם פֿעלדען אין שלאַף איין
געבען

19

המן צאָרניג: יעדר איך גלויבע דאַז האַלטעט אונד דיך נאַרן / ווילסטו וואַז דאַ שטעהסט — איך ווערד דיך גלייך לעהרן פֿר ניגפֿטיג צו רעדען —

מרדכי: ביטע אונטער טעניגסט, דיא מיין ניכט צאָרניג זאָ שטראַף הער – וויר רעדען אונד זיא נאך פֿאָן דען אַנדערישען קריג הער —

המן: וואַז ווילסטו יעצט דאַ מיט – דיעזעס געהערט ניכט היהער /

מרדכי: גלויבט וואהל – אבער יעצט איזט עז מיר ביינאַ געפֿאַלען ביגתן האט געזאַגט צו תרש, ער האט איין פֿלעשגען גיפֿט אין זאַקע איין געלאַסען – דען וויל ער דען קעניג היינטע אבענדס אין שלאַפֿלעפֿעל איין געבען —

האָפקאַנצלער: קאַן ער דיעזעס ~~בעווייזען~~ בעווייזען וואז ער דאַ גאַפֿרופֿען האט —

מרדכי: איך זאַגע עז אונטער מיין געוויסען – אונד קאַן עז ביינאַ מיינר ארמען זעעלע אויך בשוועהרן —

(דער האָפקאַנצלער ווינקט דיא שרייבר וועלכע ביידע דיעזעס צו פּאַפּיר זעצען – צום בריהנע)

האָפקאַנצלער: לאַס דיא ארעסטאַנטען הערייַן קאָממען — (בריהנע אַב)

המן: ווען דיא אונד פֿערלאָק בריפֿט האַלט, זאָגסטו זעהען וויא עז דיר געהט —

מרדכי: איך זאַגע דיא וואהרהייט —

פֿירצעהנטער אויפֿטריט

(פֿערבריהנע ביגתן אונד תרש אין קעטען דיא פֿאָריגע)

האָפקאַנצלער: איהר זייט אַלס פֿערפֿעל ערדרער אַן גאַנגעגעבען – אבער וואָללעט דען קעניג מיט גיפֿט ער מאָרדען —

ביגתן אונד תרש צוגלייך: דיא זיינען מיט ליגען בריפֿט ווארדען – וויר פֿערבערגען אודער בענעהונג —

האָפקאַנצלער: היר דיעזער ברייב איינגע איזט פֿאָרגען – ער האט עז מיט זיינער אהן אין געהאַבט —

ביגתן: דאַז קעניען זיא ניכט האַבען בייפֿליך זעהן – אַלז מיר בלייבט זיינען ווען מיר ביינע אונד אונזר האַלטען / ווערדען מיר אונזר ... שפּראַך – אונד דיעזע פֿר שטעהט אודער ...:

האוגענעראל: האט ער דען דיא לפראפע פֿאר לטאנדען?

מרדכי: זיינען דיא איך ווערה גאו איין פֿעלטיג - איך בין אי
לפֿריטל פֿאר געהרטער - זיינע איך איין לריפטשלאג
אויס ירושלים אונד פֿאר לטעהי אלוס לפֿראנ

האוגענעראל: אונד ווערכער לפראפע וואהר דאן איהרע אונטער
רגזונג! —

מרדכי: אונז טארטאוחי. —

האוגענעראל: דיא רעדע וויל גגרינדעט - דיא זיינדען אויף
בעוואהרע אונז דעהער היממעל אלז מיר גאלפע ברא
העבן גוואלען דען מאנארך צו ערמארדען

ביגתן אונד תרש: איך צווייפעלע געלבשטן דהאן. —

האוגענעראל: האן/ווירדען דיא ניכט בגוי איבער זיינע הייצע - וואו
רעדע געזאגען איך ניכט פֿאר איין ריכטער / או
וואלען דיא איהרן דעפֿענסר אוב געבן (צו ברי
געהי לאסע גלייך זוכען אין דען גוואראו אב צו וו
ענדעכט (בדיאנטע אין) דער נעגא האוש
אונד דאו שארף גנוג צפֿאהלען דיר גארבע און
דעם גניסטע צו אונטר זוכען אונד צעפֿאוואני

המן: איך פֿי זיינע פֿערסאן גלויבע ניכטש וואל איך ניכט
געהי אודער איין רעכטער בוויז דא איסט - אונד דא
איין יודען דיין געפֿאפע געבע איך ניכטש —

מרדכי: איך ביטע אונטר טעניגסט —

המן: שווייג יודע - עז ווערט דיך פֿינדען —
(געבדיענטע נאמט ווידער מיט דען מרדכין אין
אונד ברינגט דאש פֿעלגען)

ביגתן אונד תרש: ווער זיינען פֿאר לאוהען —

20 דיזעס זייגען איזט גפאנגן וואהרן אין דען ניכטס. טערזעל
ווירדיגען איהר צימער - דער האט העריוס האט · ארפאנט
עז פרובירט ער ווגעט דאוס עז דער גפאהרליכער
גיפט ווערדי / דער שאנ'ארק איזט זעהר פֿר מיטערט
ער בפֿעהלט דאז דיא דעס בריפט פֿדר פֿערטיגען
אונז עז איהן צו איבדה לינען (דראושרייבר שרייבן אונז דעס ערוואלגען)
איך בגלייטע דיא [?] פֿאן הערצען זאן וואסן איך הין
ניכט געהן געגן ווירטיג בין וואן טאטל ווארטייבל וויג
גפראכען ווירד / דאז אבר האט איך ליידר דרוואניך
דאז צו פרופען —
הין דיא איבר טרייבען איהר באהרט הערצינג נייטל - דער טערזל ארפאנט
וואן דיא איבער דאלכע אוהן יענען דיא אן ווענדען -
זו דעם אובן קרויט בייא זייט אוין רופען שאע עז אין
גזאמען ליפט (צו דיא שרייבער) איזט דאז בריפֿ
פֿיר פֿערטיג ?
(דיא שרייבר איבר רייכען איהם דעם
פאפיר ער ליזט עז פֿאן דען האנד
קאנצלר דורך לעזן דער איהם
ווידרום צו רייכט ער לעגט עז צו זאמן
גיבט דען בדיענטען וועלכר מיט
איהם אב געהט)
מרדכי נון נאן איך דאך נאך הויז געהן!
האמאן קנצלר נון - ער זו ווארטען בין דאז בריפט ווידרום צו רון
נאמט — (צו ביגין אונז תרס) איהר קענט מיך
דיא זייט פֿר איהר בריוונג בדיהנען / איך גלויבע
ניכט אלס איהר וואלגיעל צו גוואורטען האט —
הין איך פבורבע איך פֿאן הערצן אלז איך אויך
ליידען לאפט דאז ווייט גריינט האט - שטערנגע עז אין
מיינד נעפֿשען דאז הערטע איהר לאזן גנאהדגע -
האמאן קנצלר איך האבע ניכטס זעהר אלס מיינע פֿליכט געטאן
איך האבע ענסאליניערט אונז בריפט (דעם בדיענטן
גהט ווידער מיט דען בריפט אונז ברינגט איין שטעבן
מיט) ער איבר רייכט דען האמאן קנצלר דאז בריפט דאזו
שטעבן לעגט ער אונז דען טיש)

האופטמאנצאר הירּ איזט דאז אורטייל — (דיא שטערבען געשטוליקא

(האופטמאנצאר ליעסט) ביידע טראבאנטען ביגרייפן

תּערס העלטען נאך אבגעגען בריפֿט אויז שעגלי

שאהט פֿיר דיהנסט — מאסען דיא אויהרע הענדע

מונאוך האבען וואלען שטרעקען, אונד ~~אזוי~~ ווייו

ערראהיל ~~אזוי לעבען~~ אדם צו פֿיר גיפֿטען

וואהרן ~~זאהר~~ גנאדע דעס גראסען קעניגס גאוו

דיא מיט דעם שטראנג פֿאן לעבען צום טאה

גבראכט ווערן, ווייל דיא דיענסט פֿאן גאט

רעכט וועגען פֿיר דיהנסט האבען — זו האספערן

קעניג איבער פערסיען

ערדען

(יעדר נאך צוהבריפֿט דער האופטמאנצאר

דען שטאב אונד ווארפֿט עס ביגתן

אונט תּערס פֿיר דיא פֿיסען

האופטמאנצאר פֿיהרע דיא אב, ~~דאז~~ דיא אונזעריאן זו נאך הייט

צום ברייהנסט פֿאל צייגען ווירדען ווירט דעס קעניגס פֿר

(ברייהנסט מיט ביגתן אונד תּערס אב

הינפֿצענער אומטרייט

הען האופטמאנצאר מרדכי

האופטמאנצאר דיא שיינען נאך דעמליך צו זיין? גאטראופ ה

הען זייך בין עס ווירקליך — דא צווייא ~~ידעל~~ ידעה יעמ

וייטע צו פֿיר ליהרען, דאסגעהט מיר נאהע

האופטמאנצאר מיר ניפֿט — בעציליטע מוזען אויז גראטעטווי

— אונד ער מרדכי געהי ער נאך הויז, אונ

מאכה עס זיך זיינע גראסען — דען ער האט

ניפֿט עהרה אלז זיינע שולדיגקייט געטאהן

ניהמן דאוולר הייטע זאך אין דער קעניגליכע

גראנע אין גשריבען ווערד פֿיר דעם עלי

זיין וואהל טעטע (מרדכי אב)

גזבן

הען איך װער אויך ניך הויזע געהן —
האָלענעלער אונד איך װיל דיא עהרע האבען זיא צו בגלײטען
(בײדע אב)
(ברינגטע גוזן טראגען טיש אונד שטיהלע
פֿארט —)

(דער טײטעלער פאהר האונג װירד אױפֿגעצאגען
איינע אַללֶעה· אין פֿעלד איס הינטערגרונד
העננגט ביגען אונד תּערס)
גערענענער אויף טריט
הען טריט װינטיג אויף

הען פֿי פֿליפט · פֿי פֿליפט זײא דיעד לײטענע —
אָ גאָט איך אייך אין דא איין אום לײטענער
בלײבען זו — איהר טאפֿפֿרע מענר, װיא פֿיהל
האבע איך איר געמײנט מיט אייך מאנגע
פֿערהאנגען אױז צו פֿיהרען — נן איזט איין ביזא
פֿער טריװעערט — איך האבע געװינען פֿר טרױסטען
עהר (ער שלעגט זיך פֿר דיא שטערן) אָ נן
װאָס איך װידער פֿאַן פֿארנען אין האלבען —
דאך איך װיל ניכט פֿר צװײפֿלען — הען װו
איין מאן זײן — דער זוהני געהאלפֿען װאשפֿר
דינטען זין — (לויפט איילענד אב)

דער פֿאהר האונג פֿאלט

ענדע דעס צװײטע אויפֿצוג

ערישטר אויפֿצוג

(פֿאָרהאנג פֿר דעם פֿעליפענפאלאס)

ערשטער אויפֿטריט

התך אונד הרבאנא

התך איך וויל דא איין וועניג פֿרווייללען - ביז ער אויס
הויז קאממט - איך טואי גערן פֿרברענגען וואן איך
אין דיזן גארטן ווארטע =

הרבאנא דיזו טוהשט וואהל דאראן - דען ער איזט איין ג
גריינ - איך בקאממע טעגליך נעהר ערפֿירענ
פֿאָן איהם -

התך האשטו באובאכט הארבאנא - וויא זיך דער האף
פֿאָן היינטע מארגען פֿר פֿערבט האט אינד צייגט דא
דער אלטע מרדכי ניכט פֿר איהם גבוקט האטטע
האט גזורנט אלז וויא איין ווילדער לעווע ביז
פֿיבר גאר -

הרבאנא זן אוו דיזען אלטען איין וועניג נאך דיפט דאפֿאן
וויל עז דער מאנארך האבען וויל - אלז דיזער זיין
געפֿרעטזאל ווערן -

התך איך געלר דען פֿאיל דעהר ניכט בעהארט דאס
גלויבט דיזער גראהלטוהער גאלפֿרס פֿאן זו איי
אלטען געהר ניכט פֿר לאכען - אב ער לאבען איין
בעשר וויא ער - אונד פֿילייכ

הרבאנא דאך דוא עז דען מרדכי דאך - דען דוא ווייסט
אונד איך ווייס וואס וויר וויסען - ער בלייבט
ביי דעם קעניג - אונד בעסער לאן איינם ער
געבן ווירדען צ שטעפען - דא ציא לאנגע זיין אין
דעם ניכט לאסען גין -

דוא האלטסט וואהל פֿיר גליקן - ער איזט איינע וואהרע שלאנגע

היתך: דער הימעל זאהל יעדען עלענדען ניט פֿאר דיין גיפֿט בוואהרן

הרבאנו: דאס פֿאין נאטור ווען אלז ער איינע ניידריגע דענקונגזארט
האט - דא איהן דער אלטע האמן נאנדער דאך אויף פֿיין
איזט - אונד דער גוטע דהר ווידריגער ווען דאך איין ירדם
דיין רעכט ווידער אהרן לעסט —

היתך: זאגע מיר דאך הרבאנו ווערה ווען איינם ערשטען ליידען -
דעהר נייד אונד דאך מיט האס - דאס זיינען יא לאסטר
דיא געגען דער גאנצע ערענליך ניט זיינען —
שטיצט נאך

הרבאנו: זיין האך מיט ~~[illegible]~~ איבער דיא גרענזן —

היתך: ניר גרויסע ווילען וואל ס'אללעמאן זאגט — ?

הרבאנו: דער האך מיט נאמט פֿיר דען פֿאלל —

היתך: אונד דיעס פֿאפֿרצייאונג איך דען גלאנטען זאמראן
האן אויף, דער האך מיט נאמט פֿיר דען פֿאלל —

הרבאנו: איך דענקי זא, דער ווייזע איז יעהר רעוט, ווען מיר
דעס ערסטערפֿל שאלן ערטיפֿע זאהל מיט ביינז וואנגע
האבן, מיט זיינם ערשטע נייגונגען, אונד מיט דיא
טראבאנטען ביגרען אונד תמס, פֿיר גלעבט זיך דען
דעהר גינסטלינג איין ווענגיגען איזט ער אין דיא פֿאלע
האט דער נאהר פֿאן דער ליבע זיך ניכט לאסן ער
ווייכען! זא ווירד דיא פֿריינד אויפֿט גאר ניכט אויף
ריכטע —

היתך: דען האל איזט ער אום זיך גלעבן - ער איזט ניין
ביין האמן דען דיך זיין לינגזאהל צו הערן גלעבט-
ער ווירד זיינס פֿיר איהם מישטן - אז נאנטערער
דא ווירד ערשט דאס הויען אונד איהם לאהגען
דען ער מארטעל דער נאך — ערנליך נאמט דער
אלטע גליבן —

צווייטער אויפטריט

מרדכי אונד דיא פֿאריגע

היתך: מיר האבן דא גוויס איינע שלמע אונד איבעראוואראו!
מרדכי אונד מיך ?

הרתק — ניכטס וואהר דאס וואלט איהר הערצאג פֿאהר גוטהא

ורדני — בום — איך בעגער מיין אנוואפֿיאט האט אויהם
גלויקט - אלגען וועדרי איך וויכרום ביאגערינ

הרתק — ניין דאס ניכטס - וויר האבען איהם וואלט זאגען
דאס זאהל ער זיך אורנאושם נעהמען

ורדני — ביזעלל האבע איך וואל בגאונגען ?

הרבאונא — ער לרען ער ניכטס גוטר אוטר / אונד לאופ
גיכט ער צעבוללען —

הרתק — וויל ער ליבר פריינד אלז גרר נעניג בען וואו
האן צו איין אבער מיניסטר ער האבען האט
דער נעניג געלבסט האטע ער דרם גאנצן בול
ווניגען לאסען איהם זיינע עהרע צו געבען
נעהמליך צו בינען פֿר איהם —

ורדני — אב איך דאס דינג וויל ארער ניכט ? דאל וו
אלש וואס איך זיה ארנאטום נעהמען גאלט. —

הרתק — האן איזט הייטע בייא איס פֿר בייא פֿאסירט זא
ער האט זיינע פֿר ביזיג ניכט געאפֿט / וואוריבן
דיזער זעהר אונז געבראכט וואהרע —

ורדני — איך בינע זיך פֿר ניינען ועלען אועדרפה
נעניג, וויל ער באהרשער איבער זיך פֿון דער
זאגט בעזיצט איזט / אונד פֿר דען גראל
לעפֿער דא בינע איך איך לטענדיג, אבער פֿר
האן דאל איך זיך בינען!, איך וויל ביא צייט ג
דבען דער האן גאס בראצען גנאואן הער
אונד הערטט זיך לאופֿ פֿלינדרען —

הרבאונא — ניין ניין — אבר יעצט איזט ער בינפטליג פֿאן

הרתק — אונד ניין פיהלן בעזט און לטעבלל, דען צם גוטע
ער ניכט הערליג / וויל ער זעהר האך אוואנפירטה

מרדכי — ווען דו דערהאלט איצט, לאס דו דיר צוזאגען דר
איצט איז נאך איין נאפיטעהלען לולביג דאו ניפט אז
גליין איצט

הענך אונד רבנינא צו גלייך — דען איצט איהם געלד לולביג! —

מרדכי — יא וואהל איך גין אייך נונדא אונד ורקעל ווייזען

הענך — פֿאין וואון לשאט דיא לולער העבה! —

מרדכי — פֿאין עוירילין גרוג העף — דאמאהל וואהר הען מיט
מיינטר — אונד איך האב לשאהן ליפֿרונגען אין דער
ארמעה געהאבט נעהמליך אן רעטליאהן אונד זיינער
מאנדירונג — איך האבר אויך מאנכען געלד פֿאהר
גלאסען איצט מיר אבר זיינר מאפֿיאל לולביג געבליבן
וויא הען עקפיטאהל

רבנינא — איצט דער עסעל לשאוף !

מרדכי — איך מוז אייך דען נאכדא זייגען — (ער האלט איינען
בריף מאלט הרפֿאהר זייגט איין לאנג פאפיר הרוי.
אונד לעזט) העד מיט מייסטר הען גזאל אן דען
ליפֿראנט יורדן מרדכי צוואהלען

20 דוקאטען פֿר איינען זאטעל —
100 דוקאטען פֿר איינען פֿערד —
80″ דוקאטען פֿר דיטא פֿר איינען מיט ...
10″ דוקאטען ביידאו מיר פֿר צערהרט —
20″ דוקאטען אן איינען ... אויז גלאנהלט —
200″ דוקאטען פֿר ניידא ערוואפֿעלט —
10″ דוקאטען פֿר איינען פריגע זיפר —
20″ דוקאטען אן איינען אויפיר דאו איס דיא נאפט
דיא נייט פֿר טריבען האט —
100″ דוקאטען אן באהר געלעגט —
30″ ביידאו מיר פֿר צערהרט —
40″ דוקאטען אויסט געלט פֿר איינען אונטערדריקן
ביידאר וועלכר אופט טאגע ביידאו מיר געפֿרדן
האט הרנאך האבר איך דר פֿאהרן אוזו זיין
מיינען אור וואהר דאן האט דיא גלייך פֿורט
געווען

אוזא — 630

דאז האט דר מיר דחייס גראפען בצאהלט בלי...
רעכט געטס הונדרט דאוקען - ווען דר...
דער דראוט זאן זיין וויל דו גאנצען דר מיך
פאטר צאהלען —

ברבאנא איך קאן עס דען אלטען ניכט פרדענקען
דאך דאס אופיציאל מעהרן ...ווי...
גלעגט געלט איזט —

המן גלויבט דר מיר ליבער פריינד - דען ווייל דר...
ווענטל אונט איהם דקוסטא מעהר אונט גבראנט...
איזט ער אונט איהם — אבר שווערער דא...
דר לעבן ווירד איין דעם פאלאסט — געהי...
ליבר אלטר איין זיין הויז —

מרדכי איך גלויבט דיר - פוייכט בגאנטר איך גלעגני...
זיין געלט צו פאררען —

דריטר אויפטריט

המן — דיא פאריגן

(המן אונט ברבאנא זעצען איין טיפען בוקלינג...
המן דיא ווינקן מרדכי דעם גליפען צו טובן ער...
אובר ניכט)

המן אלטר לורענץ ווארום ...ווארעסט דא... מיך ניכטיגל בפעהל...
בהאורגאם ?

מרדכי וואס פר איין בפעהל? אלס זיין דיינר גליב...
צאהלען זוג — איך בין ניאנדרם ניכטש שולדיג...

המן פר דאס זר גרויא באזאהט — וואס זיין דא...

מרדכי הוב — זיא האבען אלזא ניכטש דאהר דא פאן! ...
ווייס איינש אלז מיר הדר המן נאך ... הונדרט...
שולדיג איזט פון אוירישען קניג הדר, ...
מיט זיינשטר וואלפרט —

המן קעניג אונט דא זאגט דאז איך אלס אבער ...
פרייזיג שטראפען מיט ... — דאז ...
מיט דיינם געלט צאהלען זולן —

מרדכי
דיא
אונד דאס זאללן וויר נור מיט דען געלט בעצאהללען
דאס איזט מיר ווירקליך רעכט גאר וואהרן —

2ד

המן
(דר צוגט דען דעגן האלב אויס דער ליגע צוורניג אונד
(פר ביטרעט) רויפּענדע דרה וואהרם / איך
וואורטע
גלויבע דוא פּאסטעסט מיינם — איך פּאסט איך גליך
אויבר דען הויפּען —

מרדכי
ניין ווארטען וויל איך דאך ניכט — (דר לויפּט
אויס לעבט נאך מיינם ווארטענד אב)

המן
דאך ניין — איך וויל מיינע העלדען ניכט אן אויפּטאפּ
ווערעללן — (דר שלאגט דען דעגן קרניג אין האלטיגע
דורך העלען דאס גאר האט געווארטעט ווירדען אונד
אויס
מיינע ראכע ריכטעט זיך פֿאמארע — דאס ער אללע מיינע
ברידער אונד גינדעל מיט איינעם גראב נידען / אלס
ברודערט
מיינע [illegible] מיט זיטערהיים בעצייליך אויס גראבטעט
ווירדען / דאס זיא מיר שלאן פּין — ער הערבר איינע
שטארקע אין מיינע אויגען וואהרען — אונד דאס זאלו
דאס גליך זיין געלעפּער זיין
(לויפּט אב וויעדר אויפּאלאס

(המן אונד הדבאור
פּירשה אונד טהיט
המלך
וויא האט דיך דאס שויא שפּיל געפּאללען הרבאנו ?
הרבאנו פּיגעללע אין זאגו וויא איר דאס העדין שלאפּט —
איך מאכטע וויללען הרבייא פֿר שפּריען — ווען ער דען
געבען פּאלמערס ברויל בעצאהלען הערעט —

המן
איך העטע דאס נעהמליכר געזאגט — אונד ווען דו דער
קעניג דר פּאהר העטעסט — געהעטען איר איך זיין אונ
דאס דא פֿון געזאגען — ווארען דיעזר ערצעהי אין
קעניג דאס לעבען דר האלטען האט — זאגט דיעזעס
זיין לאב זיין אונטער שטיין פֿרייגע שטראסע פֿין
דווארם האט אונטער העט וויא איין גוטע דורך צוהאלטן
דאס ווירד ערשלייליך

המלכה
איך ווינע דאך שלאפּען — דא הא דא — האט דען
אלטע מרדכי ניכט רעכט הערן לאסען
שפּיצער וויא איינע נארעט, איך העטע ניכט דייא
איהם געזעהט —

היתק: דאס הערסט דו דאן זאללען בלייבען לאסען — און
געגען ווארט אונזערער — דען וואן דען דא
זאגע זיינע עהרע בלייבט ווירט פֿר שינען
דען גיבסט דיין ראָק זעכס גאָר ווייט — אונ
דיא ווייסט אלז דיזער לייבער ביזאהען קעניג פֿי
וויסען ניט —

הרבאנו: האלטען פֿר נאַרען — דאס גאנצע יודענטום האט
דיך פֿאר גנאַרן אויך צו ראַטען?

היתק: דיזע אונזער נעהמונג וויר(ד) דא ענדליך זאגען בלי
לאסען — וויל דיא יודען היר אים הייך נוצליך זיין
אונד פֿיל געלט דעם קעניג איין ברינגען אונד
דאס לאנד מיט שטאהלען וואנדערן פֿיהרען פֿי
פֿוייפֿל. אויך אלז דיזעס פֿראָזענט שטוט פֿה[illegible]
דען אלטען דען אויגען פֿרויאָן שטעהט אונ

הרבאנו: אויך וויל וואָרבאָם זיין — דאס גרינגסטע וואל אויך
דער איבער דען ערהאלטען אוהרפֿי זיין לעבען
זאגע אויך דעם מאנאַרך — אונד וואן דו אויך
זיינע הארע פֿאם [illegible] נאסטען זאלטע —

היתק: יעצט הערבסטו פֿר ניכטיג — איך מאכטען איין ווענ
דען אלטען געבען אונד איבען וואהרען דיך ניכט פֿיל
דען טיראַנען זעהר צו לאסען —

הרבאנו: אונד איהם איין ווענ דיא לעבען לעבען —
דע זיין מיילען זאָ האט פֿאהרען לאסען

(ביידע אב)

דעראייזער פֿאָר האָנג פֿאלט

(פֿאָר [illegible])

פֿינפֿטער אויפֿטריט

דער האנג ניענצער צווייא פֿערזאָנען גיזאמען
דער [illegible] אורפֿגען

דער ווערל. ווירטינע

דער גאַנז ~~[illegible]~~ ווינגט טאָבען, דער איך הייטע ווידער
אין זאַהל געהן ווירטה! — אבער איינער געניקער
ניכט איין וואָהל איין לענגער אַוועג - הייטע
צו פֿיער גיטע לאַנג פֿאַבער שטערבע אויבען אים
טריט נעהמען — אונד גיזו ווייזען צו אַללם הערר
האוס נאַכטר

גאַסנער

אין יעדער געגענט געהט גאַנז לאַנג מיט וויזו איך -
דאַן וואַללן ווירד געהן וויזו דערגעלבען צו זאָפֿט -
אויבערן הינדער - דאַן איך ניכט אויך ביך הייסען
דאָרט גיזו אבער אויך ניכט בלייבען, דער קעניג
געלבסטען האָט צו יאָ גטאָגן — פֿאָלגליך מוס
צו רעכט זיין

איין פערזאָן. גאַטראַם

יאָ יאָ דער קעניג! האַט האַט אויך נעהמט איין
פֿיר טרויען געהאַלטען

ק...טר. גאַטראַם

איך דענקע נאָך שטערבע וואָס זיינער געוואַללן
פֿאָסט. אויך האָט לאַנגען געגען - אבער יעצט
גיזו פֿיגער אויך דען לאַנג האַלטען —

גאַסנער

לעבע פֿריינדע, אבער גיזט נאָך יעט אונז אויך
בריינגען, אבער באָרשטיהלט געהאַ קענעל -
פֿיליפּט האָט דער גאַטראַם הין וואָהל נאַכטווענדיג
פֿאַבער צו בריינגען —

דער ווערל. ווירטינע

דאָס בין איך פֿיר זיכער וואָס דער באַבע צו בריינגען
האָט - איזט ניכט גיזש — דאַהער אונז דען
וואָהל דער שטאַט טאָפּט דער נאַהל. זיין דאָרט
אונז טראָפּען איזט - וויזו ער זיינס נעלם
ערגען קאַן אונטער ברונען - אונז איך שאַפֿאַה
צו שווינגען — ווערהר וויל הער האַט נאַכטר אויבר
ווערט אלזו יענע הער געגנט - אויבער זיר -
אויבער אויבען - אויבער דינע ערהאַבער
פֿאַטריאָטיק דאָל — איזט יענע פֿיר זיין פֿיר לייבל. [illegible]
צונגער בפֿרייעט

האנדלאנגער — ~~[illegible]~~ דר אייפּריאם ביא איך נירעל - דאן וואן ביא איי[illegible]
הינצע פר אונזרע אליפערען — זאו וועהרי גוטעס [illegible]
דער [illegible] ארפאנט וועהרי. נייעל אונע הגעל ווירד[illegible]
אונ[illegible] בין איך פר נירעט - אזו ביגל טוהט [illegible]
פר[illegible] וועהרי

דער ערשטער ארפאנט — גווי וועהר ביא הגאלף וואוטע [illegible] הילעל אלז אי[illegible]
איינעם לאנעל מאן שטאנארט - איך וואוטע בזיל [illegible]
מאן פר דרק הויאר פר טויען, מאסען בייגער פילג[illegible]
עפּט ווין אונזר איינען, זאו בין איך [illegible] פרהין [illegible]
נאטוהר צו אין ארפאנען בשאלוט

האנדלאנגער — גלויבן ביא מיר - וועהען נירט נאך עטליכע וואו[illegible]
רעטונגע ליטע ביא האנג - איך הערט איין רדנ[illegible]
ורנעטעל געפאורעהט - אונד הערט, איך און[illegible]
איין לאנג גוט אין דער איינזאם נייט בגרבען - דאו[illegible]
דאך אוהני רעט שאהן לאנג גוועז בריגנט האבי[illegible]

אין פרוסער באנדאנגער — אונד איך צוריק גלייך מיט איהנען - ריך איך אוו[illegible]
אויך נירעל איין וואו אין נעמן שטאנד - איינע דרוו[illegible]
צו ווידער איינט

צווייטער באנדיט — דאו טעטערט איהר הין ניין פּאסען מיט - דאו נירעני[illegible]
שאוטען ווייא צו איהם אין בעשטן געפרהוט —

האנדלאנגער — דאש גדהי איך אויך איין - איך הבר דרק היין[illegible]
לאנג פויהר בשטאנדען אונד אין גיין גוועלטן [illegible]
דאורעל אירעל אויך נירט פר לאסען - גלויבט מיר
פרייליכע וועהרי איינע פרגילט נירט גווינט
ווייש אוב נעניג אהספּערוס - רלט נאך לרבט —
! וואו זאו

דער [illegible] ארפאנט

האנדלאנגער — הין האט וואלך ביאן צוויא בובען וייפען לאסען [illegible]
דאש אוב שאולען אונטר נעהמן קאנן דרן נעל[illegible]
גפּרוסט האבען - פאן דאו מאהן גדהי איך ג[illegible]
בהוטזאם מיט איהם צום - דרק דר גאבל [illegible]
לוס - איינען פר דאפט נעמן איך צו שרפן —

דער ערשטער ארפאנט — דש פריידט מיך אלז ביאן מיר איין, מאהל גרעבען
ווידער הויהרען לאסען - אין רדהי איך בין פ[illegible]
פּויג נירט פיהל בטרויערט האבי —

האַנס גענצלער וואָס איינעם בייא דער סעסיאָן צו געגען געוועזן ווערט — דער זיין רעכטען גרונד פֿאָן דער אָפּעראַ געוועזען הייסט. — דאָ העלפֿט דער גלויבע פֿאַר זיינט — דער יודע ווערט ווערהי דער וואָלפֿאַנטאַנט — דאָ האָט איהם האַנען גפֿאָטעל

לצ

איין באַטראַכטער [illegible] האָט דיעזער דער צו געזאַגט ?

האַנס גענצלער ער וואָהרע דאָ גרוסטיג — ער האָט זיך אַלס רעדען לאָסן איך האָבען דאָ ~~עהן~~ אונס וואָן מיט זיינע [illegible] בעצאַפּטע

[illegible] פֿאָן דעם [illegible] — [illegible] דער שטאָלצע גאָהר ניכט אָן געהן

דער ווערבעל אָרפֿאָנס אָ דאָ האָט איהם לאַנגלעבן ניכט לייבען קענען — ער איזט בייא יודען געשטאַנען געגען גראָבעם — וואָלט איהם ניכט אָבער פֿאָן אַלס צו ליעב געשאָהן האָבען —

איין באַטראַכטער אונס ווייא איך זיה האָב געזאַגט לאָסען האָט איהם עבען דיעזער וועלבע פֿיר צפֿעליגייט ער וויסען איש אוניהן ריגע דאָ דער פּראָוואָר נאָך ריטמייסטער וואָהרען — ער האָט איהן [illegible] שאָבעל געלט פֿאַר געלאָסען ווייל אָב ער ניכט נאָך בייא איהם אונס דער ריטמייסטער שטעהט —

האַנס גענצלער ווערדער איהנען געפֿעלליך זיינע הערן איין ווענץ מיט איין דען געוועסטען צו שפּאַצירען —

דער ווערבעל אָרפֿאָנס הער האַנס גענצלער איך פֿיר שטעהי איהנען וואָרום דיא אונס וואָס אונטער בעדעכען — ווער האָבען צו לאַנג פֿאָן היין רעזאָנירט ?

האַנס גענצלער דיא ניען רעכט האָבען וואָרהאַפֿטיג — אַליין דענקען דיא ניכט אַלז צו איינס דער אָבריגקייט געהאָט ווייל איך דיין פֿריינד בין — איך בין ער ניכט — אַליין אָבער איך בין איין פֿריינד פֿאָן דעמ [illegible] רעכטען — וואָן איהר דעמ [illegible] לאַנג האָט צו געהן אונס וואָן ער זיינט ער שטעהט אין גיפֿעל דען איזט דער שטאָלצן אום נעכסטען —

דער ווערבעל אָרפֿאָנס דאָן האָבען דיא גוויס רעכט — אַליין דעם [illegible] ווייל איך אונטערהאַלטען — דיא וואַנדערן זיך [illegible] אַלס דען דיא געלעגענהייט פֿאָן דען יודען [illegible] פֿיר דעם האָט דאָ איזט דער גיינע וועלט לויף — אונס זאָג אונס דער גיינע וועלט לאָבען —

זיין גוטראט׳ יא וואהל דאס איזט אבר נאך קלעגער — דאס

~~[illegible]~~ פֿר גאלטן

[צווייטער גוטראט] איך גלויבע אויך ווי דיזע הערר דאס גאנצע
פֿורטשאנס איר נאגעל ביזן דען יענר לענצה
עבי זו פֿר שלעכט איזט דיזע ווירקונג אונג
בדזי זייטג —

[דער צווייטע ארפֿאונס] דאלגעבי גאנץ — איך דענקי אויך ווי האבן
גענוג דיר גלאובען – נאמען דיזע זיינע ב
וואללע דען דאס נאנצער פֿאלגען וואללע

דעבר ציללע פֿאבר דאנג ווירד
גלאובען באהו — דער קעניג
אונד דען טראה דען שלעכט פֿר
געקסטר אונד טריט

דער קעניג אונד הין

[דער קעניג] דיינע בלינד האבען מיר גזאגט אלז דזאו מיר
אן גלעגנים רעכען וואלעסט —

[הין] גראזר צאנארך - דיזא דיינען מיט סאלצאנג וויל
בגאבט — דזא וואהל וואהל אן גלעגנים וואל
צו יינם ברוהיגונג דעבר נידליך ווערדי — אונ
דען צאנארך ניכטש פֿארטט

[דער קעניג] וואס פֿעהלט דיר הין — בישט דען ניכט רייך
אודר פֿעהלט דיר אן עהרען שטעללען — אין
גאנצן רייך איזט דאך קיינע העכער אונ
וויא דזא ?

[הין] איך דאנקע יינם צאנארך אויך טעגליך פֿר
צארגע דיא יין צאנארך פֿר מיר טראגט
בין דעפט צו פֿריעדן מיט מיין שטאנד אונ דא
אליין מיין הערץ שמארטצט נאך עטוואס —

[דער קעניג בייזייטע] פֿליפֿט האט דר יין אוויג אונד יינם גזאללן
(צו הין) רעדע גטראסט הין, אונד יינם גנאד

קאָנטען פֿר איברט איין —

26

האן: איין הערען שלאָפֿענט נאָך דאָרט —

דער קעניג: אונד דאָס שאַפֿט דיך אוהן רוהיג ליבר האן! זאָגע מיר
וועהר דיך געזאַגט דיך פֿר געזעצן האט — דער זאָל
היטע נאָך דעס טאָטס זיין

האן: גראָשר מאָנאַרך ניכט איינר — איינע גאַנצע
נאַציאָן איך איסט עז, דיא מיינע ראַפֿע גערן פֿירען
וואָלטע לאָסן —

דער קעניג: איינע גאַנצע נאַציאָן? (ש.טוו. דען קאָפּף)

האן: דיעס נאַציאָן פֿר טאָגט ווערדען — אונד דאָל
לאַנג ווערדט זיא ניכט מיסען אין ... זיא ...
אַרבייט טעגליך זיינען —

דער קעניג: אונד וועלכע נאַציאָן מיינסטו דאַמיט?

האן: דיא יודען —

דער קעניג: וואָס האָבען דיר דיא יודען דען געטאָהן?
געדרבין?

האן: גראָשר מאָנאַרך — עס איסט איין ~~...~~ האס —
קאַן מיינע פֿאָהר עלטרן — דאַן אין מיין פֿאַמיליען
פֿאָסטער אָגאָגש דיעזעם האט איין קעניג אונזר דיא
יודען געהערסט ~~...~~ סויאָל געהייסן האט — דיזר
האָט קריג מיט דיזן קעלטיקער אונד האָט גיגען
דס וואָרט ניכט פֿר שלאָגט — דאָס וויגעזער ניכט —
זיא דא גאָהר דאָל אוה וויסענדע פֿיהר האט מען
אונער איהר טיראַנעס שווערד — אגאָג דער דאַ
שאָהלעג קעניג איבר דיזן קעלטיקער וואָרדע געבאָגען
געזעזן // אבער ניכט וואַרדער // וויא איין גאַטאָגין קעניג בהאַנדעלט —
זאָגען מיט שטאָרקע פֿעסטע האבען איהם דיזן אויך
זעלבן געפֿרעסט — הדר נאָך האבען זיא איהם פֿר
איין אלטען ... געבראַכט דעקינען פֿריזפֿעסטען
... נעלעגן וועלכע פֿאַמיל היס דער האט
איהן פֿאַן אונזרה געוועזן וויא איין פֿיל — אונד

קיין זאל וויל וויא איהן דער זייבערע צער הן
האט, אונד הער נאך האבען דיא איין וואו
אונטער דיך גשאהן וועלכע יעהרליך פֿאר ג
ווירד — דיעזע איז בלעבט נעהמליך דיא
ערעקליכע נאציאן אויז צו ראובען דאס פֿיל
עז איבעל ניעפֿטען צו לאסען — זיין גראשר
דיא האבען זער איהרע גנאדע פֿיר שפֿריבען
דיא בפֿעסטיגען דיא טעגליך — דארף איך
אלז איך זיינע עלטרן איהר בלוט רעכנען

דער קעניג: ליבר המן עז איזט איין גראשעס אונטער נעהמענס אי
פֿיעל אויז צו ראשטען, דאס פֿאן יך הער
האט — אונד דאן זאגט דיא ווילען אלז ער
יעהרליך פֿיל געלט איין ברינגט —

המן: גראשר קעניג, וועהרן דיא רעכט אונטער דיעשטע פֿ
איהרע [illegible] קעניגל' אוהרט דיען דיא
הבאגען, האשטען דיא דיזע נאציאן שלאג
אויז גראבט — זער ליבען דיא גראשר זאנאהק
איך איבערן איהר גארפֿען איין ווענג אפֿען בא
דען צווייפֿעלער איך ניכט אלז דער זאנאהק
רעדען ווערדע —

דער קעניג: וואז ווירשט איר דא אלז אונז דיא יודען זאגען
דיא ארט דאל ערקלערן לאוגע —

המן: ניין — ניכט לאוג, אום אבר דען זאנאהק
צייט צו פֿאר ווינען, ווערדע איך אונז פֿוי
דיזעס פֿאהל ברינגען —

דער קעניג: איך האב נאך ניכט גהערט, וואס המן פֿר וואה
אלעז בעדייט — דא הערע איך דאז פֿיעל זאר
איין ריפֿטער, אונד דאס אונז פֿאריג —
וואו האשטו דאס גלערנט — דארף די ניין —
הערן דיינע פֿאריג דיא צייט ווה דיה דאך

אויך דען גראָען בעהעלדער זיין בגעהרן רט
טוואי איך דיזעס איהם לאָסען הערען
דאַס איזט איין פֿאָל וועלכעס איך ניכט קאן לײדען
בוויל דיא זיך פֿאָן אללע פֿרעמדע טוואשעלײן —
פֿאָן אײנער בעקאנטניס שאָן דיא ניכט פֿערמיסען —
דעס וועגען האבע איך זיך לענגלינגס פֿר געסען +
איינער גראָסען ראָרנונג אן דיא צו שאוה —
אונד טיראַניי צו געבען איהרן לאוה —
אויך דאָגען דיא דיא וועהרן ~~[illegible]~~ ריין —
ברום דערפֿען וויר ניכט הירען אן איהרען וויין —
געלטען וויר אל דען ווײן אן הירלען —
גאר באלד ליטען דיא איהם פֿר דעם שיהמען —
אונד ווייפֿען איהם ניכט אום אל דעס געלט —
יעצט ערכט לאיך פֿר וואל איך לענגלינג האב געוועלט —
דיא האבען זיך אין איהרען שלעזלען דין איין גבילדעט —
דיא העטטען דען וועללען גאַסטעס גאַנצען ערפֿילט —
דארום וואללען דיא אונזר פֿרייער טאג ניכט פֿײערן —
אונד זיט אונזער געלעכט ניכט פֿר הייערן —
אבר איהר דאַס שאג האלטען דיא גאר ערהאלטען —
איין ארביט צו טוהן פֿאָלט דיא געהה שווערהאלטען —
לרייען אונט ברוקען איין האלבען טאג אין דערזעלבע —
אלז וואן דיא וועהרען ווש אונזער טוהן —
הדר נאך טוהן דיא ווידר ~~[illegible]~~ הויז לויפען —
צו פֿרעסן וואל דיא אן פֿרייטאג האבען שאון קויפֿען —
גוטי היננער . אונד געדערפֿיאללע אויער
איזט איהנען ניכטש צו טייאוה
[illegible] דאן האבען דיא אונפֿערסט דאזיא ניכט פֿרעסען אול
יצה עולם —
אונד טוהן אונד פֿר שלאַפען אונד פֿר קליבען —
איבר פֿיר בעהר וויין געבען דיא איהרען שלעזען דאגען —
ווינשען אונזר נאָכהאַט אויך דען שלאָף פֿאָן דעגען —

אונד זאגען איז געבעטען האט אונז גזאגט

אונד וויל געפירט דורך דען ליפען ראטען

דורך דיא ווייסטע זיין וועדרגאנגען

אונד ווינשען - איך זאל ווערדען געהאנגען

זיבן וואכען ברייך האבען דיא ווידרוס פרייאר

איבר דיזען האבן איך געוואלען לאז

איבחער הייליגער טובן דיא ליט בויען געשטערען

אלע פינסטער אונד פאלק טוט איבען ניט

זאגען וויל עירפר אין בררג סיני גשטאנען זיין

אונד וואהרן אללע חיין

דיא צרה גלויבט האבען וויר ערשאנען

אונזר ראבינער מאסעס איזשאונג דען הייליגען

רעליגיאן זאנייט התורה

קטרלן דיא זיך גאנץ ערזוטיג אונד פרום

זאגען צו אינס דער אן פאנג דאס זאבה

אונד נאך איבחער ווייסטע האבען דיא ויין

בלאזען אונד דען האהן —

* אלע דער וועטער אונד דען טאר

זא קטארן טוהן דיא פלאגען

אלז וויא אין יעדר דערדא יאגט זיין האן

זוויי יעדער קליידט זיך אים ווילען קלייד

נאטורה אלז וויא דיא שאהעט ליט

אונד לויפען צו דיא וואלד געווינען

זאגען וויר האבען היינן געוואהרען אונדרך זיין

צדקה שאג נאך דיזען טוהן דיא זיך ווידר וויילן

פון איבריג בעזט אללער הורן טובן דיא זיך אוב

אונד זיין אין דער שאל פיר אונד צוואנציג שטונד

בוילעם אונד בוזעם וויא דיזר הונד —

פינג שאגר התנאים זאהען דיא ווייבר פון

ווינשען איר דיא שווערי הרמט

ערבה אכפל וועלכר גאנזן אונד ווייטם לאונד

אונד איין באלם פים אין דיא האוסע —

[illegible]

וואו מיט דיא אין אלר ערדן קינגן —
אונד איך שלאף האופטיג בטיטוועלן —
דרום וויל איך זוכן צו פר שטעהרן —
דאז מיט איהרד דיקס פאסן ניכט זעהר גוועהרן לענגער —
אין שפענינג וואן דיא ניכט מעהר געגען איהרד
גאווען דיא זיינגן ווצען עהר ביזא צייבריא
דיא צו דער זייט דיא איהר היבערד יאוסואן ניך שאוטלבן
גבען דיא זיך באוהר האך שאהר גדבען —
פר דיא פעסטונג ירחו זיינגן דיא געוועזן —
אונד מיט שטורמענד האונד ועלניגער אן גנאמען —
מיט העספרייא אונד דיא הערנר שאלן
זיינגן דיא פעסטע וויארדן אין גפאלען
(זיי) נילן אין ווטער ליב הבן דיא שאן פראלאנגן
דאס וויל איך יעצא טאופעלט בלאהנגן —
גאורם האט ער פאן זיינם רעכטער מאסעמא גדאן
וויא ער בייא דער עהר איהט גשעה —
וואן ער זיינם שאב געגין דען וועהר האט טזאן
איינט ער גוואורדן בראובט טראגן — בוגן
אונד מיט העספרייא דאוואלר וויבלא צוום געגער
דיא עאיבטר ראפען אונג ווארפען אונג דיא ערה —
הרנאך הבן דיא טאהן אלז פיסעווען —
דז וויל איך יעצט טאפלט פרעגניהרען —
* אלז וואז דיא ווארדן אן מיר גווינען —
גאונצר פעך קאן איהר בלוט וויל איך אופפן רינען
מיינר הענד וויל איך וואשן אין איהרם בלוט —
אונד צו געבן דען מאנוראלג איהר גלאס אונד גוט.
דרום וויל איך איהרע מיטעדע לאסען הערען —
ביטר ביטר מיר צו גווערען —
צענטנער גאלד וויל איך אין איהר האנד געבן
אום וואלען דיא שלעכטער יודן צו ברענגן אומז לעבן
דיגאס איטם אלזא מיין קליינע ברעפט —
ווערפט אום מיינר ראפן וואלן גילט —

מארגענס איך ווז גלויבן דען / אלז דאז גוטע פערד ואן
אליין אבער דאז פלעגעלט מיך איבער איבעראל
פיאר שטעק — דאז זיינן אללעס געבראכע
פאלגליך וואז שוערט מאל אונז ? —

דען גראשה בעזאהלטה — דיא פיאר שטאגע האבן
~~וועסט ווארען~~ אום איברע טרעגבייט ♦ ווילע
דאן ווען דיא גאללע ~~בעהאלטען~~ ארבייט
ריכטען / זאגן דיא הייטע האבען וויר זאך
הייטע האבען וויר דען איבער שטייטעל פעסט
אונד דער אליפען זעהר / נור אלז דיא אי
~~פעסט~~ הויט רעכט פאלגען נעמן — דאן
ארבייט זיינן דיא ניכט טויגליך

דער צעניג געשטן איך וואללטע דיא אויך לאזען פער טייל
דאז עהרליך געלט וואל דיא זיך איין בריין
אונד דיא שטיקע האנדלאופט וואל דיא אי
רייך שרייבען ? איטל מאך איין גווילע של

דען עטליכער צעניג — הון ווירד דען רייך זיינם
צו פאצן דאן וואן דיזע נאציאן ווירט פר
זיין — דא דעני איך ניהמט דער צעניג
אין זיינע לאנד אונז, דיא עבן זא גוט
האנדעלט ליסט וויא דיא יודן זיינען
נעהמליך איף גלה נאהאללן דרסען ויא דא
אונד וואל ניך זעהר / דער צעניג דאן דיא
אונטר דיא ניגער אפלאצירט / ווערדן די
יודן ניכט זיין נין דיא האלטן איך זיינן
ערגע דא דיא זיך פאן דאס נאטל ארבייט
ודראגן נין — איך גלויב דאז דיזן גוטן
זעהן טויגע דענענך גלבע דען צעניג
דיזע ביטע / דיא דאך ניכט אלגעמיינט אוי
טייל דיא האלפט. דאן אונזער לעבנס פיינד
אויז גראבט אונז דיזע ביטע / גראשר צעני
ווערדן דיזן זיך גוט האבן

ייזן ליבדה

~~...~~ היין דאז ~~...~~ 24

ברינגט איינער גוטער די הינדינעז נראפט / וואן דאז
די נאכט דיזער נאזיאבן נעהאלק דיא ייענערעה אים
פעדרלאן דייך איין פאנצען - דאן דיינען דיה דיא
יודען איבר געבען דאז נאכט פאראהרן מיט דיא
געלביגע וויא דאז וואלט - אונד דיין גאבה נאכטן
אויך בבאוטען - דיר האלטו ויין דינג מיט דירען
נעמאלפען יאגעל (ער ליבט דיין דינג פאן פינגר איבר דייכט
הא הין) דא אנלטו לאזען איך נעמנל נאזען דיא
בריפפע לאסן ליבען אונד איידען דייך ...
דיגעס נונג 3 זאפען

דענטיר נעניג איך האבר לאן לרנאלטער גוואלט
אלז איך ~~...~~ אין איינם גראולר גנווערד דייא
אוארער וייסטערבט לעלעהר - בין אבר עלעליך ערה
איבר דייבעאלו וויין זאנוזרך העטרליפט ליבר פאר ויר
הבעט ערהליבען איערער וייסטעט אלז איך וייא
ליבערה דא גליך רופען לאסע - דיזר פריפפע ע פר
פערטיגען

זאפע דז וויא דירל וואר גפאנלט - איך פר
לאסר דיך יודע - דיא ליבר רופט מיך - איך גהאר
צו דר נעניגען

(אבן)
גיבנער אונזל טרוט

(האן אלין ווסטיג אונג אונד אב געט
ען בין איך גליקליך - מיינע דאונע וויבר מיט וואונער
אויג גפפיהט / דער אלטע ליבנר גאל מיר מיינע דער...
נירט געבען דיא מיר גפיהרט ! וווארט יתנו גאולט
דוא ער פאלוו / דוא גאולט אם יעטן דראן וואן
דיינר בריגדר גאוו דיך בגליבען - גליך - אגליך ...
דיא בריפפע גלריבען ווערדען אונד איך גאנצעם ד...
הרומעלקט ווערדן

(דער נעכטן דיזו גלויז דיזו אומע דען טיפּלענדבט און
איין קריזענטער קוואנט) לאז דאז גליך דיזע לחייבער
לייגען — (קריזענטעראכט) וון זאהל איבר נין יעבער
געזעצט ווערען — מוסין איך דיזע ארדנונג יעצט
איינם טאג אין גאנצען רייך אויז געמאכט האבן
(דער בזיהנע ניך) יא איין גוטער איין פֿאגל אין דען
האסטיג
ארזאך, דען דען ~~[illegible]~~ דיזר לוהען דרם און
(אין) מאניט
זאגן אין זאהל בטראפֿפען, איהר איבריגע פֿראפּעטן
איזט אין דיזען מאנייט גלטאחבען (ער לחייבט פֿליסען
איין לשון פּאפּיר אונטער דעם נאמען דיזע לחייבער בי
איך אונז לחייבט דיזען בריף ווערלען איך אי
דינט־ירהרגט האבן —
ערטער אונז טריט

(דיזו לחייבר ווען
יעדער נרעט ניף
אונז פֿערהן)

דיזו לחייבר הצן

איין לחייבר — איין יעדער אין בריף?

הצן — נין זאפֿיהל ערגעטער אלז אין פֿערזילע אונז וו
חייל ריינען — זאפֿיהל בריף זוגען אויך גלריבען וו
אונז דאז אין נעכל נעמען —

(דיזע לחייבער לחייבען אונז גלעה צוויילן אין דעם
ווערטס אויגען הצן פֿר גלויבט האט —

הצן — אין יעדער לאנדע לאפֿט וויהר (איהר) דען בריף נאך זו
שפּראכע ווילען צו איבר געזעצן —

(דיזו לחייבער לחייבען לטעגיג

אין לחייבר — זולר דינגל — דען וויז פֿלאטען ~~[illegible]~~ (טאג) אין
מאנייט אזאר —

הצן — דען דרייזענין אונז דען קוריצערניס — (דיזו
לחייבען איין צוויי טאגע (אין) איין פֿיהל פֿיהן דע
פֿארט שלאפֿען — (צו דיזו לחייבר) אין איך
איינם דורך לזען?

אין לחייבר יא גליך

(אין לייפר איבר הויפט איזט איינן בריעף ערלויבט)

המן — פֿאן מיר אהספערוס קעניג איבר פֿערסיען אונד מדיען
בעהערשער פֿאן אינדיען ביס מאהרען לאנד. פֿריידע צו אייך
דז ווירט איר מיט אייך זיין בפֿעהל אן גניגעט. נעהמליך
דיא געזעלשאפֿט יודען נאציאן וועלכע אין איער געגנד
אונד שטאטהאלטערשאפֿט זיך בפֿינדען. אונד דען בעשטימטען טאג
נעהמליך דען דרייצעהנטען אונד פֿירצעהנטן דעס מאנאטס
אדאר גענצליך צו טעדטען, אונד יין וויבר אונד קינדר
ניכט צו פֿערשאנען. דאן מיט אללע דיזע נאציאן
גענצליך אויס גראבען ווירד. ווייל דיזע נאציאן פֿר
מיינם רייך גאר שעדליך איזט. אויך האפֿ אלז דיזער
בפֿעהל גנאו נאך גפֿאלגט ווירד. אונד איינר דר
נעמליך ניט אלז בעפֿעהלער איירחם לאנד צו גווארטען
האט — גשריבן אין געגען ווארט אללר
שטאטהאלטער ארקאנען אונד וואראסאלען דעס גאנצען
רייך אונד דען שלאס שושאן. אהספערוס קעניג איבר
פֿערסיען אונד מדיען.

המן — דא. איזט ער גוט געשריבען — איבר זעזט שאלפֿע ניין
הונדרט גבען אונד צוואנציג שרייבען אין יעדע
לאנד נאך זיינר שפראכע. איבר נעהמט אייך גיילען
דר צו נעהמן — דאן דיא בריפֿע מוזן היינט נאך פֿר
פֿירטיגט ווערדן —

דיא שרייבר ווער ווירדען דעס בפֿעהל געהארזאם נאך לעבן —

המן — אייך גשווינד יעצט צום קעניג — מיט הערליכען איין יעדר
האט איינר גוטער בלאהנונג ענסטראן צו גווארטען —

(המן אב)

דער פֿארהאנג פֿאלט

ענדע דעס דריטען אויפֿצוג

31

דריטער אויפצוג

פאר האנד פון דעם פעליכען פאלאוסט —

ערשטער אויפטריט

מרדכי זיצט אויף דער ערדן מיט ניעדער געבויגען הויבט
גאנץ טרויריג — ברקאנזא שטעהט נעבען איהם

ברקאנזא: ליבר אלטער, וואז האט דיך ביזגלייטעט פאר טרויריג ?

מרדכי: זו מאנכער בארבאנזא — איך האבע נור גאנץ דאס
מיר ליבסטע יודען זיינען צו שאנד פאר דאס —

ברקאנזא: צו שאנד — איך ערשטוינע — וויאזא? — פאן וועהם
שטאמט דיעזעס ערגליקעס בפעהל ?

מרדכי: האן האט דען קעניג איבר רעדעט — איין גאנצער
מורדער דורך גאנצע רייך געהן צו לאסן —

ברקאנזא: האן — יעצט ערינערע איך מיך דעס פאר האבען
פון דיעזען ניעדער טרעכטיגען מיין פאר גאנצען האט
אויך גבילט — עס האט פייאר דען מאנארך שטאט
געבאנען — אבער וויל ער ליבר פערלייגען אלז ער
געבען פעלבער דאס פון אינט —

מרדכי: ליבער — איך וויל עז וואהל — אלין וואז זאל איך
אין פאנגען — וועלכע נאציאן וועלכע ביזערלייגען
לאבן פאן די הער צו פאהל — האן העט דיעזעס דיך
אונזער נאמען — דא עז איך ליידע נאך דיעזען וואהל
מיט איינע גרויסע נעהמען — אלז איך דאז וואז פייער
צו שאנד איינע ברידער וואהרע — גלייך דער
מיר איך וואלטע געהן שטערבען, וואן איין פאן
דורך מיין שאנד פאלייטע ווערדי —

ברקאנזא: וואן איזט דען דיעז ליט פאלקס גענעהט — דיא וואז
ליגער פעהל פאר זאגען זאל ווערדען ?

מרדכי: דען דרייצעהנטען אונד דען פירצעהנטען דעס
מאנאטס אדר פון דיעזעס יאהר —

הרבאונא דאז צו אויגל נאך איינער גוטע וויל זייט — וואל
זעמע זאניל האבט איהר יעצט — איך גלויב
ניסאן — ניכט וואהר אלטה? —

ורבפי יא — וויה האבען הייטע דאס פעסט דעס אונ
קראהט — אבר אז וואל פאר איין פעסט מיט
גפיארט — אונד דאל וויהד דאל לעצטע ...
האלטן דיך איין לאזן דאו איבר אונז אויף ...

הרבאונצי איהר האבט אלזא נאך איין זאניל זייט — אונ
דעסן ליבר אלטר איגל נאך ניכט אלט טאג אונ
אונד ער אויגט דאך איין ליפטל גלעהטר וויל
דאן ניכט אלז דיא לוליפט זאגט — דיא הילפ...
עבירך נאמט אין איינר אויגן בלין — ווהר ווי
וויא ער דאל ליגאהו נאך ערנדר גען —

ורבפי דאל האפי איך אויך לעבדיג — אלין אבר
ופירר הרבאונא. איך זעהי ניכט אים גרינגלטן
גוטע אויג גיכט —

הרבאונא פר צוויפלער דר נור ניכטל — איך אלז לפארטאונ
איין גייסטליכן אונד פאמען ירען טראסט
פר טרויאונג אונד גאט איין פלדהען — דאל אויג
ווירקלי איינען גראנען רוהם פר מיר.

ורבפי דר האון וואהר האפטיג הערט — איך דאנקע אי
פר יינם טראסט — איך ביטע איהנען איין
טעגליך צו בזוכן — דען אב איך לאזן גרונדע
האבע דיא איך בפעסטיגען דאן יינען מיר ליי
דאך שווארצע עגלן — אונד נאך איינר ביט
וואן דר וואל ביא האנג ער פאהרט — איך דאך
צו בנאקריכטיגען דאבאן

הרבאונו איך ווהרי טעגליך ביי איהם זין יעצט אונד
אין פאלאסט — פרימער ער זיך ניכט צו לי
ער אוג וואלן דר זין נאך איין דאניעט זייט

(אב)

3v

צווייטער אױפֿטריט

מרדכי אליין

מרדכי דער גוטע טראַום געהאַט אן טהייל אן מיין לייבעל –
אַליין אבער וואס בעהאַפֿטעט עס מיר – ער קאן צו דעבר
גאָרע דאך ניכט ביאַן טראַומען – ער דינגט מיך
נידער אין איינעם שרעקליכער טרויער פֿאַלשטער
דער גאַנצע וועלט דער דאַ אַללעשיגאָפֿט אונד
ערהאַלט פֿון דען גראָסטען עלעפֿאַנטען אן ביז צו דער
קליינסטען איינזעקטען – אונד יעדען דיינער נאַהרונג
בעשטיממט וועלכער איהם טויגליך איסט – אונד דענן
גאָבט דאַ דען פֿאָדער טאַג אין פֿאַלשטאַנד אונד וויל
דיא אונדרע טיהרע בעהאַלטען – אונטער דיא ערלען
שאַגעלט דאַ דאָס אויסערוועהלטע פֿאָלק פֿר דיינעם
איינזטאַם אונז, מיט דער פֿר גיהרונג איהר געלטעט
מיר עביג גליבט דיין וועדער אונזערע נאַכקאָמען – ווי
אונס אונזער וואַהר פֿאַטער אַבראַהאַם איזאַק אונד
יעקב – דיא דיין נאַמען צו ערהאַלטען אונטער דיא
הײדען איז געבריסענט האָבען האַלטו געזאַגט איך
ווערדע אײערע קינדער ניא פֿר לאָסען אונד ווערדע זיא
אין דען גלויבען לאַנג ברינגען – וועלכע דאַ דאַ
גוט בעשטעטיגט האָסט – אַליין ליידער, וואַן דאָס פֿאָלק
צו פֿיעל פֿינסטער האַט געלעגט אן אונז – דיינעס געבאָט –
איין פֿאָלק מאַכטער דעס געליגע לאַנד זיך געגען פֿר
אונזער ריינעס – אונד וואָס דאַ פֿר באָטען האַסט
טאָרען דיא – דאַ לייעסט איינען פֿאַרפֿאָרדער וועלכע
ניא פֿאַר געהעבען – דאַן האַלטו דאַ דיא דיין צאָרן פֿאַלען
לאָסען אונד אַרנעסמען מיט שרעקליכען קעניג
נבוכדנצר אויף דיין היילגטום צו צעשטערען
דיין פֿאָלק וואַהר צו לאָסט פֿר דיא פֿעלדער וועלכער
וואָרען געטריבן וועלכע וואַרען געפֿאַנגען נאַך באַבילאָן
געפֿיהרט – אַללע גוטעס ווערען איזט דען צייט פֿיר
נאָך ניכט פֿר רויכט, דאַס דאַ אונז אַללע ... ערנעזר
לאָסט פֿר דעם וואָלט דען געמיטעט צו פֿר געהן
באָרם הערציגער פֿאַטער – דאַ האַלסט אונז

דאך פֿיר געפֿיהרט דורך װאסער - אונד װען דיא איי..
אין איבר [illegible] לענדער זיין דא װירדע איך דאנ..
פֿיר לעבען אונד פֿערדאמען צו פֿיר דערהאבען דאו..
זיין קונס ניכט פֿיר לעבען װירד דאן איך בי..
עביגי איהר גאט - װיא גאנצעס דען פֿערכט ה..
נעמען דער דיין פֿאלן צו [illegible] אונט איפֿפֿערבעסט..
האט - עביגר ער הערע זיך אונד לאסט א..
ניכט איין דא איין נידער טרעפֿעצען אין דער הא..
פֿאללען - אלז װיא איין רעדע דער דא האפֿט
פֿאלסנטו װאלד - דא האפֿט זיינר גוללע צו דיר
(ער געלט װירד פֿיר הילט דאס גיפֿט מיט זיינע..
גאט גאט װיא זיינען װיה גאנגען צו שעדעט פֿ..
צו װערדען. גאנג זיינען צו פֿיר לאבען הילפֿע הי..

דהוטר אונד שמיט

דיא זעניגען התך דיא האנדע דאוגען װ..

דיא זעניגען ביטטעלל װאס געהע איך! (צו דיא האנדע דאנקען) אונ..
געבעט אין זיין נװינעבעט - אונד דא התך קלי..
דיר (האנד דאנקען אב) הערדע התך איך האבען
װאס צו זענדען װאלל זיינס גין דאן גאבע דאנ..
נאך ניכט װייס - אלין גאנצעס שוייגען?

התך גראסער זעגען איך בין געהר שטאלן אונד אייר..
האבייט איבר אין הערצען - װאסען ~~[illegible]~~ איבער..
האבייט איך איבר פֿיר שרייבען װירגעט -

דיא זעניגען איך װירד האלט עז, װייסטו פֿיר שװאגער זיין איך..
דיר אויך זאגען װאס נור דיר - גאנצעס שװייג..
התך ?

התך װיא דער שאפט - עז זאג בטרעפֿען װען אונ..
עז װיל - בין איך אייערע האבייט שטילל.

דיא זעניגען װאלט זי / דיך װערען מיר דיר אונזר דעמוט..
פֿריינד ביטטעל דעס גאנצעס ניא צו ערזעגען -

התך גראסער זעגען איך שװערע -

דיא זעניגען ין דעם זעגען / אונד זאגע מיר אונזר דאך װארט..
אלייז האבען דערזאלל נאך (התך געגעט לעבט דיא הא..
באנד [illegible]

קעניגין איינז / קעניגין גלייך — איך גלויבע היר פֿאר דען שעפֿער דיזר וועלט, אלז איך
דעס געהיימניס וואס איר מיר אן פֿערטרויט ווירט, מיך
ענדליך געפֿאהר ערגרייפֿען ווירדע אדער מיט ווינק
איינעם צו פֿיר לעבען צו געבען - אדער צו שרייבען -
אדער נור צו זאגען - איך וויל פֿיעלמעהר
עס אבר ניכט זאגען - אבער טרעטע איך אבער
דיזעס דא זאגו איינע גרעלע אין דיזר עבנען פֿיר
דאמענס בראכטען - דעס פֿייערר פֿאן סטראם
אונד געאוראו זאל איין אירגענד יעמאנד פֿערראטען
ווא איך דיזען שוואור ניכט האלטע -
קעניגין אליין — נון לעבע וואהל - דוא בעסטע בתק! פֿינדל
דוא דיך ניכט ... דיינעס גלויבנס צו האלטן
בתק — גראסע קעניגין - אונד וואן איך אויך ניכט געוואן
העטטע דאז וויללע איך דאך שטאנד גענוג
דיזעס געהיימניס צו פֿער שוויגען - איין צייכען איזט
וואס איינע אנדרע פֿיר איין רעליגיאן געהיימניס
ווערדען הערען זאלען -
קעניגין — ניכט רעליגיאנס וואס וואונדרליך בתק -
קענסטו דארט דען אויך יודען בתק? -
בתק — אז יא גאנץ גוט ער הייסט זרחי
קעניגין — דען וואונדרליך, עבען דיזער זרחי - איזט איין
פֿעסטער -
בתק — גראסע קעניגין - דיא איינע יודען!
קעניגין — ניכט וואלער הערסט דיין וואור ווירקליך?
בתק — איירע באבעט אורטייל ניכט צו בעלטען
פֿאן מיר - איך ווירדע איינע פֿערטרויטע באזונטען אונ
איירע באבעט איינע יודען אדער פֿערסאנליך
ווער - איינע קעניגין בריינט וויל שרע הייסט אונ
שטעלליך זיינט פֿערלאנג איזט עס מיר איין
ווענער נאטציאן דיא הדר שטאנט - דא אונ
דאך דער ערלויבטע אללע מיט איין פֿארם
בעווירקט האטע -

קעניגין

דאן גדעהי נון הין אונד פראגט איהן ווארום
ווייניט אונד ווארום אלז דר זיינע קליידר צו
האט · דאך גדעהי דרלט אין דאס קעניגל
געמאך האלט איין אן געגנדי פר אלבן
איזט (התך גדעהט אב דיא קעניגן וויל נאך
צו בדעהן דיא פֿוייא האבע דאאמן
פאלאסט) זיינע ליבע פריינדן
גורט

איינער האט דאס

גראוזע קעניגין / וויר האבען דען קלדרה האט
אויזגלעט אים פאלאסט לויפען זעהן /
אונד ער קלאגט האטטע / וויר האבען בפיונ
עס וועהרי דער קעניגין וואז ווידר פאהרען

קעניגין

איך בין אייך אויף הערשען פר בינאליך פר
איינען אופטען ווידער איהר פר איך
התך האלט וואז [illegible] קעניג / אונד
איך האבע נאך איין ווענוג דיא פריזע לופ
נדטיג פֿר לאססעט איך · אין צייט איינ
האבע שטרעג ווירדע איך ווידרום דיא
דיין (האבע דאאמן אב התך קאסט ווידרום
איינען ספרוורט מיט קליידר) ברינגע איהם
קליידר התך אונד פראגע איהם וואס
אורזאך דיזע בטריבניס וועהרי · איך
ווארטע דיך היר —
(התך ברענגט מרדכי
דיא קליידר הרויס)

התך

העדר מרדכי וואז איזט פאור צוגענגען
איהנען / ווארום זאו אייסערליך בטריבט —

מרדכי געהט איטצונד אין

לאסע מיך זאו שטערבען, איך האבע
טאהט וועגען מיינע ברידער פר דיענט

התך

העדר מרדכי גדעהי דר מיך דאך אן /
בין התך — דיא קעניגין שיקט מיך צו
דיזן האט מיר ערצעהלט אלז דר איהר פ
איזט —

מרדכי: וואס ווארט האט דיא קעניגין ענטשלאסען — (גלאוסען) דיא
און אנפיעהר התך זאגט ער איהר ווען דר דא מיט איינט

התך: דיא קעניגין וויל ניט זעהר ערלויבען איבער איהן / אלז דיא
איהן ... איינען [illegible] בעלאגען ווירדיגען צו שטעהן
דיא לאסט איהן פריגען און דיא אהרמעסט און
ליגט איהן היר דינע קליידער — (דיא קעניגין גיבט אונזער
דיעסן אב)

34

מרדכי: צו וואס דינע קליידער?

התך: ווייל עס זיך ניכט געציעמט אן דיא פארטע דעס קעניגס
מיט איינעם זאק האביט צו זיצען —

מרדכי: זו ליבר התך ויר יודען זיינען דאך געוויס פערלארען
פאלגליך וואס העלפען דינע קליידער —

התך: ליבר מרדכי ער קאן גלויבן איך טראסטרייכען - דען
איך ווייס אלז ער דער קעניגין איבר פערזאן איזט -
איך בין ניכט נור איין דיענר קעניגין איבר געווארן
דאנקבארען אונד איהר פערטרויטער —

מרדכי: דאס האלטעט דיא ניט דאס בלייבען לאסען - דאך
ווייל עס איין זאך גילט האט - בין איך איהר צו
זאגען —

התך: בעפעהלט ער ניכט ליבר פריינד - איך האבע
דער קעניגין געוואורען אונד דאס האלטע איך -

מרדכי: דאן האבע ער זיך אן — היר האט ער איינען פאפיר
פון דעם שטיקט וואס איך הייך אויז געשריבען איז
ווארען (ער איבר רייכט איהם איין פאפיר) דאס
געבי ער דער קעניגין אונד דיעזעס פאפיר
ווירט איהר איינע בעשרייבונג ערצעהלען —

התך: אלז דער קעניגין אונד איין פער טרייטער לאבעך
איך דאך פערלאנגען דען איין האלט דאפאן

מרדכי: עס איזט דאס פער דראהטע אורטייל אונד יודען
געגענלויך צו שלאגען

התך: האט דאס איזט געוויס איינע שטאטס פאן היין!

מרדכי: עבען פאן דען בעדי ווייסט, אונד איך האבע איהם
דיא אייגענע דאס אין דער האנד געגעבען - אונד צו
ביסען — ווירדער —

התך: דיא פאפיר ווירד דיא קעניגין לאזען איינמאל וויסען

מרדכי — זיינע ערה מאָל? גאַר אייליג דר קריגט דר גע[...]
דינגס אונז אויך דיא ליבר ווידר גאָט אי[...]
דיא גאָל אובר פון לשאָנע צו אנדר פאָסן אונ[...]
גאָל קיינן דען קעניג פיר אובר פאָלן בישטן —

המן — אונז דען קעניג, אובר פאָליג עלנדן!

מרדכי — יאָ — דיא נאָמט דר פאָרדערט עז —

(מרדכי געזעצט זיך ווידר
אין דיא פאָריגע שטעלונג)

(דיא קעניגן נאָמט מיט [...]
הבעט דאָולאַן צום פאָלק
ברויז התך נאָמט אויבערקומ[...]
איבר מייטן אויך דאָל
פאָפיר דיא זעגט דס פלייג[...]
דורך מיטעלן פאַנט [...]
צו לייבן)

קעניגן — גראָד גאָט — וואָל איזט דאָס?

(דיא פאָלט א[...]
איינן אוגן[...]
דיא הענט גאָ[...]
אונטר לייזן[...])

התך אונז האָלגאַמן צו גליק — גראָדע קעניגן וואָס האָט איבנקען!

(דיא בליבן זיך דיא קעניגן ווידר צו זיך צו
ברענגען)

קעניגן — וואָו בין איך! ברענגט מיך אין מיין נאָווינ[...]

(דיא האָנט דאָמן פיהרן דיא קעניגן ווידער
גאָנצע גרהט התך געבט הינטן נאָך)

התך אין אָבגעהן — דאָס פיר דאָמיע פאָפיר —
פירשר אונז טריט

מרדכי אַליין הינאָך התך

מרדכי — הימל ליגט דאָך דיינע ענגל — דאָס דען גאָט
ניט זאָלט איין פורכאַם צו בילען פיר דיין פאָ[...]
דען דאָ איזט נאָך מיין איין לייגען לשרא[...]
פאָן לאַפשען ~~[...]~~ דיינע הערליכקייט א[...]
פיר ניפטן לאָס אונז ליבר דורך דיי[...]
האָנט פאָלן דען דיינע גנאָדע איזט גראָ[...]
אבר ניפט איין פאָלקן הענד (התך נאָמט ווי[...]
דיא קעניגן גאָנט — אוב איהר ניפט בוואָ[...]
וועהרט דיא פערסיע רעכטן — נאָגמליך וו[...]
אין דרייסיג טאָגע ניפט ביי דעם קעניג[...]

וואהרע - בייא לשאהעס לשטראפֿע ניכט ווידער פֿר
איהם צו גיין אונד דיזן קעניגין וואהר ניט לאהנע ברופֿען -
אין פֿרפֿולל דרייסיג טאגע ניכט בייא דעם
קעניג -

35

מרדכי זאגע דער התך — זאג ער דער קעניגין אין מיינעם נאמען אליין
אב זיא פֿר מיינט - איהרע פֿערזאהנליכע צו ערהאלטען פֿר
איהר גאנצן פֿאלקעס גאלדפֿט - גרעטן זיא אויך גינעזן און
יעטצט ניכט פֿר דען קעניגס ביטען פֿאר איהר פֿאלק אז
ווירד זיא פֿאהר זעלבסט אין אנדר ווייל צייגען ווער צו
פֿר דען קעניגן וואהל גרעלט זיין פֿאלק צו רעטען

התך ליבר הער מרדכי - איך ווערד דיעס דער קעניגין פֿאהר
בריינגען (ער וויל אבגעהן)

מרדכי ריפֿט איהם נאך זאגע ער איהר - דיזעז אויך דאס זיא פֿילייכט
אום דיעס וועגען צו קעניגין איזט געווארען

(התך אב)

מרדכי אליין עז גרויבט דען זעלבען פֿר דאז איין גיוויס ווערדן קעניג
צו דעם זיינען - אליין וואז היפֿטרס פֿר דער האנד
ניין אנדרס ווירד דער רעטונג פֿר האמן - פֿילייכט
ווירד דער אללמעכטיגער איהר גנעדיג ווידר פֿאהרן
לאסען דאז זיא איהרם פֿאלק ווירד קענען רעטען אלס
דען לעבי ווירט שטערבען - דאן וואו התך קאמט
גלייכען - (התך קאמט ווידר)

התך ניכט וואהר איך בין באלד ווידער דא ?

מרדכי ער האט גיוויס איינע גוטע בלאהנונג פֿאן דען גיוואהל צו
וואהרטען - לאסען ער זיך דיא זאכע אויך דאז אן גליבן
דארט זיין -

התך דאס איזט איינע רעליגייא - אונד איינע בלאהנונג
ווערע איך גוויס בלייבן פֿאלגען ווען איך דאן בזוי
ווירט זיין בייא וועגר צור טרייהרט זעהן -

מרדכי וואז זאגט דאן דיא קעניגין ?

התך זיא וויל בייא דען מארך זעהן - ער אליין זאל דיא
געטליכע יודען דיר פֿר זאמלען אונד דיא פֿאסטן
אונד ביטען אלע דרייא וועגן דער קעניגין - דאך
זיא טוהט דאס פֿעלליגע אויך אונד דאן געהט
זיא פֿר דען קעניג פֿילייכט ווירד זיא קענען דעם
שרייך אב וענדען דער וואלט איך אונד איינע
נאציאן גיזיכערט אויך

מרדכי איך האָבּ עס — נור ליבּע זאָנסיער המן [illegible]
איינציגע בּיטע איינע ער זאָל פאַן בּייער [illegible]
זאָפּר דער שווייגען זיין בּרוסעלער שלום [illegible]

המן טראַגט ער נור נייע זאָרגע זאָפּור — ווייל ער
ענגען איבּער אין דער בּיטען נאָך לעבּען אונטער
לעבּן איך וואו ער איבּער זאָל גלייך ראָבּאַטירען
דאָזיגן אלע ביא ביין דער בּריטען זאָן

מרדכי וואָס ער נאָך פראָגען זאָג — אונז אלעס גנייעלט
זאָל ביידעס געלאָסטען לערבען — איך ווערבען
גלייך צו זיינע בּרידער דער פינען אונז איבּער דין
מיט טייבּעלע

המן אונז איך ווייל איך ווערום אין פּאַלאַסט צו
ענגען געבּען — דאַן ביא האָט איך אין [illegible]
נעמען

מרדכי דער הימעל בּלייבּט איבּער — גוט ער מאַן
(המן געהט אין פּאַלאַסט — מרדכי אין זיין [illegible])

№ 2 ג"פ צ'

ערה ניטעלע פּאַבּר האַנט פּאַלאַס
[illegible] ביא ביין האַגנצור
פֿינסטער אונד טריט
דער האַגנצור ביא צווייא פּראָסילער

אין פּראָסילער קאַטראַסאָן וואָס מיינען זיא פאַן אידעם טעיגט? הער האַגנצור
(האַגנצור שלעכט)
[illegible] זיא געבּען אונז ניינער אונטוואַכט — זיא ווערדען
ניכט אונז גלאַבּען איבּער אונזער פראַגען זיין? איך
דיא פראַג אינטרעסירען אונטוואַרט ווירד [illegible]

האַגנצור ניכט לאָסט מיך יעצט גייען איך בּין אויסגעשלאָפן
זאָ זאָל איך נאָך דאָס רייך אונזער אונטער
זעהן — מיט אלען אונז טראָג דאָס גאַנצע רייך
בּריטען — [illegible] רוהם פאַר אויספּערוס

אין קאַטראַסאָן וואָס מיינען זיא דאַ מיט הער האַגנצור?

האַגנצור איבּער ניכט איינער זאָגען וועלכעס גאַנץ! איך
איבּער האָבּט עס געזאָגט

אין פּראָסילער אונזער וואָס — האָט אונז ניכט דער ליבּט דעס [illegible]

36

הויפֿקאנצלער היר האבען דעס קעניגס לײבשװעכטער ביז נור דיזע
(דער װאַכט זאלפֿאַנגער און זיכט איבען אײנע צײלר
לעבען געװעזען)

אײן גאַטראָבן געטריבען אין געגען װארט אלע גאַטראָפֿען אורפאנטען אונד
װאַרסאַבאַלען דעסגראָלד רייך אונד דען שלאָס װאָן —
אײן גאַטראָבן דיענער דא אונד דער טײַפֿעל —

צװײטער גאַטראָבן דעס קעניגס זיגעל לעגט דאך אונטען —

הויפֿקאנצלער װאָלגאַגט איבער צו דא אײן בטרוגע — ? האט אײנער פֿאָן
אונד דעס ריגעלטע װיליגשאַפֿט דא פֿאָן גהאבט ?

אײן גאַטראָבן אין געגען װאַרט דעס זאנאָרטע זאגע צו דאך
געשריבען זײן װאַרדען —

הויפֿקאנצלער אהנע צװײפֿעל — דאן אַהאַסװערוס װירד דאך דא אײנע
ליגען ניכט געלעזען —

צװײטער גאַטראָבן װיא האט אבער דעס קעניגל זיגעל דערונטער ?

הויפֿקאנצלער װער קאן װיסען װיא דער שײנלערע איהם דיזעס אב
געשװאַנדעלט האט — ער האַן האַלטע אײן רעדען פֿײנדע
דער דיך ניכט צו באַלד פֿר געבען װיר לאָסען —

אײן גאַטראָבן דאס גיסטע פֿאַל, זוגע אבר דורך דיזע בטריגעריי לײַדען
דיא אונשולדיגען בריאון דיך אין דער שטאַדט —

הויפֿקאנצלער װאָל היר אין אונזער אונט נוסן פֿאן דיזער נאָכריכט אײנע
דעקונג איך װירד דיך טײשטע פֿינדען דיא צואלגענד צו
רעטען — דיא אבער אין דיא אונפֿערטיגע [illegible]
דיא האלבען גפֿאַהר —

צװײטער גאַטראָבן איך גלױבע װירקליך ניכט אונד דען זאנאָרק פֿר לעגען
אלס דער הײַן דא אײנע [illegible] אום לײדענע זארט צו לאסט
איבער דא אײן רייך צו שלאגען װיא דר ריזע [illegible]

אײן גאַטראָבן זאן זו ליבער דיך פֿינגר איבער זונג האַלטען —

הויפֿקאנצלער דער קעניג איסט גוט — אונד דיזער נאַבאָטרעטער װײל
איהם דיא אײנע פֿורכט װײסע צו פֿאַסען — אונד קאן
דיך אויך דיזעס — װעלכעס אבר [illegible] אײנע רעדעשאַפֿען
הײַנט האָבן אײנע אײן גוטען פֿאַסטריאַט אײנע ערער
גיבט — דאן שטערען זיך אונזו דען ראַנג לבראַשען
אבער אײנע שלײַערלײַ —

איין גאשראפען — וואס ווירד דיעזער דיך ניכט נאך אללעס אונטער נעהמען —

צווייטער גאשראפען — דאז גליקט איהם אויך אללעס —

האגענצאר — ניכטס האט איהם נאך גגליקט — ווען איין אונטערנעה
איין וועניג אין דיזער ניעדער טרעפפליגע האנדלונג וואל
פיהלען — אונד דיך רייניגען — וואלטען ווירר איהם
געבען / וויא באלד דער נאמען אין וואהנונג דרינט — דא בגינ
דיך ניינער מיט איהם — איך האפע / אבער דער הימעל
ווירד מיינע ביבען לאנג ניכט לאנג מעהר אן זעהען —

דריטער גאשראפען — עז קוממט יעמאנד

געפענסטער אונד טריט
(דער ורבעלי ארפאנט אונד דיא פאריגע)

דער ארפאנט נאך לאנגע ביינען — האב איך ניכט געזאגט אלז עז ניכטס גוטעס איזט,
הין לויפטע ווירד! — פר דיזען דיא מיר הער האגענצאר
איך גאבהאלט שוואלבע — מיינע הינדע בראנט
אויסער קאזונג — אונד דיאן איך גאשראפען
ווערדען ווירר זיין אונג גאט פר נאמען

האגענצאר — דיא דיינען מיר ווילליג ארפאנט — דיא דיינען
בייא פריינדע / פאלגיך האבען דיא דיינען
נעמליך —

דריטער גאשראפען — דער הער האגענצאר האט דיינען דינסט נעהמען
דען גרפענער — פר הין אונג געבען — ווינקען דיא
גלין דאז צו ארפאנט

דער ארפאנט — דאז נאנטע איך מיר נאך איין בילדען / אבער וואל
דיא צו אן עטוואס, איך האבע דאס הייליגע גלויבען
האלטע דיא צוויי גנערהאלט פר וואוט — דא איך
אונד יעדען געבען צו לאסען יעדען וויגענס ניכט
שאנען — דיא ריכטיג וואס דער צאנורף דא
גבאנט האבען

האגענצאר — איך גלויבע ניכט אלז דיזעס אין דעם קעניגליכען
ווארט גלויבען וואהר — דען איסט דער ווארט וויא איך
גוטער פיין איין צווייטע צו אללעס פראגע

דער ארפאנט — עס ווירד עז נאך ווייטער טרייבען, מיט דיא יעדען
דער ניר איינע פראגע געזאגט — אונד וואן
דיזע מינע ניכט געפראגט ווירד — דאן קאמט
נאך ווייטער —

האנס וואנצלר דאס ווירט גאנץ פֿאטר זיין / דיא ליבע ווירד אין געג[illegible]
אונד ווירט איהן מיט אין דיא לופֿט פֿליגען - אונד דאן
ווירט איהן פֿלוגען אונד פֿאנגען; אונד אין זיין ליעבעל
געריפֿען ליעגען —

37

וויין גאסטראפ איך ווארע לעגנט אין דער מיינונג - דער הער האנס
וואנצלר געגענט ניכט פֿליגען?

האנס וואנצלר דיענער בוב פֿיר דיענסט דא — איך האבע פֿאן אן פֿאנג
דא ניכט געמיינט אלז דר דא אין אוב געפֿאטר ליעגע ווער
יעצט בין איך איבר דיגט —

וויטר גאסטראפ ער ליבען דיא מיינע הערן אלז איך איהנען וואל פֿערלאנגע
הערען ווער האבען אונד פֿאן דען ניכטס ווערדיגען
גאנץ אונסער האלטען וויר וואללען יעצט אין זאל פֿאן
אין בעלין געגען שלאס דיסקורירען —

ווער ארפֿאינט איך דענקע וויר האבען הייטע איין לערען פֿרייהייטסטאג
אונד דען וואללען וויר ניכט דא פֿערליפֿען לאסען אהנע
צו גניסען —

האנס וואנצלר וואלען וויר איין ווענג אין לופֿט וואלד שפאצירען?

ארפֿאינט אונד ביידע גאסטראפן וויר גיינען עז צו פֿריעדען —

האנס וואנצלר דאס האלטע איך מיר אבר אויס - דאס ווערדען מיר
דיא הערען ער צייגען אונד דאס אבענט בראטט ביי
מיר פֿיר צעהרען —

No. 1. [illegible]

ווער ארפֿאינט הער האנס וואנצלר איך וויל אלז דיא ביטערס צו[illegible]
פֿאן דען גאנצן איבערס גוטעס הערצען וואונט —
פֿאלויף האפֿען וויר עז ניכט רעספֿעקטירען —

האנס וואנצלר אונד איהר פֿינדעט איך דאך איך גוויס אין גאסטראפֿען

ביידע גאסטראפֿן גווים הער האנס וואנצלר —

האנס וואנצלר אונד פֿאראַה!! ?

אלע אונד פֿאראַה!!

ווער ארפֿאינט ניר פֿארט אין לופֿט ווער לערען — (וואו) דיא הער האנס
וואנצלר וויר וואללען דיסטופֿען פֿאללען צואליגען [illegible]
הערליך ברעכען —

(אלע אב)

No 2 [illegible]

(דער לייטענאנט פֿאָהרט האַסטיג ווידער אויף גלאָנגען)
(זאַהל)

דער סופלער ליבענער אויף טריט
קלאָפּט זאַל
(דער קעניג זיצט אויף זיין שטוהל
אין פֿאָלגע שטאַרט פֿראַגען)

דער קעניג: דיא וואַרע דיא פֿאַסט אין פֿינגער וואַפֿען ניכט ביי
וואַס ווערדען דיא יעצט וואָללען – דיא פֿערסיגע
רעגעטען ווירבען איהר דאָך בוואָרט זיין – (צום פֿאָלק)
וואָו האַלטען דיא דען גענע?

פֿאָלק: אין פֿאהר זאַהל!

דער קעניג: ווען וואָן דיא ... וויסט איזט ווירר דיא אויך נעהרן
רופֿען וויל איך דיא דאָך ניכט לאָסען (צום פֿאָלק)
ענטפֿערנע דיך פֿאָן היר עהע דיא נאַהמט (פֿאָלק)
דאָס איזט ניכט אום זאָנסט אַלס קעניגען אויסער
אָהנע ברופֿען נאַהמט — דאַ דורך נאַהמ דיא, אַ
איין שטאַפֿטענטער אין בלוט – דיא האַט איין הייליגע
גראַהם אויך דיעזער פֿיר עהרט איהרע רייצע –
אָפֿטער אויף טריט דער קעניג

(דיא קעניגין נאַהט זיטלאך צו געהן אונט פֿאַלט פֿאָר
דעם קעניגליכען טראָן אויף דיא קניא אונד זינגט)
ד״ס קלאָפּט 2

אַריע

קעניגין: היר ליג איך, היר קניע איך – פֿאָר דיין גראַבען
פֿיר מיין לעבען טואי איך בעטען –
דעם פֿערסיער בעטען האָבע איך אויסערטרעטען
צו געהן – צו שטערבן – צו געהן – צו שטערבן bis
פֿיר דיין גראָשן קעניג – איין גבעטען

(דער קעניג ריכט איהר דען צעפטער
דיא קעניגין בלייבט אין איהר פֿאָריגע
שטעללע)

ווירגינעגט) איסט איינע ליבע – איינע ליבע שלעגט דאס אונק
דאס וואלט אונפט שטרובען – אונד איינען ערבען –
דא וואבר אונד איך ערגעבן / איינע ליבע שלעגט דאס אונק

38

ערניגען גייגט / האבע איך גנאדע בייא איהנען דעפאנגען –
גראש ערנעטיגר ערניג זיין –
געבארען ויואויר
~~[illegible]~~ איך דינער שטאנגען —
איינע ביטע דיא איהט געהער זיין –
דאך טוהען גראוסען בייא טיא גאוואמען /
איינע ביטע ערנעטע ניבט ווערדען אן בגעוואמען –
דא פלעגע איך מיט שטרענגע ארמעמען –
דיא ערנעטען איך איינע ער בלאוראמען /

ווערעניג – טיברין ווערד ניין דיך ער בליגען אונד גליך
בילוג זיין

ער הערבט דיא אונע אוף ארמעטדיא
אונד נוסט דיא בריפסטיג

פירסטא

דיא ערניגען	דער ערניג
דא האבע איך גנאדע בייא	דאס האלט ליבע בייא
איהנען ענפאנגען / גראש	טיר דנצאונגען א הערן
ערנעטיגר ערניג זיין – איך	אללע ליבטע געלע
געבארען	זיין – ערטיגע מיר
דאגען אין דינער שטאנגען	אן אין דער שטאנגען
וואס איינע ביטע ניא זיין	וואס דיינע ביטע מאגיין — גוט

דער ערניג – ניין ליבר ערנעצען / וואס פיר איינען אורגאנגע האט
איך דיינער איבער הגאלונג 3 דאנען — דאס ביט
שטיל יעדע – אונד וואן דו אוך דיא הילפט
פאן
איינם הייך בעהילפט / דא ווירט דו דיר אויך
גייעבחט —

ערניגען – גראשע ווארעק איינע ביטע אויס גאנגן בריינג /
אונד דאך בפירעטע איך, דו ווירסט דען
ערניג ניכט וואהלגפאללען מיר דאס וועלבר לא
בילגען —

דער קעניג
לאס הערען דיינע ביטע - וואס קאן איך דען געגען ...
זיין וואס איך דיר ניכט בילאגן ווירדע —

קעניגין
עז יענע דאך איין מאהל געזאגט ווירדען — איך גאבע
איין קליינעס מאהל בריטען לאסען - אונד ניכט ביטע איך ...
דער מאנארך אונד אבער געשטאטען דען, מיר דיא עהרע
געבען דעם קליינע מאהל צו פיר צעהרען —

דער קעניג צו שטיינר
הען! — אונד ווארום יוסט דאן? עס ווירט דאך ניכט

קעניגין
גראסער מאנארך, איך ביטע אלז אייערע מייסטעסט דיך ...
גראוגען איבער דיעס ווירדען מאכען - אונד אלז דיא ...
איינפער אפט ווערפע זיך וויל איהר הערין בעזעצטיגען
געהער געבען - מאכען דער קעניג דיא אונד געגעבע ...
עס פערהערען ווירד —

דער קעניג
אונד וואן געוואלטען וויר ~~...~~ דען ביי דיר עס ...
הייטע? ~~ניך~~ ?

קעניגין
יא הייטע נאך - אונד דאס זאלטען מאהל —

דער קעניג
ניכט וואהר ליבע — דען ווירט איין פיר וואנדער פין
זיין — ~~...~~ איך דענקע דוא האסט דיינע פאמיליע
לאנג גנוג געיים געהאלטען — זאגט מיר דיא יעצט,
דאו ווייסט אלז איך דיך אייפער הערצליכע ליבע אונד
ליבע —

קעניגין
גלויבען זיא מיר מאנארך - אלז איך קאן אייערע מייסטע...
איך ניכט גלייך געזאגט בין — אבער דען ...
דעמאה הייטע זיא דאס איין פיר וואנדער פאן מיר —
דיזע צווייא טאגע ווירדען קעניג מיינע פאמיליע אונד
... אלז פאקאנט זיין —

דער קעניג פריינדליך
אין צווייא טאגע — קענגעל איז דאס ערסטע —? דאן ...
מיר נאך טייארף —

קעניגין
יא דאן ווירד קעניג זאמפעסט זאגען - ...
~~...~~ — ווירדע אונז מיינע פאלאסט ... פאן ...
דא איינער ~~...~~ נעכזאגן זאג איך דיינע געזאלען

דער קעניג
קליינע ... - ווי פיל מאהל זאגט איך דיר ...
זיגען - אונד וואן דא אונז פאן דען ...
לאסען ביטע — דא גלויבטע דיא אונד דבנג מיינע
ליבע געזאלין אונד קעניגין אוסהא

היינטע ליפייט נאך מיטאג זאנטאג מיט דעפר זוהן באנקעט | זונטאג
איינעם מייסטער ווירד דיא גוואגען הייט האבען אונד
גלייך מיר צו געבען - עס שרעקט מיך זונסט דיאריען
אין שטעלען —
34

שערדין - איך געבע דיר אן אלע דיין אונד געהייטערטעס | דינסטאג
ווערג בלאס פֿיר שטעלען אינגעל - בעגענע מיך ניכט -
דען דוא האסט ~~[illegible]~~ עטוואס אינע געגעבט דאס
זאל איננפֿרינען גראבם פֿיר רעדעטעט — מן איקדען
דיינער פֿיר טרויאונג ניכט ווירד ? —

אין אראינעל רעדעט אוינ איינדרוק מייסטער - דיא | מאנטאג
נעמען רעכט האבען - לאסען דיא יעצט דען זאוראום
הין רופען צו בעדארף מאהל נייט - מארגען פֿרנאכט
ווירד דען מאנאך אלס ענטרעצלט זיין -

איך מוז צו פֿרידען מיט דיינער אנטווארט זיין - דא דוא | דינסטאג
מיר נאהר דאו איינע ווענע נייט פעטיבאלט - ווערע מיינע
נייא גירדע באך יאגט לאנג דויארט - איך וויל הין
גלייך רופען לאסען (ערנעסט דיא גלאנע פאן טיש אונד
שרעט הרבאנא נאוט) הרבאנא געבע דייא דעןזאוראם
הין זאגע איהן דיא מאנאג לאסט איהם ער וועלען
דאס הייטער מיטאג מאהל דייא איהר צו פֿרנער
(הרבאנא אב) איך מוז עס דיר געשטען ליבען ווען איך
ניכט איך פֿאן דיר איין גלאבען ווערע ווארדען -
איך הערע מיר נעהלע גראטען גזאנט —

מאנטאג — באלטען מיך אינעלע מייסטער פֿיר טערבינגט | מאנטאג
לאודער פֿיר איינס נאנדעט - ווייא נאן איין פֿונען פֿאן
דיעגראטען דייא איינרע מייסטער נאך לעטשפֿינען -
איך בייזעע דען גראטען בעהערלער אומפֿערוס -
אונד זאל איהם מיט איין הין אין פֿאראדיז רעדען -
אונד הין - זו ~~[illegible]~~ ווען איך זיין נאהמען ריידע לייארע
עס מיך

דוא ברינגסט מיך צום ערלטיינען - עבען לאסט דוא | דינסטאג
הין צור מאהל נייט רופען - אונד יעצט זאגסט דוא
אלז דוא דיינע נאמען ניכט אבע לייארער אויף
שפרעכען קאנסט

קעניגין — פֿר צייאן דיא מיר גראלד קעניג / איך העטע באלד
לענציאן הער גפֿוירדט, דאס דער זול איינשטר
אייגען — וועלכע איהנען גפֿעליג איזט אין איינען
דאהל צו גבען (דיא פֿאסט איהן אונטר דען ארם) וויא
איין גראוען — דאז זאגן דאהפֿר וועלכע איין

דער קעניג — איך פֿר שטעהע קיין ווארט וואז דיא מיר גזאגט האבט

קעניגין — אי — איך האבע גזאגט דער קעניג זאהל מיט מיר
לאסע איינען [illegible] שפייזע דאהל גבען —

דער קעניג — זו זאהל האבע איך פֿר שטאנדען / איהר ווינדער האבט
אייגענע לעטארגע — איהר קעננעט דיא קענער לינג
רעכטל זאגען — ~~[illegible]~~ ווערה איזט דער
איינשטר וואז דאז מיר פֿאן גזאגט האט — ווענן
דואז דא מיט —

קעניגין — איירע מייסטע פֿאנטאזיע (גנייא) אונד — זאגען ווערד
איינשטער אונד אללע קאנונג איין — וואללען וויר
גבען ?

דער קעניג — נאמע נייע לאסע — (הרבאנא קאמט) דא איזט
הרבאנא — וואז זאגט הער ?

הרבאנא — זו נאהם איהם זעהר פֿרעמדע פֿאהר —

דיא קעניגין פֿאלט איין — דאז גלויבע איך —

הרבאנא — דר וואהר פֿר פֿריידען אויסער זיך / דען ער
נייך ניפט — אלז ער בייאן דער קעניגין אויף איהן
גנאדע שטעהט — ער ווירד גוויסליך ביי ער

דער קעניג — זאגט איהם ער זאל זיך אין דער קעניגין איהר
זאהל בגעבען / ער ווארטע איהם ביי הרבאנא

קעניגין — יעצט קעננען וויר דאך גבען — קעניג —

(דיא קעניגין פֿאסט דען קעניג אונטערם
ארם [illegible] בדיינען אללע [illegible] אב)

ניינטער אויפֿ טריט

הרבאנא אליין

הרבאנוי דאס האט דען דאך ווייטיגען נאך פאליגענעס בעהעלט
פאן דער קעניגען איין גלאבען צו ווערדען - יעצט איזט
גאהר נישט מעהר מיט איהם צו רעדען / וואס ווירטער
הייטע דיך בריסטען / איך ווייס נישטס וואהר מיהר צו
ווידער איין זיינעם הויז צו געהן - ווען דער מיר איזט געבליבען
דאך נאך נישטס צו ווידער געלאזען האט - איך קאן אבר
נו האך ווייטיגען יעמאלן אן געהן ווערדי דאך דער 110
הייליגע אויך גאו — הא דא איזט ער שאן —

צעהנטער אויפטריט

דאן אונד הרבאנוי

דאן דער קעניג איזט יא נישט היר ?

הרבאנוי דיא זאאל גיזט אוטט אין דער קעניגען איהר לאפיינע זאאל -
גאסטראף האט וויהרדען ווייגעלען הייט האבען היינע צו
געהן

דאן דאס הערטעט ער מיר צו הויז קעני זאגען יהערטעט
איך נישט ערסט נעטיג געהאבט היהער צו געהן - ווען
דאך דיא דאזימאטיאן זו דום זיינען

הרבאנוי גאסטראף - דאס ביטע איך מיר אויז, איך אלן עהרער
ביזא דען קעניג - האבע נו נישטס נעטיג - איך דא שעלטן
זיא אונס בטראגען ווירדען - דער קעניג איזט ערסט
נאך זיין ווידראוינגען מיט דער קעניגין אין איהר זאאל
באנגען —

דאן דאס איזט וואס אנדהעלט - זיא ער נישט בעדי איהר
זיינע הינדר - דאן איך וואהרי יוסט בעדי - דאגיגע
איך צו שלאס טאהר הריין מיט פאלרע פר גינעליקייט
שטעהר - עס ~~וואהנט~~ ווארטען איר אבער אונטער בראפען דען
דאז גאזם דער אלטער לעלישער יודע, ער ווירט אונז
פיליפט אויך שאן געהן האבען - אבער דען האבן
איך מיך געדעגערט אלז איך בערשטען צעגע —

הרבאָנא — דאָ זאָגט אָבער איהר צאַרן און קיינע אַנדערן זיין אויך
באַנג נעבאַלעך —

המן — דאָ דאָ, זאָגט ער זיך נור ניכט גאַ ריכט — ער איז
דאָך ניין מיניסטער אלס איהן אלע גלייך פּר בריסעל
אָבער וואָס האָט איך זיך אויך מיט זיינע קיי
אומגע — (געהט אב)

אויפּטר אומגע טריט

№ 2 | הרבאָנא אליין וועלכר איהם דראָהענט
נאָך גיהט

הרבאָנא וואָס דיר גוט אויס געהט — ווערדע איך פּלאָגען
אויפּהייבן — אונד זאָגט ער עפּעס ליבהט ווערד
בלאָהנונג נאָך בשטראָפונג — ניכט איין זענגען
געהן צו לאָזען ? דאָך ניין איך האָפּי ער בעוואוסט
בלאָהנונג נאָך אויס [illegible] וועלט — גוט אָבער זיין
וואָרצע גיעליג פּאַן ונפּער אב געהאָט ווערדען
ענטליבען בלאָהנונג — אז האַן דעם הערלן איינע
היטער פּאָהרט — איך האָבע אויך דאָס נערון צו
בלאָהנונג פּאַן איהם בגאָנען וויל איך לאָבען צו
ענגען גראָסען האָבען — וואָרטע נור דער בראָ
ווען ער לאָהן ניין גאָטראָפּען אויס. זאָן דיר ווערד
דיענען — (לויפט אב)

№ 3 דער שולעבר לעלט

דער פּאָבר האָגע פּאָלט

עסטע דעס פּירדען אומגע צוג

הינטער אויף צוג

(עס איזט נאך מיטטער נאכט)

(דעס נעבליגע געווענדע דעס צימער איזט
שוואך בלייכטעט פאן צוויי נאכט ליכטער דיא אויף
דעם טיש שטעהן)

ערסטער אויף טריט

(דער קעניג זיצט אויף זיינעם שטוהל אונד שלאפט
נעבען איהם ליגען צוויי שלאפען דיא אין איבריגעס
נימען אויך שלאפען)

קעניג

אינטרויק באלט בעדי ווירט היעהע נינטע — (פאהרט ער
שרעקען אויף) הימעל וואס וואהר דאס? איין טרויק
גרויליכער ארשאודערס דאס הייסט איינע נאכט אויף דער
פאלטער צו גבראכט — נינטע צוויי מינוטען צו שלאפען
אונד וואן איך יא איין שלומערער פינשלן ביך ער
שרעקליכע טרוימע, דיא מיר דאס פורכטזאמע בילד
פאהר מאהלען אלז איך דיר דוכטע וואן איך ווירדעם
וואכע אונד אז עס זיינען נור טרוימע —
נאהם מיר דאס פאהר, אלז וואן איך הען ער ווערדען וויל
ערהרי שוודערליכע טרוימע — איין מענש דען איך
מיט וואהל טאהטען ~~[illegible]~~ איבער הייפט, ווירד דיזס גוויס נינע
אויף מיר טראפען? פאלגליך זיינען עס נאהר טרוימערייען
ערהרי שאוטען — (ער געהט אן דען פענסטער) היממעל
עס איזט נאך ניין אן צייגער פאן טאג דא — (ער
געהט דיא שלאפענדען שלאפען) א היממעל איהר זייט אין
דא איינע אונ גאנצע שטונדע, אונד דער
שלאף האט איין דאך איין זיינער דיזען אויגען גפלאסט
איהר זייט שלאפען, בייא ווערם? בייא מיר — אבער
בייא דעם הימעל גלויבע איך, זיינען וויר אלל איינס.

אונד וואָרום זייט איהר בייא מיר שלאָפען צו וויל[illegible]
אייערע עלטערן זאגען מיר איהר פֿאטער אונד פֿ[illegible]
דיינסטאג האבען - ניכט גוט בלאבענס [illegible]
(ער זאגט זיך פֿר דיא שוועהר) דאס איך דיא אוויג [illegible]
גאנפֿשען שלאנג וועגען? יא — דיא ווירגען
גוטע העלפֿען / אונד דאס ווירד איהנען דיעם[illegible]
ווידער ער זעלבען (ער רופֿט) יאָנס — דאָצא אבר
(דיא שלאָפֿען וואכען ערלראען אונד) שטעהט אונ[illegible]
איהר זייט פֿאן ניט אין בפֿרייאוט) פֿאן אייערע
שלאפֿרייא / ווען איהר בייא מיר אבר בלייבען וואלט
דאלט איהר איינע טראבאנטען ווערדען — (שלאָפֿען [illegible]
אונד אונד נוסען דען זעניג דעם עס פֿאָר וויל ~~[illegible]~~
ענט אייך אין פֿאהר ציטער בגעבען ביז עס טאג
ווירט (שלאפֿען אב) עבאער וויא פֿינדע איך [illegible]
שאהן דען פֿור שאן פֿאן דער בלאבנונג פֿאן [illegible]
טאהט — וויא פֿאן איזט דאך גוטע צו טאן
(ער נימט דיא גלאנץ אונד שטעלט איין בריינעיר) [illegible]
געלד צאגע דיא לייבער זאלען גלייך איר ער[illegible]
מיט דעם פֿעטעלען נראנצע מיך פֿאן דיזעם יאהר
גונד ערהט (בריינגער אב) פֿילייכט פֿינדעט זיך עטוו[illegible]
וואו איך נאך גלעגען הייט בנאדע גוטע צו טאן
זאגען מיר מיין הערין הייטע רעדעט דאס צו גניגט
אונד דער שלאנג ווירד פֿר דיזע נאכט דאך פֿאָרט
דאס וויל איך דען איבער רעדט דעם נאנטע מיט [illegible]
צו בריינגען (דיא שרייבער זאלען מיט דיא נראונג
האבע הייטע איינע אום רואיגע נאכט געהאבט
אלז דאן דאנטע איך איהר [illegible]
מיר איין ווענינג פֿאהר צו רעדען דאס מיט אלז דיא [illegible]
איך איין ווענינג פֿר שטרייכל ביז עס טאג איזט

צווייטער אויפֿצוג טהייט
דער קעניג דיא שרייבער

דער קעניג — געזעצט אייך היר אין ט.ל. אונד לעזט —
(דיא שרייבער נעהמען דיך ~~...~~ דיא כראניקען, שטעללען אונד געבען זיך, זאגען דאן
דאן ווערכעס אונש אאוזוואהלען)

איין שרייבער — ~~...~~ בעפעהלען אייערע מייעסטעט צו לעזען?

דער קעניג — פאן דיא אלטען געשיכטען בין איך נין ליעב האבער — לעזט פאן דיא נעגסטען פר פאססענען צייטען —

איין שרייבער — וויא אייערע מייעסטעט בעפעהלען — (דיא שרייבער ווענדען עטליכע בלעטער אום אונד ווייזען זיך דיא שטעללע
שרייבער לעזט) "כירוס וואהר מיט זיינער מוטטער
"מאנדאנא גרייזט אין מעדען האוס —

דער קעניג — דאס ניכט ווענדעט נאך עטליכע בלאט — (דיא שרייבער ווענדען עטליכע בלעטער)

איין שרייבער לעזט — "דער פערסישע פירסט כירוס האטטע מיט זיינעם גראס
"פאטער דער קעניג פאן מעדען קריג —

דער קעניג — ניין לעזט מיר וואס פאן מיינער רעגירונג פאהר —

דיא שרייבער זוכען אונד איין שרייבער — "קעניג אחשורוש מאכט איין פעסטין, אונד
"קעניגין באסטע ~~...~~ וואורדע

דער קעניג — שאצט איין — נירגענד דאפאן יעצט — לעזט וואס אנדערעס —

איין שרייבער — "דיא צוויא טראבאנטען בגתן אונד תרש —
"וואללטען קעניג אחשורוש מיט גיפט טעדטען
"~~...~~ אלליין דער יודע מרדכי האט הינטערבראכט
"פר וועגענס אונטער נעהמען אונד מעלדעט עס דעם
"קעניג, דיא בעדע ווערטער וואורדען געהאנגען
"אונד מרדכי איזט היר פיר דעם קעניג וואהל
"טעהטיג אונד ~~...~~ ער דיין לעבען אן געריבען —

דער קעניג — אונד וואס איזט דיזעם מרדכי פר איינע וואהל
טאהט צור בעלאהנונג געשעהען? —

דיא שרייבער — (זיך אנדער אן בליקענד) ווירד ווילען פאן קיינע —

(מאן הערט [illegible] הינטער [illegible] טעאטער [illegible])

האן: וואן דער מאנארך וואונשט - איך מעכטע איהם
גערן שפרעכען —

דער קעניג: איך גלויבע דו איסט שאהן יעמאנד אין האנד
דער מיך שפרעכען וויל? (איין בריבנטראגער)

בריבנטרעגער: גוטראוף האן / ביטעט אום אודיענץ —

דער קעניג: נא פריא! לאסט איהם הריין קומען (בריבנטראגער)
(צו דיא שרייבער) איהר קענט אויך ווידער גיהן
דא האן וויל מיר גוויס וואס צו זאגען האבען

(שרייבער אב)

דריטער אויפטריט

דער קעניג אליין

דער קעניג: האן פֿרלאנגט מיך דאך פריא צו שפרעכען? וואס מאג
[illegible]! ווען איך שטאהן אן טרויער גלויבעט - [illegible]
האן [illegible] ניכט אליין פֿר מיר צו [illegible] - איך וויל
אויך מיינע [illegible] ניכט אן [illegible] [illegible]
אין דיא מיינונג איין ראוהט [illegible] האט —

פירטער אויפטריט

דער קעניג - האן

דער קעניג: דוא ביסט [illegible]
~~[illegible]~~ הייטע [illegible] פריא אויף האן

האן: [illegible] מאנארך האט הייטע איינע אוהרע [illegible]
ניכט [illegible] אויך [illegible] אן [illegible] [illegible]

דער קעניג: אוהן רוהיג - אונד וואן איך וויל אויך רוהיג - וואן
[illegible] גוויסען ברוהיגט - [illegible] איזט [illegible] אלז [illegible]
רוהע — איך האבע מיר פֿאהר גנומען [illegible]
איינע [illegible] ביא מיר [illegible] דיענט האט, איין
[illegible] אויך צו בזאלען — נון ליבער האן
ביסט דאך [illegible] ווי פֿר [illegible], לאזט העררן וואן
[illegible] [illegible], [illegible] דער קעניג איינע
[illegible] [illegible] וויל

גראָסר קעניג / איך ביטע איר איינע קליינע ווייל צו נאך געבן
אויז

43

דער קעניג
דיזע נאכט האבען / איך פֿיר לאסע דיך איין וועניג, דען
איך גלויבע איינע קליינע ווייל אונד דער אונטערשיד
איין וועניג פֿרישע לופֿט צו גניסען / איך בין גלייך
ווידער היר

נאָך
פֿינפֿטער אויפֿטריט

הין אליין דער אונז אב געהט

הין
וואס ווערדע איך איר נון וועהלען? — דאס איזט ניט
איין פֿיר אלע מאהל וויל דער קעניג איך דערען
ער [illegible] אונד [illegible] ווייל
ריך בין איך געוויס / דאס איך [illegible] הייפֿעראינען
קענע — אונד וואס ראנג און בלוט? / בין איך דער
נעמליך נאך דעם קעניג — אונד מיינע ראנג ווירד
אויך אויז גפֿירט / דען דאס ווירד דער קעניג וואס
געגען זיין / דען נאך אללען יורען הייטע נאך אונד
נעמען צו לאסען — פֿאָלגליך וואס ביטע איך איר
פֿיר איינע ערבען בליינונג אויז? (ער בעגינט גיך גוט
וואהר האָפֿטיג איין בראָפֿער איין האל — צווייטע
פֿלאך מיט איינעם נאָך צו שלאגען
אן דיר ווירט דאס לאבט געוויס נאכען דיעזע בעגינט צו
וואס
פֿיר ריכטען — דען בעשט גלייך נאך מיך אין ראנג
דער האלט נאנצער ווירט צו אונס דאו צו זיין ביזאו דען
פֿיהרע הער צו ווינפֿען / איך הערטע אבער אן
דעם אלטען גוואלט פֿענגר אויך איינצוואהר פֿאר
וואס מיט
בעגינג וואן ערבילען ביינסט פֿער היפֿטען
וואהע

רעכטער אויפֿטריט

דער קעניג הין

דער קעניג
וואס האלטסט דו איבער גוש אויז געוואונען?
הין
גראָסער מאָנארך / איך בין איבער נייגט אלז דער
מאָנארך מיינען ראוהט ניכט בנעהטיגט איזט / אלזא

אלין וויל דער שאנרך בעהאורט אוף איינעם גרינגען
שעפטע מיר איירע מייסטעט ערלויבען דען געלב
צו זאגען / מיט פעטר פהאוט איירע מייסטעט וויר
[illegible] עז ניכט אונ גנעדיג אויף נעמען? —

דער קעניג

דאז שאפט איינע פרלטינופע פאהר רעדע האן
האב דיר אויף גשראבען [illegible] איינע עהרן
וויז צו טהאפטען — אונ דאז האט יינע זאלאנגע
רעדע נעטיג — זאגע מיר דיינע גדאנקען [illegible]
דאן איך האבע דיא קעניגין — אונ [illegible]
ליבער געהערט / איך וויל איך צו אידר באלד —

דאן

זא העדן דיא גראלפרעניג — דיזען זאן דען דיא
פר [illegible] זאל ווירדען — דער זאל אויף פרעפטיגליך
גלייב ווירדען — נעהמליך דין לייב זאהן דיא
עלעליפר קליידער צו גהרען — דען נאפזאן אונ
שאונע ווערפר דער קעניג אן געאבט האט אן יין
גרעהנונג שאג / דיזע זאל דער גשלבע אן ניהען
דראל פעהרד מיט דען לאנג וואלפ דער קעניג
זיין גרעהנונג טאג בשטיגען האט — דאז ארוצן
דיגער זאן הייטען — אונ פאן קעניג יינען
שעניסטר אונ דער זאל דאל פעהרד פיהרען
זאל אויש רופען — דא ווידער פאהרט דען זאן
דרהר קעניג עהרן וויל —

דער קעניג

~~[illegible]~~ גוט אלז עז ניר איין מאלגוויל
אויגט — יעצט ליבר דאן דוא ביזט יין געהגלטראון
האלט דיא קליידר פערד אונד דיא צו געהעריגע
זאכען — אונ דיז געלפט טואי דאל דען יוד
מרדכי / דען ער האט דיא עהרע פיר דיאנן
איך געבי / יעצט גיר געניגען —

דאן

ווזו איזט איין יהודי? —

דער קעניג

האלטו עז דאן ניכט געהערט? דען יודען מרדכי
דער אן שלאס טאהר וואונט?

דאן

דער קעניג רבען ריטער — וואו צו נאך דא פיאלל פריגען? טואך
וואל לווא ריה געלבסטן געהילן האלטר — אונד דאס גליך

איך ווירדע געווארנאק זיין, אלין איירע ווייסטערט
נעלאגען ברעגען אבער

44

קעניג נון וואל ווידער מיט דען אבער! — איך וויל נין אבדר
איין זעהר ווילען — וואל וואס געהן גאהל — אבער
האן בפירפטע זיין צוין — איך געבע דער קעניגען —

בס״ M

ביבענער אונד טריט (אב)

האן אלין דער איינע ווילע וויא פר לטיינרט לעבט
פארט פורדליך אונד —

אבער בפירפטע זיין צואר —
דא האן דאל האלטו נאך נאו פין דיין קעניג געהרט, זיט (שלעגט זיך פרידען אוף)
זיינע ליבלינג דאס צו רעדען? בפירפטע זיין צוהר — אונט
דא איינע ליבע אן צו טאו זיין ערקלערן פיינע, איי
ווערפיגען יורען אונד דען פעדר הרוק צו פיהרען —
אונד אלז איין מארען שרייבער פאר איהן אוג צו רופען
דא איך זיך דיא באפנונג געמאנט לאבע אויפזואראו
גאוט איהם לאבן אן דען געלאגען צואפעלדן געבען —
(ער רינגעט דיא הענט) א געלל אונד אלצפונגען דרה..
מוסט איהר איך יונס הה״ן פיהרען דיעסן ליפליכע
רינגט געלבל אן צו אורדענן / דאוך איך מוז לייר
געבן אונד דיעס בפערדעלען ענדער אלז דיאוגונגר
שטאט וואופנאוס וויהר / דאן דיא גאנץ לעבט
ווירקליך שאהן אונד דען האפיצאונט — גאנץ אינטער
ליבע דעסטאו גרעסער — אז נון ~~[illegible]~~ ווירדען זיינע
פיינדער לעררי — האן אבער גאטראוט איין יורען
זיין פערדל לענערט

(אב)

דער מיטלער פאהר האנג פאלט עס ווירט שאן
גאנץ צו Nº 2 פאהר צווייטער
אופער אונד שריט
התק אונד הרבאנו

גאלטו יעדע פין דער קעניגין איהר נאוונדעראג

התן: עסען וואללטע איך אויך דען וואוזערט — דערנען
האט הייטע ביינען גוטען מאגען געלבע גבראכט
ער שיינט אלזא וואן דיא דעמר מאנארק טעליגען ליב
בעוואללט — ער האט דיא הייטע איבר ראשט נאך
נעטליג —

הרבאנא: דיא פֿר דיהנעל ווירקליך אלס מאן דיא לעבט, אונד אל
ליבט ווירד — האט דיא דיך ניכט דערהאלטען התן א
דעם נענע נאך איך נאכט האבינט אן טראפע?

התן: גלויבע וואהל — איינע לעבנע ראסען רעבעטען איין
נאאג איבערע וואגען, וועלכע איהר רייזע דעסטע
מעהר פֿר שטערען — דיא נאינטע פֿאסט דען
אונס ביינם גרוס ניכט דאוען —

הרבאנא: אונד וואס זאגט דיזער?

התן: וואס אללע פֿר ליבטע זאגען — ער זעטצע זיך
איבר אונס דען סאפֿא אונד שפראך — ענגלאנד
דיך גוויס איבלער שיינע איבר ראשונג דרשה
בין איך [illegible] צו פֿריא ביין דירן וואללען! — דיא
ווירדערטע גאנץ ליבענס ווירדיג — גראדע מאנאך
אויסער מייסטער איזט איה אללע זיינס וויללען —
איין ער לערנען אלעהט אונז דער אור גאלע — ווי
איך נאך אן דיזע [illegible] שטעלע —
דאס וואס איך [illegible]

הרבאנא: הא הא הא — דיזעס וועגען — וואס דאך פֿריי
געווען, דיא וואהר נאך ניכט אונס געווינט אין
דיא ווייבר גייסטען דאך אללע איבער איינע
דיזא אונטר ברינגט איין אללע מאהל, וואן זיי דיא
ער זעהללען וויל —

התן: דיזא אונטר ברינגט איין אללע מאהל, וואן זיי דיא
ער זעהללען וויל —

הרבאנא: האלט הערט — נור ווייטר —

התן: דער נעניג לאכטע אונס פֿר גירדטע איהר דיא
זיינס איין נעגליך גא שפה אונד פֿאסט נאך
פֿאהר אלז וויא זיין שטאנדע אן טאג —

הרבאנא: איך זו דאך ווירד פֿלוידען — ער איזט אונד
נאהר — גלויבע מיך התן וואס איך איין מאל
דער פֿרייודע.. לאס לעבע, וועלכע איך אויף
ליבע. דען ערשטען מאהל אין דעמר נאכט האבינט
בליבען

יתק דא פֿאָר ווירד דיא זיך אובער בדענקען —

רבאנו הם — אונד איך אויך — דען ווערער לעבעט מיר דא
פֿאָר אז זיך דאז טהר אונטער דעהר גראָשע פֿריינדר
ניכט שענקט האט — אונד דיא ווייל אז איך [illegible]
געבורטעס ארעהר באהר פֿאלשעס ניכט ל..דען
זיין — לעפט גנונג אז ין דעס הערגן ניכט געהן
זיין —

יתק דיזו האלט דאך לעבענדיג פאסען ביא דער האנד/
אונד דאז שאהן זא פֿריא —

רבאנו יא וואהל פֿריא — עס איזט הייטע נעהר פֿריא איין
פֿאללאסט טאג וואהרדען — דען וואהר אויך שאהן
זיין אללער פֿריהטען היר.

יתק הם! אונד וואז וואלטע דער?

רבאנו וויא איכה? דיא פֿראגע נעהם — איך האבע איהן
ניכט געפֿראגט — ער זאל מיר זיין דוללען נעהל ווילד
אין האושטאפען וויא געלעהרט

יתק אונד הם וואהרע שאהן בייאולדען ווענג?

רבאנו צום גלין האטטע דער [illegible] שאנאוחך אוינס אווענדיגע
נאכט גהאבט, וועלכע איהן פֿריא נעהטיג דאלבעטצ פֿר
לאסען, זונלט העטטע ער איהם נאך אין דיא פֿעדרען
אין געטראפֿען —

יתק זא פֿריא, דאלאיזט זאנדרבאהר, האט ער איינע לאנגע
אונטער רעדונג מיט דען זאנארן געהאבט?

רבאנו איך גלויבע ניכט — דען דער קעניג האט איהן ניכט
לאנג שאנע געלאסען — ער גינגע פֿאָרט אונד האט
הין גאנגען אליין איך געוויסעט גלאסען

יתק דא גינג ער עבען צור קעניגען — ווער וייס וואלדעהר
ווירער פֿאהר האט — דאז נאסט הין — ערוואטעט
מיר הייטע נעהר ניכטיך אויג

רבאנו עס איזט נאך פֿריא — דער ווען האט נאך ניכט
געפֿרעסען, גיעהע איין מאהל הינק. ער האט איין פֿאן

יתק איך געהע עס זיינען ליבר

ניינטער אויפטריט

הען אונד דיא פֿאריגען

(הען טראגט ליידער אין איינר סערוויעט געבעט פֿיר
דרייסיג פיאו הענק אונד הרבאנא פֿר פיאו)

הנק: גוטען מארגען, הער אבער גאטראף! הען (זאגט איין [illegible]

הען פר דרייסיג: שענען דאנק — (וויל פֿאורט)

הנק: גאטראף! הען, אזוי הייטע מוזאל פֿר דרייסיג איין [illegible]

הען: הם — עס קאן זיין — (וויל פֿאורט)

הנק: בלייבען זיא דאך איין וועניג / פֿיליפ האבע איך [illegible]
הען גאטראפען וואס צו זאגען —

הרבאנא בייא זייטע: יא וואס פֿר זיך נור מיט איינעם בדינטען אונטר[illegible]

הען: אונד דאן ווערה ?

הנק: א גיבע דאו הרבאנא (ער וויגט אונד געהט פֿאן) [illegible]
בלייבע גאטראף! הען איזט אוין ליידער הענ[illegible]
איך וויל זיא דען גאטראפען נאך היינט טראגען [illegible]
זיא עס בפֿעהלן —

הען: איך גלויבע ער שפאסט מיינער! (צארניג) וועהרי [illegible]
וואס ער ניכט אימט — דא וואלטען ווירך אונז היר [illegible]
שפאסען (ער זייגט אונד דען הענגען) דאו אוינט ער[illegible]
איין שולד —

הנק: גאטראף וואס מעטע איך אבר זיין, וואן איך [illegible]
עהרע הערעט מיט אויהנען איך צו שלאגען —

הען: פֿראגעטער נאך / וועהרי ער מיינע גלויבל איך [illegible]
דא וואלטע איך איהן ועהן שפאס טרייבען - [illegible]
וואס קאן איך פֿאן איינעם בדינטען פֿר עהרע [illegible]
לואגען —

הנק: דא — איהר גלויבען בין איך דען היינטעל [illegible]
ניכט — אונד מיין קעניג האט אויך נאך מיין [illegible]
ניינען ליכטן — געלטע עך אבר ווערדע האב[illegible]
ווירד זיא גאטראפען בעלורן ניכט [illegible]

הען: וויר שפרעכען אונז איין אנדרעל מאהל — (אב)

דריטער אויפטריט

הינק אונד גרבאנזי

גראנדלאופט: הא הא הא — איך בין [illegible] — אונד [illegible]

הינק: נואל מאג דען ווידער [illegible] / גאנצן אויסער זיך — [illegible] [illegible] ווארד

גרבאנזי: אונד וואס מאג דער מיט דיא [illegible] וואלן?

הינק: דאס איזט מיר אלעס איין [illegible] — אלע [illegible] באזאפט איך [illegible] [illegible] ווידער גוט [illegible] גבראכט —

גרבאנזא: וואו דאז [illegible] — [illegible] איך [illegible] גערן [illegible] / וואו איך [illegible] גאנץ [illegible]

הינק: [illegible] איך [illegible] [illegible] —

[illegible] אויפטריט

דיא [illegible] אורפאנט נאמט [illegible] [illegible] — דיא [illegible]

[illegible]: הא הא הא — איזט דער [illegible] [illegible]?

אונד [illegible]: — ווער [illegible] איך [illegible] [illegible] —

[illegible]: איך [illegible] [illegible] [illegible], דאז [illegible] איך [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — הא הא הא

[illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]?

[illegible] אורפאנט: אונד דיא איזט [illegible]

[illegible]: [illegible] הינק — וואז דיא [illegible] [illegible] [illegible] — איין [illegible] [illegible] אונד וויל [illegible] [illegible] [illegible] אונטער [illegible] —

[illegible] אורפאנט: [illegible] [illegible] [illegible] — איין [illegible] איזט [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

איך ניכט אייניג הואר – דאז מיינן בלאוס היר...
אונד מיינן אורטייל – ווייא זאנדער גמיינער...
פעטר דימאנט ער האבען צו ווערדען – אונד וויא זאנ...
אויפען ~~...~~ זאלטר עז מאהנ נאסטען מיינ...
וואפפען אונד אהנען צו בהויפטען – פאליך איינ...
נור איין צו פאלל, וועלכם דיא נאטור אבער גין מיט...
פאהר זאג בגאבען וויל דער שראאלל...
נור וועש [או] דער
דרבאנזא הען דענקט ניכט זא — דער איזט ניכט ווענג...
אונד מיינן אורדען
דער ארפאנט הא הא הא — היילי זיין ער רעכט שטאלץ מיט מיינ...
מיין – דאס וואלט איך איך עבען ער...וואללן – ...
עז היילע דען אלטען יודען ערפי דיא ...
אין ... אונד אלס איז דער גאנצע ...
אונד דאס ... פערר ערנסט פיהרען, איך ג...
ער ... אויך נאך ... איהם אויף ...
דאן איך האבע עז ... דיא ...
דיא האבען אין ... דיעזעס מיט אין ...
וויא עז איזט דער ... אונד ... האט —
הנדק הא הא הא – ... ווילן וויר ווארום ...
זא ניכטערן אויס צאהל אונד ויר איינ...
... ער ליבען דיא ארפאנט ... דיעזע...
בגאור?
דער ארפאנט איך גלויבע גליך, ווארום הייסט ער דיעזעס ...
איין ...?
הנדק איך ... ניכט אנדערס ... – ... ...
בען ... ווייא דער ... איבער ...
דען ... אונד דעס ...
...
דער ארפאנט דען ~~...~~ איהמען דיעזער ... – ...
... צוגעבען מיר – ... וואלטע איין ...
... דער ... איהמען ... אין ...
וואז דיעזער ... וואהר – מיינע וואהרע ...
איין צו ... אלז איך ... דיעזעס ...
אויך מיט אין ... איך ... אונד דער ...
דאז אין איך דען ... ווערדען אונד ...

דער האלבע נאנצער אבער דיזא אנדרע גאלאפען
אויף הונדערט — זאגט איהנען איך וועהרע אוו
דער אלט אנק אונד דאהי ווי האבן זיינען נייע אואלף
ווערדעט

(אב)

47

ב ס ק No. 1

צוועלפטער אויפטריט

היתך אונד הרבאנא

היתך: דאס איזט וואהלגעמאכט — אונד אויך גאנץ דעם באוה -
איך צו ביטעס דאנק אויך געהן — אבער איך געגע
עז ערהלט דער קעניגען —

גרבאנא: דער אוהראנט איזט איין רעכטער עולם הריינס, ווייא
ער אונז ביטעס נאלעהן דר צעהלט האט — ער איזט
אויף הין אונט פריינדלר ניינע —

היתך: ער האט בייא האלט ווענג אודר גאהר ניינז —

הרבאנא: איך געגען התך ווירגעהן מיט אונדערע — און ווענג
איין דער ... אום צו געהן וואו דאט הענדל אודער
בייזער ברודער בייט אלז אן געבען ווירד - אונד דיא
קעניגן ווירד ריינליגער אונד בדיענטער אודער ליפערע
צו גלייך אהני הינדערניס געהן —

היתך: איך ערקעטע עז אבער דער קעניגען ערהאלט צו וויסען
טוט?

גרבאנא: דיא ווייל דר הלייפט לאבן - אונד וואו ער אויך
ניכט וויל ביטעס בעלד, דאן דיא אלטע אונד
דיא דען מאנארך זיינע וועגען בעלען אינם פאן דיינע
ליפליגען מינסט צו בפרייאן מאכען דאן בייא איהר
יעז איין גראדן גינסט אלעהט —

היתך: הם — דאס הינטערט רעכט האבען! איך וויל דיא
פאלגען - דאן נאלע ווער מעכטען אונד דיא
פריינד האבן פר ביילויען — (גייט אב)

ב ס ק No. 2

דער מיטלער פאהר האנג ווירד אונז גצאגן
פאהר האלט פר דען פאלאסט — מרדכי קאמט
אויז זיינעם וואהנונג פרעכטיג גלייך איינער גארד
פערסישע ניפר אויף זיינעם הערבע האן געהט מאר
נאך —

אויך [illegible]

X

דרייצעהנטער אויפטריט

ורדפי אונד הען

ורדפי: גאטראפע הען, איך ער ווארטע אויבען פיר איך צו גרבען,

הען: ווארום ?

ורדפי: צו איינעם ליגט ער זיך ניכט אלז איין אונטער ברונער יונג פיר דעהן אבער גאטראפען הער געהט — אונד קוויטען זאג איך ניכט גאגען —

הען: ער האט ידעט דיא געלעפע לידער אן — אונד דאז איזט איינעם קלאר ניכט געלונגען צו ערהען —

ורדפי: אונד פין דיא לידער ווערען גאז איך אין בפאהר געהן —

הען בייזא ביישטר: איך בערלסטע נאך פיר וואזט — (וויט) אונד ווארום געפאהר ?

ורדפי: בא בא בא — וויא צו פראגען נאך ? דיא הערבען איך יא האבען וואלק ער שטערבען, אונד דיא הענען דיא דיא שלעכטער גלעגען הייט דאז צו —

הען בייזא ביישטר: א ערפטער איך נור איך וועלטע איין ווערע ניכט איין וואהל איזט דיין בלוט בגרוועלע —

ורדפי: וואז ווארשעלע דיא זאגט — ליבעניכען ננען דיא איך ניכט — שפאהרען דיא נור אויגען [illegible] ווארטען — דען איר נין טייפעל ניכט טהון —

הען: איך זאגע פערזעלטען זיך איילע בראווס אלן וויל פיר דען אנדר טאהר [illegible] דאן ווארט ווירט ער עס ווארטען [illegible] שטעהט [illegible] געוועלט דאז —

ורדפי: אונד דא זאלע איך הייטען ? דאז ווירד איך [illegible] — איך האבע איין [illegible] גריסטען — אונד דיא הייגע פרעמדע [illegible] צו האופע ביינער —

הען: בגאורגע ער ניכטס — דאן איך גער נערבען [illegible] ער הער —

ורדפי: וויא נאך [illegible] איך אבער צו גאלדע [illegible] בוטעלאפען הען צו ערפאנגען — ?

דאן זאן איך דען [illegible] געהן [illegible]

48

הא׳ן עז איזט לייֿדער מיינע שולדיגקייט —

מרדכי ניין – ניין! דאז מיט וואללען זיא ניכט בעצאללען! איך געהע
ניכט שלעכט ווייטער – בין דאז וועהרט איין טייערער ריטר
פֿיר זיינעס הונגערנדע בראודערן — געבען זיא מיר ליבער
דאז געלד איך האבע לאנגע ניכט צו וויטען —

הא׳ן בייא זייטע א דאז איינפֿאלטער גריזא בארט – (לויט) ער האט איך
אונד יענע פֿאר שטאנבען – עז איזט מיינע שולדיגקייט
וויל ער דער ניכט האבען וויל —

מרדכי זא זא דאז איזט וואז אנדערעז – אבער איין ערדענטליך
וואן בעמאסע איך מיין געלד — ?

הא׳ן אן איך וואלטע דיר העטטע עז אהן – ליבער פֿריינד
נאך דר דאך אלז וויר ~~[illegible]~~ בייא דעם פֿעדר
בעלען – דאז מיט אלז איך מיינען דינעסט בעזאלט
פֿערדיגט ווערדע —

מרדכי דאז ליבער פֿריינד לאסען זיא ביא זייטע האן — דאן
איך ווייסע אונז בין איבעל דינגט אלז דיעזעס ניכט פֿאן
הערצען אויזט – איך וויל אלז זיא דהאן ארבייטן
אונד לאהן געארבייטעט האבען אונד יודעד
געמיטליך צו פֿיר שלאגען – אבער היר איבער אונז
אונד איבער אבר אללעס איין ווערדען דאז דיעזעס לאהן
בינדג היך ווירד

הא׳ן בייא זייטע איך געהע לייֿדער לאנג דען אין פֿאנגע דאז צו —
(לויט) מאכע ער דאך אלז וויר פֿאן דען ווירג [illegible]

מרדכי איך האבע ניכטס צו לויפֿען / דאן איך ווארטע בין
אלז וואך אין דער שטאדט איזט – דאז מיט אלז איך זיי
פֿאמיליע אונד גליבט גענוסע אויך דען – אונד
זיא אן טהייל אן מיינע פֿאר איגענע נערונג —

הא׳ן בייא זייטע אלל מיינע אן לאגע דען נערבען גאנג – (לויט) אי
דענקע אלז ער ליעבע האבט גאנץ איזט – אונד
ניעמאנד ווער שלאפֿערט —

מרדכי מיינע ווארען – איך וויל פֿאלגען – אללין דאז ליהאטע
איך אויז דאז פֿערדעט אונד געאפֿערט צו פֿיהרע
ווערדען — דאן איך בין ניט [illegible]
איך [illegible]

אין בייא ווייטעוואן איך דיך אוטער נאנאליר ניר ערלט לאופ ווערדין
(ל״ט) טראגע ער דאך ניינע גזורגע —
איינע האנד דאווער לאוסט ציך איך היגטר גרונד בלינדין
אוועלכע געזעה האט לאפש) הזא הזא הזא (אונבעל... אם
ורדפי ווערר האט זיך דא לאהן איז גלאופט ?
בין בייזוייטע דאס האט גוויל דיך זיר גבאוועט — (ל״ט) נערהט
ער זיך דאך אן נינעט — וועהר ווילט ווערר דיטעס
וואהר — נאוועט ער —
ורדפי ויינע וועגין — (בייבע געזה אונג דער אונדינע
גייטע אם)
פינדערגנטר אונג טהיט
דיא נענעגן אונד דיא האנג דאוועגן
נענעגן זיא זיינען זיא נינעט ווער דא ?
איינע דאווערע הבין האט זא אן גשריבען אן דען יודען ורדפי ער
געלטע דאך נינעט ואלטנעגע צוירעדען — פר צויאן
טינועטן לטאנען זיא בייזע נאך פר דען לאוסטאה
נענעגן איך געשטע דאך גערן דען ורדפי אין דער האוביט
[illegible] זעבן ערגען
איינע דאווערע דערה דאהע אוג ווירנליך הרונגט איזג הזא הזא הזא
נענעגן נערדין — דאוועראוכט וויל זן דיגען אן צוג אן
איהן נאך נינעט גוואהנע איזט —
איינע דאווערע ער נאנטע זיך געלבט נינעט גנוגע בטראכטען —
נענעגן דאז גוויבען איך וואוהל — וואז האלד אובער
הבין דא צו גזאגט ?
דאווערע דער לטוגען דא אלז וואן הייסע נאוואלן אונזער
איהם ווערחין —
נענעגן דאז איזט הבין איך נינעט צו הר דענקן — ער אלזא
גאשראם דיא לטעליע אלז בדיגנטע צו בטרעכטען
דאווערע איירדע ~~האוועט~~ וויינרעט ווירבען זירט הר זייאן איך הע
האן הערדען דריבדר גלאופט — ורדפי זיינע דאס
אובען ווערה אובדר איהם גזעהן — ער האט זא

ניפט גיט גראשטן — עז גלאבע איבר בזן —

ווייטע בראזען איך העטטע מיר ערס לאפען אויך ניפט האוטן
זאנען / דאן איך זעהי אויך גערן ווען דיך האב
געטראגנע מייני עהרע בליידיגעט ווירד —
זאהל הבן / ענע איה איירע [illegible] מיר עטוואס
רעכט — זא / נעהמעט איירע [illegible] גוטע מיין
טהייל און מיינר פֿר לעבנווייט — איירע [illegible] ווירדן
מיר פֿר דיזען אלז איך זא פֿרייא רעדע — עז קוממט
אויז מיין אויגע רינגיגעס הערץ —

49

קעניגן אלזא באוסעט איהר ביידע הזן! —

ביידע בראזען ווען דען שאוהט —

קעניגן נין דאן בויטע איך אויך נור געס אבער אופטלטוען
אום פֿר לויגען הייט — דא ווירט איהר פֿיהלן
ער פֿרשוהרן — גלויבט מיר איבע פֿריילען איך
האסע איהן נאך עהר ווימ איהר —

אויניג בראזען דשטויינען אלין אויערע ווייסטעט האסען הזן! וואו ער דיזן עהרע
געהאבט האוט געלטירען דיזא דער קעניגן צו לפייען

קעניגן ער לפייט הייטע ווידרום בייא מיר —

איינע בראזען דאן אויט אונזרי ערלטוינען דיעטא גרעסער —

קעניגן האבט איהר מיינע ליבען פֿאן דען וויסען קעניגס אללזא
גלרגען?

אויניגע בראזען ניין — וואהר דיזער קעניג דאן איין ביכשער?

קעניגן דאז וואהר איין מאן גרעגענט ייס מיינע אלר — דער
האט אלז זעהר ווייליך געליבען — דער ניגע
וואן דיי פֿיינע הונגריג אויט — דא גיב איהם לפיינע
צו עסען — אונד דיזע זואו איך הבן אויך, יאוס
דיזער פֿר וועגנער וויהט, ווען ער דיז פֿיהלע דארין
בציינגען ער האללטעט — אונד ווען דר פֿר מיינע
ער וועהל רעכט האט, דאן ליגט דר גוט צם
באזען

איינע בראזען דא קעננטע זיי הרק הער גליפֿען —

פֿינפֿצעהנטער אויפֿטריט

התך און דיא פֿריגע

התך: איך וואהרע פֿאהר איירע ~~[illegible]~~ ווירסטעלן ווערר אבגענגעט - און וואלטע איהנען עטוואס וואהלגעפֿעלגעס ערצעהלן

עדניען: איך דאנקע דיר התך - איך גלויבע איך וויסע איך שאן עטוואס דאס פֿאן ניכט וואהר פֿערדן יודען ערבאזי ?

התך: יא — אבער ווארום זיינען איירע ~~[illegible]~~ ווירסטערן איך וואונדערט עס ניכט אונטע איהרען באפֿעהלען / דא נעמען זיא געטעפֿליך דען זעלבן וועג דיא האבען שאן מיט אן געהן — איך אונד הרבאנא האבען דען טאג פֿאן דען וואהרט שטאנד ביז איבר דען לאגן מיט אן געהן

עדניען: וואס גלויבי איך דאן! — דען ערבאזי ~~[illegible]~~ הערטע איך געגן געהן וויא איהם דער פֿערסיער נאפֿדאן אונד נאפֿער לעגט / און דאס איך אין נאכען וואן ער נאך גוט געט (דיא האט באוועגט) איך וואן איבר דאס לעבען וואלטע גלאבט איהר אונד דען באפֿעהלען

התך: בלייבט אונטר דעסען ביז איר — וואן עס איירע ~~[illegible]~~ ווירסטערן ער ליבען — (זאג)

עדניען: יא התך דאס זיינען איך זיינע פֿריינד דער האבן

התך: א דער האט ווענג פֿריינדע — איירע ~~[illegible]~~ ווירסטערן וואללען געהן וויא הען דיא אויגען ווער געלאגט האט דא ער ~~[illegible]~~ זיינר וואהנונג פֿר דיא פֿאסיט איינט — איירע ~~[illegible]~~ ווירסטערן האן איר געלובען - אלז איר דיזעס פֿריי לעבען ליבער וואהר אלז דעס פֿאלאטען פֿערסייאר זיין יעצט הין ווירד דאן האנדלר נאגען איין ווענייג פֿר געהן! —

Marginal note: גיירעראון

5

קעניגין אונד וואס שאגט דען מרדכי ?

התך דער זאגט דערפט גראָביטער אונד גראָבּער אבער ער נאָמענדירטע. זיינם רייט ננערפט הין בּלשטעננא —

קעניגין וויא זא ?

התך דא גינג דאס פֿערד צו וויינן / אונד דען וואַגען איהם דער לשיין בּיבּעל צו נוהען — אונד דיא לאַוועראָנג אונד גלאָקען איך האבע געזעהן הין ווסטע פֿון צאָרן בּירשטען —

קעניגין דאס איז יא איינע שרעקליכע נאָטשרייע גיווערדן זיין ?

התך יא וואהל הא הא — איך גלויבע מרדכי ווירד בּאלד נאַרען / דען זיא האבען לאַכען איין גוטען טייפֿעלפֿאן דען שטערבּען דרום גלויבט האבט — בייא איין הארט געהן

קעניגין דען זייט ווילשער יאהר לאנג בּין איך אין גאנצע אפֿראפֿוס האט הין איך פֿלייסיג אויז גרופֿען ?

התך דאס גלויבע איך / וואן ער [illegible] איינעס קאָניסטרל הוב פֿר בּייא פֿאָסירעט אבער אן איינר עם גאסע גזעהען דא האט איהן מרדכי דראן איינגערט —

קעניגין מרדכי ווייל זיינע פֿיינד דאך אויך צו וויסען דאס זיינע התך וואהר דורכט נאַגט —

ערצעהנער אונד טריט

מרדכי אונד דיא פֿאָריגע

(מרדכי נעמט מיט דיא [illegible] לויבר בּאנען אונד בּייגערט ווי נאָך זיינר וואָהנונג צו געהן — קעניגין אסתר רופֿט איהם)

קעניגין הע הער פֿרעמדער — אבּער וויא זאלטע איך איהנען דיענען ?

מרדכי: דא מוזכען באלדו מיך הייסען געהן? דא מאנסיעור
התך האט עס געזעהן — פֿיר איינען אונ גלערנע
זאן איך דאך גוט לייסען? — הער?

התך: פֿריינדיג —

קעניגין: אבר ליבער פֿעטער — וואס זאגען זיא צו דען
פֿאטער פֿאלל — איך האבע גאר ניכטס דא
פֿאן געוואוסט אלס איהנען דא איינע עהר בציגען
געלעפֿט, דאס מוס איין לייבע דען קעניג איין
געגעבען האבען — איך וויס ניכטס וועהן וויל
דאס דאווען זאללען — [illegible]

מרדכי: דען הייסען — דאס וואהר ניר דער פֿאטער
באסטען — איך בין פֿיר ציפֿרס האן ווירט באלד רעכט
פֿאללען

קעניגין: היילער נאך — הרבאנזו זאל איהן גליק צו שאפֿען
ריפֿפֿען אונד דא ווערדע איך מ...נע
ברעכען דאם נייט געוויס ניכטס שפֿאהרען אום איהם
צו שטורצען

מרדכי: אפֿענבאהרע דעם קעניג דיינע נאציאן — אונד
זאגע איהם אז איך דיין פֿעטער בין — איך
וויל אין איינע וואהנונג געהן אונד דיא לייטע
אויס ציהען דען האן ווירט זיא באלד באללען
לאסען

קעניגין: זיא זאללען באלד שטענדיג אין זאלפֿערנונג
געהן —

מרדכי: דאס געבע גאט — אדיע מושפען —

קעניגין: לעבען זיא אונטר דען וואהל, האב פֿעטער —
(קעניגין אונד התך געהן אין פאלאסט —
מרדכי אין זיינע וואהנונג אב)
[illegible]
דער פֿאהר האנג פֿאלט
דעם דראס פֿינפֿטען אקט צוג

51

ערנסטר אונד צוג

לפיינר זאהל בייא דער קעניגין

בריאנטע ויינען גלעפטיג זיט דעזן לערחאופען
אונד שטיללע געגען אונד דער קעניגין
אויר פלאוטן שערבט איין סאפיאו - התך דערה
דיעזס אלל אן אודרינירט'

ערלטר אונד טויט

התך נעבלט אנדרע בריאנטע

התך צו איינס בריאנטע

שטעללע דאל סאפיא אונד דער רעכטן זייטע
פאן דען שטולי — (דער בריאנטר טובטע
צו איינט אנדרם איינט דיא הערורע צום נאך)
שיול פערטיג?

בריאנטע יאו

התך

וויר ווערדען נון באלד אין ארדנונג זיין? גאנץ
ניין פאן אייך באורבאונג נאמען געבן, דען
ער לאורעט האט צור זאהל צייט אן — איך
בין איבן בעהרינג צו פריבן

איין בריאנטר יאו — פיר איינע פאהר מינוטען גאנץ איך
איבן אין דעס קעננעס נאבינעס גערה פר
ווירקליך ווירד דה דאן דיין דיאנטאוב פדר
ריכט האבען

התך

דאן ווירד ער אויך באלד הריין נאמען נארט
אלז איהר באלד פערטיג ווירד דאן נען
איהר צו גאסט אין דער שטאוש גערן
אונד אייך וועלטיג ואפען דאן איה
בנאמטהייטע אללע דיא פאללע גאלע
פאן דער קעניגין

איין בריגנטה איך גלייבע דז ניט [איזט] אלע רעכט אונד אין ארדנונג ביי
אונד דען נאהך לט.ל ? —

התך יא — איהר קענט ניט געהן — (בריגנטע אב)

—

פירטער אונד שריט

התך אליין

התך ווערט הייסע הרבאנא ווידער דוס געהייליגע וויכטיגע
פאן הבין ? — ניין הייסע גלויבע איך ניכט — עס
הייסע איזט הבין געוויס ניכט געשטאלט דאס / (זאגט)
הא הא הא — דאס איז בלין שפיגעלט אויך מיט...
וויא מיט איינעם באלל — דא עקניסטר — דארי
ניכט — דאן ווידער בונפטעלינג בייא דער קעניגין
אבער הייסע הבין ! — הייסע ווירט דער ביפט
נעלך דיזה צו גבראלט / הייסע דיא צאבל — א
דיא ווירט דיך ענטלארפען — דאן ווירקליבלעבע
דאס שטערבע אונד דיגעלס צאבל, וויחה ...
דער כבוד אלז
קעניגין ... נעמלאהר אונד אמפראגינא שטעהן
דאס גיא איהר פינד אין איהרע נעגטע
ספעהה האט — דא ווירט ער איהר אויך גיין
ניכט ענטגעהען —

דריטער אונד שריט

התך אונד הרבאנא

התך ווערשט הייסע מיט דיינעם דינסט בעלערע עהרע
ביא הבין איין גלעגט האבען ?

הרבאנא אך יא, איך האבע איהר געזאגט גלייך הריין צו
קאמען — ער רעכטע פיהל גלאסנר מיט איהם
געשטערק

התך דאס וויל איך וואהל גלויבע [איינ] — אבר האלט ניכט
באבאכט וויא דיך בין אונד דער הייטיגע
אפערזאצאם בפראגען האט — אונד וואלין
אין דיינע בעזיטין דאס ווארט !

הרבאנא איך קאנטע ניכט דער פאהרען / דאס פיל האבע
איך אונד בפראגען דאס איך אין דיזער
ערדנט — פראגט דיין ווייב ערפשל צו איהם
ניט דיינעם אנדערע גרעשליכע פירעהנע צו
ניבעשט — [...] אבער ביא דיין הריין שטעהן

גאב ער איהר איינען טאג שווייגען - ווערדע
זיא אויך בעפאלגען אונד נאך וואס האבע
איך ענדעשט - ווערדע איך דיר אונטערם גיגאלל
דעהר פיר שווייגען הייט אויך מיט טהיילען -

התך נאנטשו צווייפעלן!

הרבאנא דא איך פיר הונד הויג נאהטע - פיהלע מיר
וואס נייאס אין דיא אויגען וואס איך געשטערן
נאך ניכט געזעהן האב - דאס וואהר איין
פאפאגאלל שטונדע אין איינם האוס וועלכר אבען דיך
וויא איינען גאוגען פראנזאנירט ---
דער ער שטויט באך איגט - איך פריינט
זיינע בריאנטע אונד קלאפען - וואס דיעזער
פאר איינע בריליאנט העטטע - ער נאנטע מיר
אבר ניינן זיינע זיא גיער קוויללען - אעזדיא
וואוטענע ניכט - ווערדע ורגטרי איך אויך
פר דאס וויוטע האלטע - ענדליך
נאהם דיא קלאפען לעהאי - דיאזיט מיר
איין וועניג אויגע קלאפען פיר טרויטען פוס
שטעהט - דיא פאפע שטעהסט מיך דאך?
אונד דינע פראגטע איך אויך דיאוואהלטע
מיר אבר ניכטס זאגען - אבר וואס נאן הרבאנא
ניכט! איך מוסטע איבער מיינען נייא
גירדע איין האלב דוטצענט מאס מילכער פר
שווייגען - אונד דאס פינג[illegible] טירקען אין
צו שפיעלען, אונד ער צעהלטע מיר דיא
גאנצע היסטאריא ---

התך יעצט ווייס איך נעהמליך גאפאהל אלג
וויא צו פאהח --- דאס הרבאנא [illegible]
געבען נאן דאס האבען איך [illegible]
שאן [illegible] ---

הרבאנא וואן מיר דיא רעדע פאלט - דאן
בלאזט דיא דיקע [illegible] אלז איין [illegible]
האבן - איך בין ניכט דא - איך ווייס איך

זיין ווענִיג אוב רוהע — ווען עס ביר צו לאנג
דויערט קאן איך ניכט העלפען — דאן איינע
גלייכע צו ערצעהלען — ער פֿאָרדערט ניכט:

התך: גייעהע ניכט בעזע — וויר האבען ניכט לאנג
צייט — דאן דיא שאהל צייט ווירט באלד איהרן
פֿאַנג נעהמען —

הרבונא: יאָ — וואו בליב איך דאן? — יאָ — דאס
ערדפען זאגט איר אונז דיזער באלגע פֿאַר
דען יודען מרדכי בעזונדערט ווערדע — לאנג
אונז האבען אליק פֿריגעלטען הייטע דען מאנארך
דארום ער וואָרט האמאנער אין געלטען נאך
הייטע דרוק צו הענגען — אבר דער
הייליגע אונז טריט העלטעט זיאגאנן
בפֿריגדער — וויטער קאנען זיא איר
ניכט זאגען, דאן דעהר בריאנער נאך
אויז דעהן הוינ אונז פֿראגטע נאך
זיין בעגער — אונז דא וואהרען איך
אונטער בראכען איך העטע פֿיל יכט נאך
ערהרל ער פֿאהרען —

התך: האן — דא האבען וויר ניכט זיין פֿריד
קאָמען — איך גלויבע ניכט אונז מרדכי
טרען גאנגען ציהרען וויהר —

הרבונא: גאט ווירד דען גיטען אלטען אויך מאכהר גיטען
זאגען איר מאך התך, וויא האט דיא ווענגען
הייטע דיא נייאגייט אונז גנאדען? האט דיא
דען אונז [illegible] געבען?

התך: ניין — אבר דען אלטען מרדכי — האבע איך
איבר נאך איין זיין אונפֿאהרס גווינען — דיא האט
הערדליך גלויבט —

הרבונא: איך האפֿע דיא ווירד איבר האמן בריהניגע
הפֿינדליך זיין —

התך: ניכט אין ברינגליין —

הרבאנה: דאס. נאס איר גווהר וואונדרליך פֿאוה׳ - וואסר דיא
נעניגען לײנט דאך האן ניכט אב גוויגט צו זיין אונד
גאלעך ביא דיזען פֿראגר פֿוהל נאס בלויג גבליבן
זיין ?

התך: העררע הרבאנה - איך וויל דיר אויך וואס ניא
נאגן — דיא נעניגען איזט האן אונז ניכט גיפֿעליג
אלז דיא אבערהאן ניכט גהבר גו ארביא לאגעראל אינו
אויך ניכט אבני אורזאכע - דאס ווירט דיר באלד
אונד גערעכט זיין - ווייטו וויא דאס אונד שפריך
וואהל גענט, וויל פֿרעגעל פֿראגן וויל דערנך אן זיינ
זיין פֿריאל הינט ווארפֿען — דא פֿרילעגליך איך
דאך ?

הרבאנה: ניכט גאוה וואהל —

התך: יעצט זאן איך דיר הייטע ניכט זאגן - גנוג דוא
ווירסט באלד אלז ער פֿאהרען האבען —

(אן הערט טרומפעטען אונד פֿויקען

התך ווערלבר ריך אויך לעט.ו אונד גיוויגט)

ער ווירט דאך אלז גוו רעכט לעבן! נאמליך
הרבאנה גהבען מיט איין פֿאוה גינעהר - דיא ווירבאל
גלייך היר זיין - ווייר וואללען עטוואס צו אונז נעהמען
דאן ווירט דיא האבען הייטע ביא דער טאפֿעל דיאן
אונד ווארטען - וויל ער איינר מאהל צ.ט פֿאן גראס
ברייטונג איגט —

הרבאנה: דוא ווייסט לעכריג מעהר וויא איין אנדרר התך ?
אונד ביטט גו גהיים געהיים —

התך: נאמליך ניר מיט, דוא גאללסט אללס ער פֿאהרען —

(ביידע אב)

פֿירטער אויפֿטריט

(דער קעניג, דיא קעניגען - האן - דער האמאן
פֿיגר פֿאלע - דיא געלגען גיאל אכטר גיזעצט
אונד דען מאהא נעבען דען קעניג, הינטר דען
אונד נעניגען לעבן דיא פֿאסט —

דער קעניג — הייטע איזט אונזערער ציהל ווערפען זיינע געוואלט
גרעניצע האט — וואס ווירסט דיך דאך ניכט ווידרובען
אנגעהלט רעוואלפירט האבען ? —

קעניגין — גראדע דאנזורך — איך ווערדע [illegible] דאך ניכט מיט
קעניג לערנען — וואס איין מאהל איבער זיינע ליפפען
געפאהרען איזט — געוואלט האטע איך אויך אויפ
געווארטען

דער קעניג — איך האבע אויך דארום דען געזעל ואנצר אונזערן
לאסען — דאן ער ווירד איהם אויך איינער פאר...
ביי — וואס ער דיינע צייטאה אונד פרייליך ווי —
אוא ווירסט דאך ניכט דא נעהן איין צו ווענדען
האבען ?

קעניגין — וואס דער קעניג וואהל געפאלט — געוואלט איזט טיהרייליג
אונד ליעב — (דיא העבעט איהר בעפער אווע...
טריינען דער קעניג טובט דא...
אונד וויינט העו אונד האנ...
אויך צו טריינען דיא מאכען איינער
פרייהייט אונד טריינען ווערדע...
דיעס הערט ען טראפען אונד
פייען)

דער קעניג — נון ליבע געלד איך נאך וויהנליך ניכט [illegible]
אללע דיעז ליפיגע נאסען — ביז דוא מיר געזאגט
האסט דיינע גאנצע בעגעבען הייט —
(דיא קעניגין פאללט דעם קעניג צו פיסען — דער
קעניג איהר שטיינד אונד העבעט דיא ... אויף)

דער קעניג — ניין פרוי — אין דיעזער שטעלונג געהסט ניכט מיט
מיר רעדען — (פארטצואום) וויא זיא דא בלאס וויר...
ניין דעם הימעל ... געטראסט מיט מיר —
וויא פיל געוואלט געווער איך דיר איינע גנאדע
אונד ליבע נאך פער גיפרען ? —

קעניגין — וואהל מיר — איינער מייסטער האבען איינען
געהיימען גרונד פיא מיר צו צייגען — וואו...
קעניג ... זיינע ... מאכטע ... געוואהר...

דיעזר בראכט דאנקטע איך ווירדן מיר מיינע ליבען
דורך דען טאוהט ענדיגען / איין אוייערע מייסטער
גאבען מיר דורך איהרען רעדען פֿאין איהרע אויג
ריפטילע ליבע נייאע ניעדפטען / איך פֿערסטע מיר
געלבלט מוהט איין אונד גאנגלע צו מיר געלבלט —
וואורום ווילט ווילגען — רעדע פֿיליפט ווערד
דיא פֿאן דיינע ליעדע בפֿרייט — 54

אונד דיא ליידעסט נינאן ? אונד האלט מיר דיעזס
ניכט שאון לענגלין גזאגט — ענטווערע מיר דען
פֿר וועגנער דער אן דיינע ליעדען אורזאכער
איזט ? ער זאל מיין צארן ניכט ענטגדן —

איך אונד מיינע גאנצע נאציאן ליעבען / דאן וויר
דיינען אללע צום טאוהט פֿר דאס וואס ווירד מיר
אבר פֿר שלאפֿען פֿר ניכט — ענטע איך שווייגען
גייסטיג ענטט דיא וואס ווענעג זאפֿען — ער
ברענגע דען זאנער געלד אין, דא ליעבען
טאוהט — א גאט — (דיא האלט איך דאס טקפֿר
דיא אויגען אונד וויינט)

ליבע געלד — דוא דורך באהרלט מיין הערצן
ערהעלטערע דיך דייטליכער —

דאן הערען דיא מיינע דר ערהרונג / אונד ער
שטעלען דיאז, אונד זאגען מיט מיר וואס דיא וואללען —
איך בין איינע ייבען — אונד בין איינע שפֿראך
פֿאן דען ענגע סויאל — אונד דיעזער ערהב פֿרינץ
הערן דיא האט דעם שרעקליכען אורטייל אין
ענגע נואגען לאסען אויז גרעש — מיינע געזעליכע
נאציאן צו טילגען — זאלט איך דאס מיט גלייך
גילטיגע אויגען אן זעהן (דיא האלט דען ענגע
צו פֿוס)
גרויזער בהערלער ערבארמען ערבארמען —
שוואנט מיר אלל ייבען אויך

שטעהי אויף מיינע ענגען / דוא
זאלט בגנגטוננג האבען / איך האבע
דיך אויסערוויילט איך דוז איין ווענג
אין דיא פֿרייהייט פֿון גוטען (זארט
האט איין פֿר אבשייליכעס גיבעט געגעבען אוב

דער ענג

ענגען

דער ענגצבאט
צוייל דערהאנג

ענגען מיט
ווירקע

דער ענגע
ערבט דיא אויף

פינפטער אויפטריט

דיא קעניגין – האוסנאצר – הין – אונד דיא פאלשע

(הין ווערענד וויא פר שטיינערט דא זיצט – האוסנאצר זאגט צו איהם)

האוסנאצר: דיא האבען דיך פיעלייכט אונטער נאמען געשראפען איינע גאנצע נאציאן אויס צו ראטטען דאס שלעכטע פאלק געוס

קעניגין: וואס האבע איך אונד איינע נאציאן צו ווידערשטעהן אלס ערע בעגי ווירט דא איינע שעלפער שטאהטאן אונד האט וואללען אויס איבען?

האוסנאצר: אונד דער הין אהעטער נאך אללע געשראפען מיט איין געפלאפטע – דען שרייבער נרהאליך געלויבען "איין געגען ווארט אללע געשראפען ארפאלגען אונד "וואר אואללען – דאס הייליג דיא וועלט ויא ליגען "בריפעל – דיא געשטער קעניגין געלאפען איך נירט אונ גראבען לאסען –

געבסטער אויפטריט

הרבאנא אונד דיא פאריגער

הרבאנא: גראלער קעניגין פר געבען אייער הערליכקייט איין פראגען איך האבע דען ווארטן גאנצען אויף געבראכט געהן איין גארטען לויפען, ער זאהע געבאנגען בלאס פר וואס אונד איירע שטיל איך אויסער האוס צו איין גאט וואס איזט דאהער גאנגען?

קעניגין: היר זיצט דער שטעדער אונזערע רוהע, דער איך אונד איין פאלק וואללט איזט צו טרעטען אבער דיא פאהר גיבט האמאניערט נירט מיט איהם – גראללער שרעפער יעצט דאנקע איך דיר אלז דוא מיך איין דיזען קעניגליכען פאלאסט געבראכט האסט –

הרבאנא: גראלער קעניגין איך ער שטויג אייער אלזא איינע יידען?

עס נצר

ווערדע [וויסטעהע] איכט פֿיר איהר פֿאָן דער היל פֿאָן
דען עביגען בעשטימט ווערדען / אונד דיזען טיראנן
ניכט אין אללען צו פֿיר ניכטען —

55

(האָן לאנגפֿריגע בעשטראפֿט אונד וואָרפֿט זיך דער
קעניגען צו פֿיסען — אונד זאגט מיט ווייכענדע
שטימע)

האן

טאגעדנע האָפֿטע אונד גראָסע קעניגען / ווערדע
[ווייטער] זעהן דען גראָסען גינדער צו איהרען פֿיסען
(דיא קעניגען ליעס איהם ניכט אין) אַ לענגען דיא דען
ארמען גינדער איינען בליק / ניכט פֿאָן פֿערגעבונג
דען עהען האבע איך ניכט פֿיר דיהנט - דאנדערן
פֿאָן מיט ליעבע איינען בליק — אונד דען פֿיר פֿאָהרן
ווערדע [וויעדעטעהע] מיט מיר גראָסער פֿיר ברעכער וויא
דיא וואללען — יעצט זעהע איך אלז מיין צואָמס פֿאָלל
איטס / אונד דאס ליעבע נאך מיין פֿיר דיהנט
מיט מיר מיינע בלאָגוניג געבען וויל — דא מיר דיזן
באָלדעליגע קעניגען ניכט איין בליק ווירדיגעט —
אבר איך האָבע נאך זעהר פֿיל / גראָסע
אבער
קעניגען איך האָבע עז ווידער גוט צו מאכען / דאן
איך וויל הייטע נאך דיא ברידע ווידער רופֿען
אונד איך גלויבע אלז לענגער דען האָבען נור
גנאָדע — דא מיט אלז [ויינע] פֿיינדע איהרען וואָנט
ניכט אן מיר פֿאָלל ברויכט זאָהן —

האָנע נצלר

הין ווייל דאך איך אלז דער פֿיינדע האָט —

קעניגען

מיר צואָפֿנו דער נאך — אלז אן איהם האסען זונ -
(צו האן) גוטראָפֿ / ערצעליען דיזן איהרע זיינע
דיא פֿאָלגער טויבע איבען אונד איין קאָלבעלייט
אונד בלויגסטעס הערצען אן

בייא
נן איצט זיינע דער הערטשוטע / דאן דענן קעניג

האן דינגע
דיאל הענט

בין איך נין הערצעגענסט — אונד איינלער
האָט איהר מיט וואָלבעגל הערצען איך פֿר
שלאָסען — איצט דאן זיינער ביטטע

איירע ~~השמ~~ רעפינזירען און בלייבט שעהערן
ער ווייסען נין / # זו האבען דיא אינלייבען אונד
לעבען דיא איר נור ראש לעבען — (ער פאלט ביימ
עלענד ווארטע איז ירען ניבער און דעם סאפא וואו
דיא קעניגין זיצט — אינדעם נאהט דער קעניג)
זיבענטער אויף טריט

דער קעניג אונד דיא פאריגע

דער קעניג: וואס זעהי איך! איך פר מיינער איין בראפיאר צווערן ווירט
בייא מיין החיין וואס פר ריכט זיין — אונד דוא
פר ווענער גיבשט איז פרישער נאחרונג אום זה
עס ווערום אן צו לאדרדען, אלז עס זוגע ווערען
צו פאלאזע גראבען — איך גלויבע דוא ווילסט
דיך מיינער קעניג אין מיין איגנען פאלאסט בעשטיגען
(בייא דיעד ערבע ווארטען לפראנט הין גאנען פר ווירט
אויף אונד פר בירגט זיך זיין גיפט) ברינגען דיך עס
מיינער גוועזען? וואס דוא זיין טאג אלער פר בעדעה
איז גייבט האשט —

הרבאנא: איירע מייסטער ווירדען איר ~~~~ פר זייען
איך וויל איירע מייסטער וואס ענדערען פאליגען
דינען עס צור ברוגיגען פר דען גראסען קעניג — דא
איך הייטע היין צו טאפעל ריפען גאוועל איך איין
גאלגען אין מיינעם האוז שטעהן, וועלכע פר דען
זיין לעבען ער רעטשטער דען ירען ירדפי בלוטס
איזט — איך נענעס אונד וואראפטיג עס דאך
נינט פר שוויגען —

דער קעניג צארנג: אונד דאס אונזר נעהמט זיך דיא שלאנגע דאו-
הרבאנא רופע איה דיא וואפען מוט דיזער שורקע אין
פר האפט גלייך גנאמען ווירד / לאס דען ערלויכט
אונגטאנע אויך גלייך ביז ער לייגען / דער גאלבייאו
דער עס ווענזאט זיין — דאן — אין זייא
ווישען דוא גאלט היטע נויך אויף לייכט
איגען גאלגען הענגען — (הרבאנא אב)

וועניגער קעניג האבען אייערע ~~[illegible]~~ ער באראן
איבער מיך געקענט אייערע ~~[illegible]~~ אלז איך זיין
פאסטער לאנג פערלאסען האבע — אונד דיא
קעניג אהס פערדרוס דעמנאכסטען גנעדיגלען האבען —

57

אונד דאס שטאבעל דוא אום דיינעם נאמען ווענען
איך האבע דיר אונד גוט דא פיר באלד / אלז דוא
האסט עס עמפפאנגען, יעצט פאסט מיר דרשטאל
טוך פאן דיא אויגען, אונד זעהי / וואס איך איינע
אנגסט אין איינעם בוזען גנעהרט האבע / דען היימעל
דיא דאס איך קאנזיא אבר נאך בעקלאגען
גראסער שאנארך / איך בעלעהרי אייערע מיסעראבלע דיא
דיזא גנאדע דיא —

הין לאסט עס גוט זיין / נאססע ליבע קעניגען וויר
וואללען אונד פאן דעם געפאנגען אין בלינדען ערנען
ער האט נאך נויטיג דיא ווערדען דעם אופפאנגען פאן דיזען
אלז ברינגען אונד אויך דעס גנייאושען נאך הייטע
בפאלגען — קעניג אונד קעניגען מיט זיינע פאלק אב

(אפטער אונד שפיעט)

האט עהנליך הין אונד בוויספאלג
הערנאך הרבאנא

נון איסט הין הערץ געפאללען / יעצט איסט ער אלז איין
שלאגאלל פאר אללע קענלען / א יעצט ווערד דיינע
פיינדע טריומפירען, דעהר פרעדיגן האבע צ
פיעל גערע געהאבט — איסט ער אבער אויך רעכט
געפאללען ווערדען דיא זאגען — דיעס [illegible] עס זיין
אויפ הענדע — א פארטונא פארטונא
איך גלויבער איך יעצט אונד דיינעם הויט — אבר
דוא האסט איך אונזר דיינע פייס גטרעטען
(הרבאנא נאכט ווידר / הין [illegible] אין) זאגט יעצט דיין פראלל
100
אונד דיא אויגען בליצען אלז ווען איך יעצט
הערטע וואללען אבר זיין לעבען בלינגען —

הערמאנא גאטראפ! האן זיינע זיך פיליפט דא מיט — איך
בין נייט הייפאלערר ניפט — גאטראפ דאס יוסטינע
נאך זיינעם לעבען גלאובען — דאס איך וויל
דיזעס ניפט / אלין אבער זיך אונד זיינעם גאטראו
האבען זיא אויף העפליג בלייבט — דאס
וויל איך וויל — אונד עהרע איזט ביי איר גאר
פיל — יא — פאסט עבער וויא דאס לעבען —

הײן דא — וויא ווייט איזט עס מיט איר געוואלען
בריינגען גאלען זיך נאך אויז לעררען אולב
איבריגע ראופע אן איר ער לעבען, ניין איך וו
דיך פיר רעבעטער נאך מיט איר אונד ברוב ציגאר
(ער ציהט וויטיג זיין שווערד אונד לויפט אוועג הרבא
דאס דער אבער איהם אין דיא ארמען פאלט
אונד איהם קיינע הענד באוואלטעט)

דאם נעבלה רופט האללא — וואפנע — (דיא וואפנע נאממט הריין
צו לויפען הער נאך דעם
אורקאנט) —

ניינער אויף טריט

דאם נעבלה דער אורקאנט, וואפנע — אונד דיא פארינג
אויף בפעהל דעם מאנרפע — גאטראפ האן גאר
זיך ענטוואפנען (דר נעמט האן דאס שווערד אויף
דער האנד, אונד דיאליגע וואפט האן אויף דער
ערדען) אורקאנט דער מאנארק האט איהנען
אויף גטראגען דיא עסקאדראן מיט דיעזען זיין
ניידיגען הייטע נאך צו פאלל ציהען —

אורקאנט איך בין אהן פאן אלם בנאך ריכטעט — איך הב
דען מאנארק אין האנד געפראפען (צו דיו) דיא
גאלען איר דעס אורדען אונד דען חינען וואלן
דיא זא שפרייעט האבען איבער געבען, איך
מוס עס דען מאנארק גלייך אין בעוואלטען —

הײן איך מיז וואהל אלס גדולטיג ער טראגען - דא
ווירקליך זיינע געוואלט איבער דא זיין לגאהר

ניפט אַבער ביזוואלט איגט - אונד איין אויבאלסער
ניר
נירפֿער נאך דען ערפֿאוהנישען גאנג האט - רת
היר האבען דיא אורדען אונד רינג - ארפאנט איינט
איך איין פֿאלל איין לאב גזאגט צו זיין! —

ארפאנט — בייא מיר שיינט ניכטס — עז איגט — זויין
(ער גיבט איהם אורדען אונד רינג)
אבער ניין לאהם גזאגט - דאן איך בעגעגעל וויא
דער ווייטע סאלמאן — אבער דיא פֿאן מאכטע איך
מיר איינע בטראכטונג, וויא דיא געטטער אונד דיער
וועלט - דאז לאסטער וואן עז אונד ווערלט צו
בשטראפֿען ווישען —

באגלנצלר — ארפאנט דיא האבען ניכט היאל דייט צו פֿר ליבערן
באבאכטען דיא דרס מאנארך בפֿעהל —

ארפאנט — איך ווערדע גהארזאם זיין (צו האן) גאטראפ/
האן בליבעט מיר צו פֿאלגען

האן — דא דאך ניין אנדרע מיטעל דא איגט - דא אוו [illegible]
אונד וויל איך פֿערבען — ~~[illegible]~~ דאן דעם
טייפֿעל וואהרען איינע פֿלאהנע איך ~~[illegible]~~ צו ווירדער
איין לענער וואל פֿר איך געשטיק ~~[illegible]~~ פֿליק בלייבט
אונד פֿר גערבנים
(דיא וואגע פֿיהרט האן אב
דער ארפאנט גיבט דיעזען
אונד אורדן דיא פֿאלגע
ווילכע אויך מיט איהם אב
גיהן)

גרבאנזו — דאז איגט פֿר דעם
רוהען געלד אונד שילען
(הופֿט איהם אין
אב פֿיהרן ניכט)

באגלנצלר — ווירדום איין האבירט פֿאם טויבען שלאן גלאסען
אורער בייטלערער צו זאגען איין פֿר ווישע טייפֿעל
דיא מענליכע מאסען אב גריסען - אונד איהם
הין גלינט - וואו ער הין בשטימט איגט (צו גרבאנזו)
איך גלאבע. יעצט איין ווענים זיין גארטען געלער
דער מאנארך פֿר לאנגען נאך מיר טראגען - דאז
זייער ער דאז גיטיג אונד טואוך ער מיר צו וויסען

גרבאנזו — איך ווערדע איהרבעהל גהארזאם ניך ...

ניכט בעפעהלען פריינד ! איך בעפעהלע יינעם ענע[…]
גאוט בעפעהלעט – אבער ווער ענשען האבען איינע[…]
אנגערען נור צו ביטטען, אב שאלן איין אונטער[…]
אין איין שטאנד צוונגען זאהל איינעם אנדערן ערלויבט
ווערר אבער איין ענגל איזט, דאש הייסט ווערהייז[…]
נייט בעזיצט, דער ווירד ניעמאהלס ניינען גבריך דא[…]
פאן מאכען – דאן וויא באלד איזט דער אבערגלאון
ניכט גלויבען – יא גלויבט ניין ניכט איזט פאן דער
פורכט בעפרייעט – דאן איך ווייס נאך דאס
פאשר וואהר ביא דען נעכט בעלוצלאך, דער
וואהר דען טאג צו האבען דא אין גלאנצען, אונט
דער געליבטע נאכט, וואורדע ער פאן דעם
ערדען נאך איבער פאללען אונד געטעט –
ווארום ? ווייל ער גאוט גאר גארדענט האטע
אבער איך שוואר איך ניין היר הער אונד זאהאל
איך וויל אין גארטען געהן — (אב)

שעלט

צעהנטער אויפטריט

הרבאנא אליין

ענגעלער זאן – דער הימעל ערגעבע דיר ביינע[…]
ואהרען ער לעגערן – דאס אורטיאלש פרינציג
איך האבע דעם ביא לפיהל ניכט לאהה, אלס ד[…]
ניינער אונד איינען שטאנד פר לאסען זאהל — יא
בין וואלטעס איך נאך ערלעבען, דאש
וואהל איין זאהל ניכטש — יעדע בעזעדאש חערט
האך — דאס האך פאסט וויא איין הויז, דאס
איזט נאהר דיא ענגלישע בלאהנונג, וואן דיך אבע[…]
ארדאהן ווירט פר דען האדעמאנדאס שלעלל
דאן — אוי ווע הא — וואל שטערביאך
נאך הירזאיך וויל איבעל געהן, וויא ער יעלט
פארדארידעט — (לויפט אב)

שעלט

דער איטללע פאהר האנע פאללט האהה ציטערע
אין ענגליפען פאללאס —

איילפטער אויפטריט

התחק אליין

התך: דאס וואהר געווינן גריבעט — וואס מאך וויבר
ליסט ניכט אלס צו וואגן ברינגען רעדען — צערן
שריקט עס געהעריג הערטן אויף געוויזן זיין
פאלש ניכט בפרדערן רעדן — אבר ער הר
הייליגעל האט אויך דער געזעץ רעדינגען בייאגלויבונג
גלייסטעט, אבר פאלן צו ער גאטעס — דען דאס
גינגע מיר נאך שעדליג אין איפען הרוק —
ווירד דער שפעטער אין גאנצעם פאלן דיעזן
ניבער טרעכטיגען רעדן צום שווארט אפפערן
בעשטיממט האבען — נין — דיא האבר ניכט
טאהט ער גרוס און אלם רעכט צו שטערבען

צוועלפטער אויפטריט

דיא צוויא גאוטראפן / התך הרנאך הרבונא

זיין גאוטראף / צו דהר התך — וואס איזט פאהר גאנגען?
התך: וועלן דיא דאס נאך ניכט? —
זיין גאוטראף: ווער ווילט אלס הען יעצט צום הענגען געפיהרט ווערדען איזט? אבר ניכט ווארום — אונב דאז געוויזן —
התך: אונס דעם מאנארכן בהערן גלאובן דיעס — דאן דיא ענגען האט פר איהרן פאלן לעבן בעבעטע — און דען פר ליבערדץ בשטראפען —
זיין גאוטראף / אלזא איזט דיא נעגען איינע יודען?
התך: יא — איין ענקל האם נעגנ סויאל —
(הרבונא גאנג צו ליפן)
הרבונא: דאן — האט גיך פר שווארן דען ערד באדען ניכט ווידער צו בטרעטען — דר שווערט צווישען הייליגער אונד ערדען
התך: אלזא הרנגט הפן שאוהן?
הרבונא: יא — גאלגען — האן באן באן

היתק — דיא בפאמטעט סאלדאטען ליבעטען נירגנס - ליבען
הרבאנזי — דער שרייבער וואנדערין פייגע[illegible]
גאלשט דוא דיך נירגנס פרייען —

הרבאנזי — איך ערפרי דיך יעצט דום הייסען - ער איזט
נאך נירגנס געוועזען - ער הענגט נאך הערט
פעסט -

היתק — דיינע פאסען וואלען קיין ערשען נעהמען
(עדיא גאטראפען) וויר האבען האן דיזעסלאב
אונטערפראפעסייהט — דעהר האט שאהט נאך
פאר דען פאלל —

איין גאטראף — דיעזער פערדס איזט אלז ווען ער אונס הין
ביינטאפט וועהרי / יא וואהל / דעהר האט שאהט
נאך פאר דען פאלל —

צווייטער גאטראף — ער איזט גוט אלז דיזע דיסעל שטורע נאך
ביי צייט אוויז גריפט איזט וואהרען / זונסט הע
דיא צו שטאהרע ווארצעל געלאגען —

איין גאטראף — איזט דער הענגל קאנצלאר ביי דען רעגיע ?

הרבאנזי — ניין — ער גינגע אין גארטען

איין גאטראף — וויר וואלען איהם היניין געהן — (ביידע גאטראפען ab)

(איין בריגנער נאמט אונז גאגעט צו הרבאנזי)

בריגנער — דיא רעגיערונג רעגיע יעצטען גדרן דעם יורא
ורהבני שפילערען — טאנייער הרבאנזי
געשטע איהם דאך הופען אונז איין דען ~~[illegible]~~
גאהל בריגנען —
(בריגנער ab)

היתק — יעצט וויל איך דעהר רעגיע אלז ורהבני איהר
רעגיערן איהר העשטעל איזט —

הרבאנזי — ורהבני! איהר פערטערי! / אונז דאהלהאלט

דוא מיר ניכט געזאגט ——

התך דורפטע איך דאן! איך האבע דער קעניגין

59 פיר שוויגען הייט מוזען לאזען ——

הרבאנא דא דאס איזט וואס אונז ערלויבט —— נאמע התך

ווער וואללען מרדכי רופען ——

התך איך בלייבע היר / דאן מרדכי איזט גוויס נאך ניכט

צו הויזע ווירט אהנע צווייפעל דיא עקספעדיציאהן

פאן זיינעם פיינדע

אויך מיט איהם געגעבן האבען - דאך איך גלויבע

מיט דיר בין אין זיינער וואהנונג / איזט ער אבער

ניכט צו הויז —— זאנדערן איך ווידדום צו רון

הרבאנא וויא דוא ווילסט - נאמע —— (ביידע אב)

דער מיטלער פאהרהאנג ווירד אויך געצאגען

באלד פיר המנ'ס וואהנונג אין היינטער גרונד ווערד אין

האן הענגען ——

דרייצעהנטער אויפטריט

מרדכי אליין וועלכער האנט ציהער

לאופענד אין געהט ——

מרדכי הא הא הא —— האלט דיך העלפט האך הימעל

געזאפט — (ערנסט) אך הימעל בווארע יעדען

מענשען פיר דא איינעם אויס גאנג — יעו פיר

מיר וואהר דיעזע לעצטע פאן האבע געהמערט

אבער גאר האטטע דא אהנע דער שטעהט

אונז מיט דיין אייגענעס ווערד דיך בשטראפט —

שמיגער וועהר ניין דיר פיר דיינע גנאדיגע

וועלכע ... איזט פיר ... דיינע

וואלטאאבטען אויס צו שפרעכען - מיט וועלכע

דוא אונז געהאלפען דיר האלטעסט ——

פירצעהנטער אויפטריט

הרבאנא אונד מרדכי לאהן

הרבאנא הער מרדכי איך האבע איהם צו הויז געזוכט

וואס זאגט ער דאן נאך היר?

מרדכי — דא געהי איך איין ~~~ טאטשל פיינט העמא...

הרבאנא — דער וויל פיהל, אם ער דא לעבט אדער ניכ...

מרדכי — ער מאכט זיך געלבט ניכטש מעהר דרויז - אי...
גלויבט ער איזט דאז העמאן שאן גיוואהנט ...
אבער אהנע ... לערטן, הרבאנא גופט זיך

הרבאנא — יא וואהל, וועהרי איך איר אונטר לעבען מיט...
קעניגען איהר הערטער לערין צו טרייבען —

מרדכי — א הא דער קעניג וויל דאך אויך שאן אלז
איך אין זיינס פריינד לאפט גהערט —

הרבאנא — גאנץ גוויס — דער מאנארך וויל איהם איינה...
לפירען

מרדכי — דען וויל איך גלייך מיט איהם גיהן / מאנסיר...
הרבאנא — (ער לויפט ... נאך הין זיין קעני...
דיא העמאנס נין גוט - העטעסט דא איר איינע...
גענס הונדערט דראפען עהלט בצאהלט — אבר...
וואז פראגט איך נאך געלד. איך בין יא
דעס קעניגס פריינד —— (ביידע אב)

ער מיטוואך פאוח האוג פאללט
ביידער אין קעניגליכען פאלאסט
פינפצעהנטר אויף טריט

דער קעניג מיט גפאלגע האוף לייט גטראפאו...
דער האוף נאנצאה - דער אורדאנעץ — דיא קעני...
דיא האוף דאמען / הינק מיט בדינענד אונ...
האוף —

דער קעניג — איך באפעהל יעדעם ווירט דיא פאזא מיט אי...
פרידען באהן איינען רייך דעס לאהב גאנצ...
אן שפיעלען - דא איך דען בלוט דורשטיגער...

ווירדיג דענן פֿורט געאפט האבע

דוא מײנע ליבע קעניגען דיך ווירד איך ...

גראוהם זעהר דרוהען ?

קעניגען — גראויזר מאנארך, אבער דיא אבגעליגטע בריפע ?

...רעזע — דאו פֿיר לאס דיר ניכט באנגע זיין, דיא גאלגען
אײגנער העשר מרדכי הײטע נאך ווידער רופפען
לאסען, איך ווערדע דיא מיט פֿאסטען דורך העגען
מיט דרך פֿורט ליגען / דא מיט לאז דיגעבליב
פֿײנט ענדער דא זיין אלז דיא ערלטיג —

קעניגען ווסט / קעניגין דיאהעג — אז געטוויפער מאן אונד קעניג / דיא פֿאלק זײן הערן
מיט וואהלטעטיג זײט, אלז זײן אונד דען דאנק
ניכט פֿיר געגעבנעט איזט אויך צו שפּרעכען —

...ער קעניג — גנוג ליבער ענגלכן / וואן בליבט אבר דיין אונזער
פֿעטשטער איך מעלדע איהם דאך גערן באלד
זעהן —

...רי ורכאנא — איך האבע איהן פֿיר לידנע מאהל געזעהן, ער איזט
איין ...טער פֿאן דער ערהליגקייט דיא איהם צום
גוינט החויל ליפערט —

התך — אונד איך האבע שאהן דיא עהרע געהאבט מיט
איהם צו שנאפסען —

חרבאנא / ...טע הדיין צו / וייפען — דיזר קעניגען איהר פֿעסטער וואטט —

דעפּצעהנער אונד לעצטער אויפֿטריט
הרבאנא — מרדכי — אונד בויאפאריגע

...מרדכי — דא בין איך —

...יא קעניגען — גייטען דיא מיר טוגענד מאהל ווילקאממען — הער
פֿעטער ניכט וואהר איך האבע זיין וואורט
געהאלטען ?

מרדכי — ריכטיג דראהע... מארגען — איצט. גהאהרזאמ...
איך זאגען — זייעהי נור ... —

קעניגין ניין אים גרינגסטען ניכט — דיזע קעניגע ...
אייהנען בעדען לעפצען. ליבער פֿעטטער —

דער קעניג גוטער גראם ער שאטעט מיר לאזען איינע וואגל...
דא איך נאך ניכט געוואוסט האבע, אל...
דער פֿעטטער פֿאן זיינר געמאהלין וואהר —

מרדכי דאס וואהרע זיינע קלוגהייט —

דער קעניג איך ביטטע איהם פֿאן נייאן זיינע אוטע
טאגען ביא מיר אין זיינעם פאללאסט צו פֿער...
ליסען —

מרדכי גראסע בעהערלער - אבער זיינע פריגה...
דיא ענטפֿערנער לענגער דיא ווערדען ליידן
אונעגען וואו דאס לייקלינגע בפֿעהל פֿאן הין
אין לאנגען ווירד —

דער קעניג דאס דאש איך זיינע געפֿטע זיין — הירה...
ער דען רינג מיט זיינעם זיגעל (ער איבר היינ... איהם דען רינג)
דא זאן ער נאך גוט ריכען דיא בריבע ...
ריפֿפֿען — דיא זאלען בייטער נאך אונזר
ריען טייהרע פֿארטגלייך ווערדען —

מרדכי דאס איזט גוט — דאס וואהרע איך לאזען וויל...
צו טאהען — איך בין דאך איין ליפֿלער
געהערטער — (צו הרבאונא) געהט ער בער...
איזט לאהן שאר אלז געהארכענט דהאנבין...
ווערדט — איך בין איין קענער פֿאן יועוועל...

דער קעניג וואס דאגט ער אבער אלז זייט פֿיינע הען דא
בלר גלורענץ וואהרען איזט ?

מרדכי דאס איזט איין גוולער דאטען אין דער ליפ...
וואהר זיינע נעבען איינע גרויסע בראב דע...
פֿאלט געלבעט איניין — אונד — דער
דאך טוגט נאוטט פֿר דען פֿאלל —

...ט אויך אונזערע פריינדע ...

...האט געמאכט פריידן פֿאלל —

אונד וויר האבען נאך פֿאן ניכטס געוואוסט
בזאבען וויר האבן שאן ~~[illegible]~~ אן גזינגט - דער
באיך האט געמאכט פרײדען פֿאלל —

...ן געמאכט ביזאגראפֿי ... — וויר וואללען בייטען
רעכט פֿיר ... זיין —

דר ...ניג איך אויך ? ניין ליבע ...ען — אלזא וויאזוי וויר
היר שטעהן וואללען דיך היינטיגען טאג פֿייארן אונד
ויט ער געלויבן ניכטען בשלוסן —

עס ווירט נאך געזאגט No 3 דאן פֿאלט
דער האף ... באונג
עמער דעם ... אונזער ...

ענדע דאס ליעד פֿיין

[illegible]

איך וואל ברכעלטן בעסרה [illegible]

מיינר געשאבלין, ווילט־שארבן אונטר [illegible] עז וואל [illegible]

איך [illegible] אונט בלזוס אויף דער לייאבינה

באוועגן אויט נאורה דען הון מיינר אויגען

דר גלן — איך וועלך איין [illegible] און

ווילך איין [illegible] איך איין לעבן זאל

[illegible] לאבן מיין —

איין גרוס [illegible]

